

Bosna i Hercegovina
Босна и Херцеговина
Regulatorna agencija za komunikacije
Регулаторна агенција за комуникације

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ REGULATORNE AGENCIJE ZA
KOMUNIKACIJE ZA 2012. GODINU**

Mart 2013. godine

SADRŽAJ

I UVODNE NAZNAKE	5
II AKTIVNOSTI IZ OBLASTI EMITOVARJA, TELEKOMUNIKACIJA, UREĐENJA RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA I MONITORINGA	7
1. OBLAST EMITOVARJA	7
1.1 Dozvole iz oblasti emitovanja	7
1.1.1. Korisnici dozvola za televizijsko i radio emitovanje koje se vrši putem zemaljske radio difuzije	7
1.1.2. Korisnici Dozvole za televizijskog emitovanje putem drugih elektronskih komunikacijskih mreža	9
1.1.2. Saglasnosti za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev	9
1.1.4. Korisnici dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija	11
1.2. Donošenje pravila i propisa u oblasti emitovanja	11
1.3. Monitoring primjene propisa i pravila Agencije	12
1.4. Ostale aktivnosti vezane za unapređenje regulative	12
1.5. Prigovori i slučajevi	13
1.6. Aktivnosti u vezi sa Lokalnim izborima 2012.	14
1.7. Aktivnosti u vezi sa Javnim RTV sistemom BiH	15
1.8. Prisustvo na seminarima i konferencijama	15
1.9. DTT Forum	16
1.10. Projekat SEE Digi.TV	17
2. OBLAST TELEKOMUNIKACIJA	33
2.1 Praćenje primjene dozvola za javne operatore fiksne telefonije	34
2.1.1 Asortiman fiksnih telefonskih usluga	36
2.1.2 Iznajmljene linije	37
2.1.3 Usluge pristupa internetu	37
2.1.4 Ostale usluge prenosa podataka	37
2.1.5 Multimedijalne usluge	37
2.1.6 VPN korisničke grupe	37
2.2 Dozvola za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga	38
2.3 Kvalitet javnih telekomunikacijskih usluga u fiksnim mrežama	38
2.4 Mobilne komunikacije 2G – GSM usluge	40
2.4.1 Asortiman mobilnih telefonskih usluga	42
2.4.2 VPN korisničke grupe	43
2.4.3 Prenos podataka	43
2.4.4 Aplikacije u mobilnim mrežama	44
2.4.5 Marketinški izdvojene usluge	44
2.5 Mobilne komunikacije 3G – UMTS usluge	45
2.6 Javni mrežni operatori	45
2.7 Pružanje Internet usluga	45
2.8 Rebalans cijena govornih telefonskih usluga u BiH	48
2.9 Interkonekcija	49
2.10 Pristup izdvojenoj lokalnoj petlji (LLU)	50
2.11 Izrada i primjena regulatornog okvira za numeraciju telefonskih usluga	50
2.12 Implementacija usluge prenosivosti telefonskih brojeva	51
2.13 Analiza tržišta	52

2.14 Projekat: „Nadgledanje regulacije i razvoja tržišta elektronskih komunikacija i ICT usluga u zemljama proširenja“	52
2.15 Saradnja sa međunarodnim institucijama i učešće na međunarodnim skupovima	53
3. AKTIVNOSTI U OBLASTI UREĐENJE RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA	53
3.1. Fiksna služba	53
3.1.1. Mikrotalasni linkovi	53
3.1.1.1. Aktivnosti na licenciranju linkova dominantnih telekom operatera	54
3.1.1.2. Aktivnosti na licenciranju linkova ostalih komercijalnih operatera	55
3.1.2. Aktivnosti na licenciranju MMDS sistema u opsegu 11,7-12,5 GHz	56
3.1.3. Aktivnosti na licenciranju frekvencijskog opsega 410,00-415,85/420,00-425,85 MHz za pružanje usluga fiksne govorne telefonije i prenosa podataka	57
3.2. Satelitska služba	57
3.3. Mobilna služba	58
3.3.1. Kopnena mobilna služba	58
3.3.2. Dodjela frekvencijskih kanala iz opsega E-GSM	59
3.3.3. Dodjela frekvencijskih kanala iz DCS opsega	59
3.4. Vazduhoplovna, pomorska služba i služba radioterminacije i radionavigacije	59
3.5. Radiodifuzna služba	60
3.5.1. Analogna radiodifuzija	60
3.5.1.1. Javni servisi	60
3.5.1.2. FM BC Radio stanice	60
3.5.1.3. TV stanice	60
3.5.2. Digitalna radiodifuzija	61
3.5.3. Srednjetalasna radio difuzija	61
3.6. Radioamaterska služba	61
3.7. Međunarodna koordinacija frekvencija	61
3.7.1. Koordinacijski sastanci	62
3.7.2. Otklanjanje smetnji	63
3.8. Regulativa iz oblasti upravljanja spektrom	63
3.8.1. Pravila u Oblasti radiokomunikacija	63
3.8.2. Žalbe korisnika RF spektra	65
3.9. Ostali aspekti upravljanja spektrom	65
3.9.1. Ekonomski aspekt upravljanja RF spektrom	65
3.9.2. Održavanje i nadgradnja portala spektar.rak.ba	66
3.9.3. Interna revizija	66
3.9.4. Učešće na međunarodnim sastancima	66
4. PODRUČJE ZA RADIO-MONITORING, INFORMACIONO-TEHNIČKU PODRŠKU I KONTROLU POŠTIVANJA USLOVA DOZVOLA	68
4.1. Odjeljenje za radio-monitoring	69
4.1.1. Redovni poslovi radio-monitoringa	69
4.1.2. Projekat izgradnje mreže monitoring stanica u BiH	71
4.1.3. Učešće u aktivnostima CEPT-a	71
4.1.4. Regulativa u oblasti mjerena i kontrole	71
4.2. Odjeljenje za informaciono-tehničku podršku	71

4.2.1. Realizacija zadataka u okviru IT podrške	72
4.2.2 Realizacija zadataka u okviru Registra podataka Agencije	73
4.2.3. Realizacija zadataka u okviru Web stranice Agencije	75
4.2.4. Podrška za kalkulator tarifa telekom usluga (KalkDesk)	76
4.2.5. Članstvo u komisijama	76
4.2.6. Dizajn, razvoj, servisiranje i održavanje IT aplikacija	76
4.2.7. Implementacija IT strategije	77
4.3. Odjeljenje za kontrolu poštivanja uslova dozvole	77
III ORGANIZACIONA STRUKTURA AGENCIJE	79
IV AKTIVNOSTI VIJEĆA AGENCIJE U 2012. GODINI	80
V FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ	81
VI PRILOG	85

I UVODNE NAZNAKE

Regulatorna agencija za komunikacije (Agencija) je u periodu izvještavanja realizovala date zadatke u skladu sa nadležnostima iz Zakona o komunikacijama BiH («Službeni glasnik BiH», broj 31/03) i Politikom sektora telekomunikacija («Službeni glasnik BiH», broj 09/02) koju kreira i usvaja Vijeće ministara BiH.

Podizanje stepena konkurenčije u sektoru telekomunikacija

Sve aktivnosti koje je Agencija poduzimala u svojoj osnovi imaju zajednički cilj, a to je stvaranje preduslova za nastavak liberalizacije tržišta i podizanje stepena konkurenčije, čime se, prevashodno, stvaraju koristi za krajnje korisnike, što se ogleda u većem broju operatora i usluga koje se pružaju na tržištu, iz čega proizlazi mogućnost odabira operatora i usluga prema želji korisnika, ali i osiguranje kvaliteta pruženih usluga, te prihvatljivije cijene za korisnike.

Tokom 2012. godine Agencija je imala veliki broj aktivnosti u različitim segmentima regulacije. Neke od njih obuhvataju: početak aktivnosti na implementaciji prelaznog režima ka generalnoj autorizaciji, što je podrazumijevalo izradu određenog broja novih Pravila kojima se mijenja dosadašnji režim licenciranja, a u cilju stvaranja preduslova za potpuno ukidanje dozvola u narednom periodu, po stvaranju uslova za to, te aktivnosti na implementaciji usluge prenosivosti telefonskih brojeva u fiksnim i mobilnim mrežama. Zahvaljujući tim aktivnostima stvoreni su uslovi za primjenu te usluge u mobilnim mrežama od 01.01.2013. godine, dok je u fiksnim mrežama usluga započela nekoliko mjeseci ranije. I na kraju, Agencija je u 2012. godini počela sa izradom analiza tržišta po metodologiji EU. Prvo od tržišta koje se analiziralo je Tržište broj 7 (terminacija poziva u individualne mobilne mreže) i prijedlog Analize tržišta 7 je početkom 2013. godine upućen na javnu raspravu. Kao rezultat analiziranja tržišta telekomunikacija, uslijediće donošenje regulatornih mjeru u cilju njegovog kontinuiranog razvoja.

Nivo penetracije (broj mobilnih pretplatnika na 100 stanovnika) mobilne telefonije u BiH na kraju 2012. godine je iznosio 87,25 %, dok penetracija širokopojasnih pretplatnika u odnosu na ukupno stanovništvo BiH iznosi 12,60%. U strukturi širokopojasnih priključaka i dalje prednjači ADSL pristup sa 57,29% od ukupnog broja širokopojasnih priključaka, uz porast kablovskog pristupa Internetu dok je broj FWA priključaka smanjen u odnosu na prethodnu godinu.

Postojeće UMTS mreže pokrivaju stanovništva Bosne i Hercegovine u procentu većem od 50%, što se uglavnom odnosi na pokrivanje velikih urbanih sredina, turističkih centara i značajnijih putnih pravaca.

Predsjedavanje Bosne i Hercegovine institucijom Vijeća Evrope Evropski audiovizuelni opservatorij u 2012. godini

Bosna i Hercegovina je tokom 2012. godine predsjedavala institucijom Vijeća Evrope Evropski audiovizuelni opservatorij (EAO) sa sjedištem u Starazbuur. U sklopu predsjedavanja EAO, Agencija je obavila niz aktivnosti od kojih su najvažnije:

- Organizacija i učešće u radionici o medijskim uslugama na zahtjev u okviru predsjedanja Evropskim audiovizuelnim opservatorijem (EAO), a koja se održala 14. juna 2012. godine u Sarajevu;
- Učešće na sastanku izvršnog odbora EAO, 14. juna 2012. u Sarajevu;

- Učešće na sastanku Biroa Evropske audiovizuelne opservatorije u Parizu, 11. maj 2012 i oktobar 2012;

Izvršni direktor Opservatorija i članovi Biroa izrazili su pohvale Agenciji na uspješno obavljenim zadacima tokom predsjedavnaja EAO.

Učešće Agencije u regionalnom projektu SEE Digi.TV

Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine je punopravni partner u okviru regionalnog projekta SEE Digi.TV, koji se realizuje pod okriljem Transnacionalnog programa saradnje Jugoistočne Evrope za period 2007 – 2013 (SEE Transnational Cooperation Programme 2007 – 2013), a finansira se iz EU fondova.

Cilj SEE Digi.TV projekta je usklađivanje pravnog, ekonomskog i tehničkog aspekta procesa prelaska na digitalizaciju kao i okvira koji treba da obezbijedi harmoniziran proces digitalizacije u regionu. Osim toga, poseban cilj projekta je efikasno informisanje potrošača u svim relevantnim oblastima ovog procesa, te zaštita njihovih interesa u procesu digitalizacije. Pored Bosne i Hercegovine, u projektu učestvuju sljedeće zemlje: Slovenija, Italija, Austrija, Mađarska, Hrvatska, Srbija, Crna Gora, bivša Jugoslovenska Republika Makedonija i Albanija.

Početkom 2012. godine intenzivirane su aktivnosti u okviru regionalnog projekta projekta SEE DIGI.TV, koje su prije svega uključivale realizaciju svih projektnih aktivnosti, te procedure javnih nabavki za usluge predviđene projektom, održavanje sastanka sa predstavnicima Delegacije EU u BiH vezano za početak implementacije projekta i izmjene u budžetu. Osim navedenog u okviru početnih aktivnosti vezano za projekat, realizovana je priprema izmjena budžeta i ostalih aktivnosti u vezi sa administrativnim upravljanjem projektom. Prema odluci generalnog direktora Agencije, 20 uposlenika Agencije su angažovani da rade na predmetnom projektu.

Finansijsko poslovanje

Ukupno ostvareni prihodi Regulatorne agencije za komunikacije u 2012. godini iznose KM 25.068.808 i veći su za 2.150.610 KM od ukupno ostvarenih prihoda u prethodnoj godini. Prihodi od redovnih tehničkih naknada za dozvole za regulisanje i nadzor operatera telekomunikacija i emitera, iz kojih se, prema Zakonu o komunikacijama ova Agencija i finansira, ostvareni su u iznosu od 10.139.081 KM i veći su za 6% u odnosu na planirane.

Ukupno ostvareni rashodi Regulatorne agencije za komunikacije u 2012. godini iznose 7.191.949 KM ili 92% u odnosu na planirane i odobrene rashode Agencije, prema Zakonu o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2012 godinu. Najveće odstupanje ostvarenih rashoda u odnosu na planirane je na poziciji "izdaci za tekuće održavanje" (ostvarenje 47%). Osnovni razlog za ovo odstupanje nalazi se u činjenici da je Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2012. godinu, stupio na snagu tek 01.06.2012. godine, te je finansiranje Agencije u prvih pet mjeseci vršeno prema Odlukama Vijeća ministara BiH o privremenom finansiranju.

Prema Izvještaju o reviziji Regulatorne agencije za komunikacije za 2011. godinu broj 01-02/03-08-16-1-486/12 iz juna 2012. godine Ureda za reviziju institucija BiH, finansijsko poslovanje Agencije u toku 2011. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa odgovarajućim zakonima i propisima.

II AKTIVNOSTI IZ OBLASTI EMITOVARJA, TELEKOMUNIKACIJA, UREĐENJA RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA I MONITORINGA

1. OBLAST EMITOVARJA

Sektori iz oblasti emitovanja u protekloj godini su realizovali aktivnosti iz sljedećih oblasti:

1.1. Dozvole iz oblasti emitovanja

- 1.1.1. Korisnici dozvola za televizijsko i radijsko emitovanje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije**
- 1.1.2. Korisnici Dozvole za televizijsko emitovanje putem drugih elektronskih komunikacijskih mreža**
- 1.1.3. Saglasnost za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev**
- 1.1.4. Korisnici dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija**

1.2 Donošenje pravila i propisa u oblasti emitovanja

1.3 Monitoring primjene propisa i pravila Agencije

1.4 Ostale aktivnosti vezane za unapređenje regulative

1.5 Prigovori i slučajevi

1.6 Aktivnosti u vezi sa Lokalnim izborima 2012.

1.7 Aktivnosti u vezi sa Javnim RTV sistemom BiH

1.8 Prisustvo na seminarima i konferencijama

1.9 DTT Forum

1.10 Realizacija projekta „SEE Digi.TV“ sufinansiranog od strane Evropske komisije iz Instrumenta za predpristupnu pomoć (IPA), a u okviru programa Transnacionalne saradnje za jugoistočnu Evropu

Na samom kraju izvještaja koji se tiče oblasti emitovanja, tabelarno je predstavljen pregled kršenja i izvršnih mjera Agencije iz područja emitovanja u 2012. godini.

1.1 Dozvole iz oblasti emitovanja

1.1.1. Korisnici dozvola za televizijsko i radio emitovanje koje se vrši putem zemaljske radio difuzije

U skladu sa Pravilom 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga, u toku 2012. godine postojećim korisnicima dozvole za zemaljsku radiodifuziju TV programa izdate su Dozvole za televizijsko emitovanje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije.

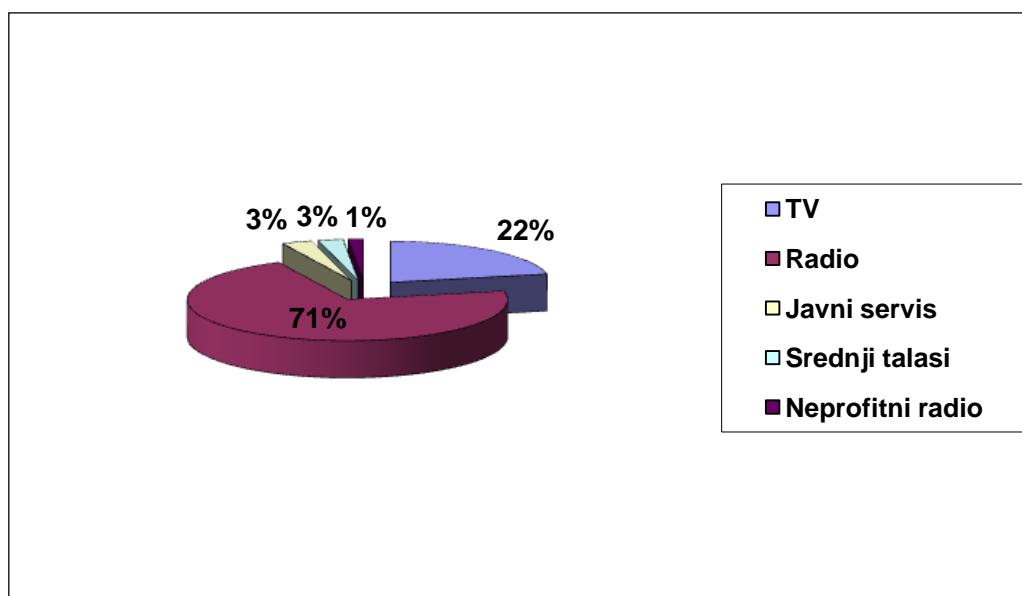
Istovremeno, dvije dozvole su oduzete zbog neizmirivanja finansijskih obaveza. Za jednog od korisnika dozvole izvršen je prenos dijela frekvencija na novo pravno lice, tako da zaključno sa 31.12.2012. godine djeluju 43 korisnika Dozvole za televizijsko emitovanje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije.

U skladu sa Pravilom 58/2011 o pružanju medijskih usluga radija u toku 2012. godine postojećim korisnicima dozvole za zemaljsku radiodifuziju radio programa izdate su Opće dozvole za radijsko emitovanje. Dvije dozvole su oduzete zbog neizmiravanja finansijskih obaveza, tako da trenutno djeluju 146 korisnik Opće dozvole za radijsko emitovanje, od čega 5 na srednjim talasima. Pored toga, u toku 2012. godine izdate su 2 Dozvole za neprofitni radio, tako da zaključno sa 31.12.2012. postoje ukupno 3 korisnika Dozvole za neprofitni radio.

Tabela 1: Ukupan broj korisnika dozvola za televizijsko i radijsko emitovanje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije

TV	RADIO			JAVNI SERVIS (radio i TV)
	Opća dozvola za radijsko emitovanje	Opća dozvola za radijsko emitovanje (srednji talasi)	Neprofitni radio	
43	141	5	3	6

Slika 1: Prikaz korisnika dozvola za televizijsko i radijsko emitovanje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije

1.1.2. Korisnici Dozvole za televizijskog emitovanje putem drugih elektronskih komunikacijskih mreža

U skladu sa Pravilom 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga, u toku 2012. godine su izdate ukupno 34 Dozvole za televizijsko emitovanje putem drugih elektronskih komunikacijskih mreža, od čega je 5 novih dozvola, dok je 29 dozvola dodijeljeno postojećim korisnicima. Od ukupnog broja izdatih dozvola, 7 korisnika je u javnom, a 27 u privatnom vlasništvu.

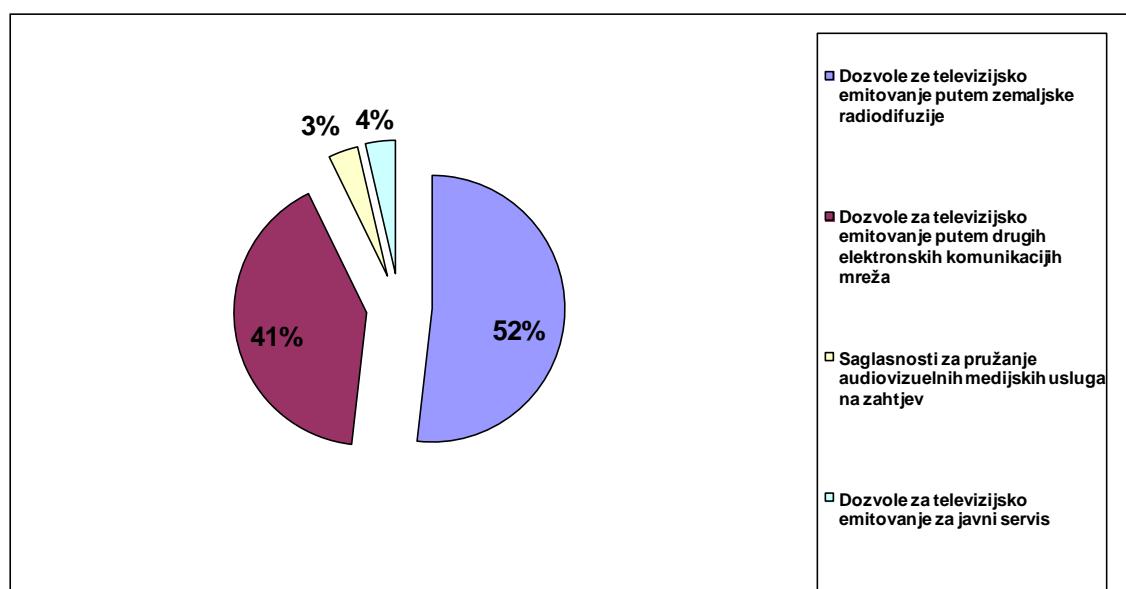
1.1.2. Saglasnosti za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev

U skladu sa Pravilom 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga, a po prvi put u Bosni i Hercegovini, uvedena je evropska praksa u smislu registracije i izdavanje saglasnosti za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev. Naime, usvajanjem novog seta pravila iz oblasti emitovanja, predviđene su audiovizuelne medijske usluge koje uključuju tradicionalno emitovanje televizijskog programa (linearne usluge) i usluge na zahtjev, tj. video-on-demand (nelinearne usluge). Usluge na zahtjev se pružaju u svrhu gledanja programa u trenutku kojeg izabere pojedinačni korisnik iz ponuđenog kataloga programa. S obzirom na mogućnosti izbora i kontrole koju korisnici imaju kod usluga na zahtjev, za ove usluge važi samo osnovni red pravila, tj. ona koja se tiču javnog interesa kao što je zaštita maloljetnika, podsticanje kulturne raznolikosti, osnovni nivo zaštite potrošača i sprečavanje poticanja mržnje.

Za ovaku vrstu usluge Agencija izdaje saglasnosti, i u toku 2012. godine su izdate 3 takve saglasnosti.

Na osnovu prikazanih podataka, ukupan broj pružalaca audiovizuelnih medijskih usluga iznosi 80. Njihova strukutra u odnosu na vrstu dozvole izgleda kako slijedi:

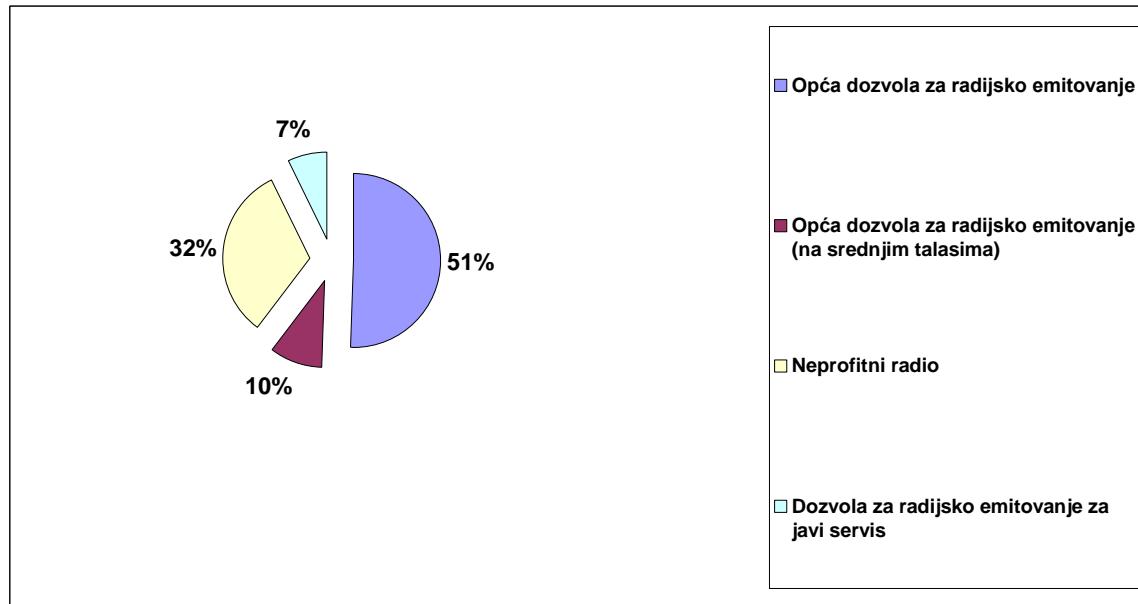
Slika 2: Pružaoci audiovizuelnih medijskih usluga u odnosu na vrstu dozvole

Na osnovu prikazanih podataka, broj pružalaca medijskih usluga radija iznosi 152.

Njihova strukutra u odnosu na vrstu dozvole izgleda kako slijedi:

Slika 3: Pružaoci medijskih usluga radija u odnosu na vrstu dozvole

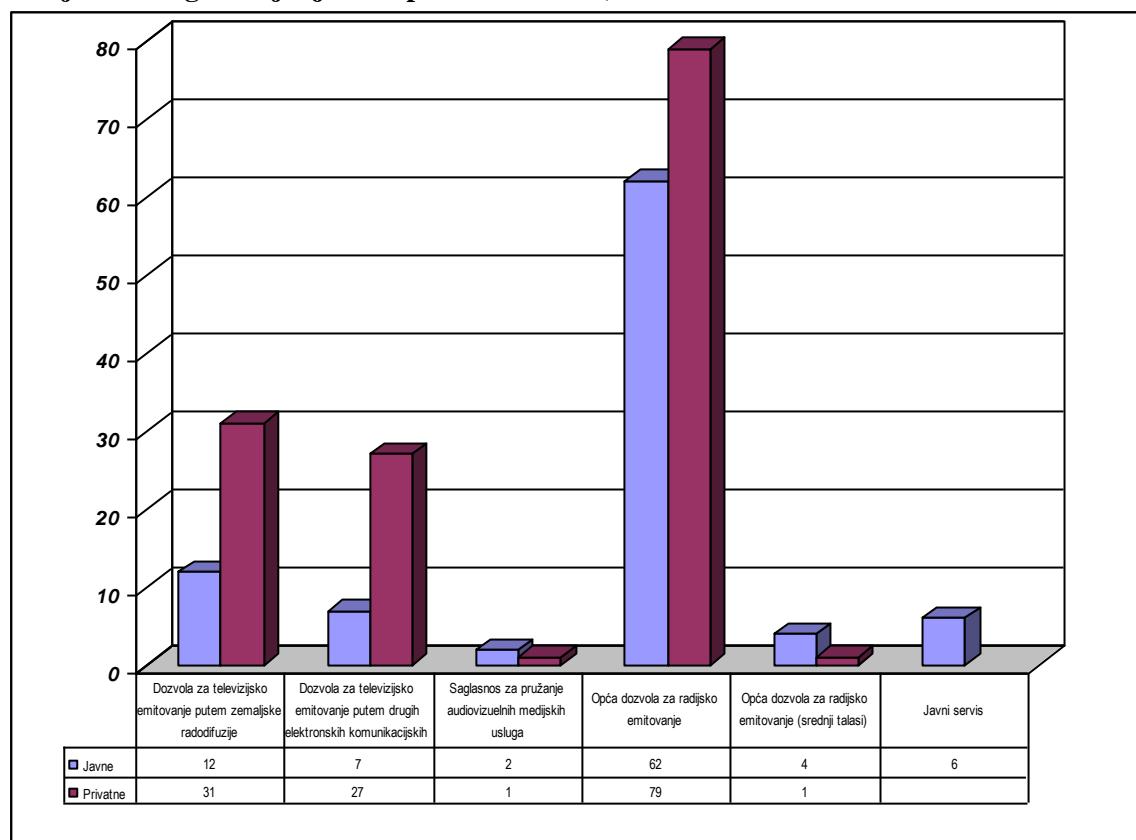

U tabeli i dijagramu koji slijede, dat je prikaz statusa korisnika dozvola u oblasti pružanja audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija u 2012. godini na osnovu vlasničke strukture pravnih lica korisnika dozvola (privatne i javne).

Tabela 2: Status korisnika dozvole u oblasti pružanja audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija (javne i privatne stanice)

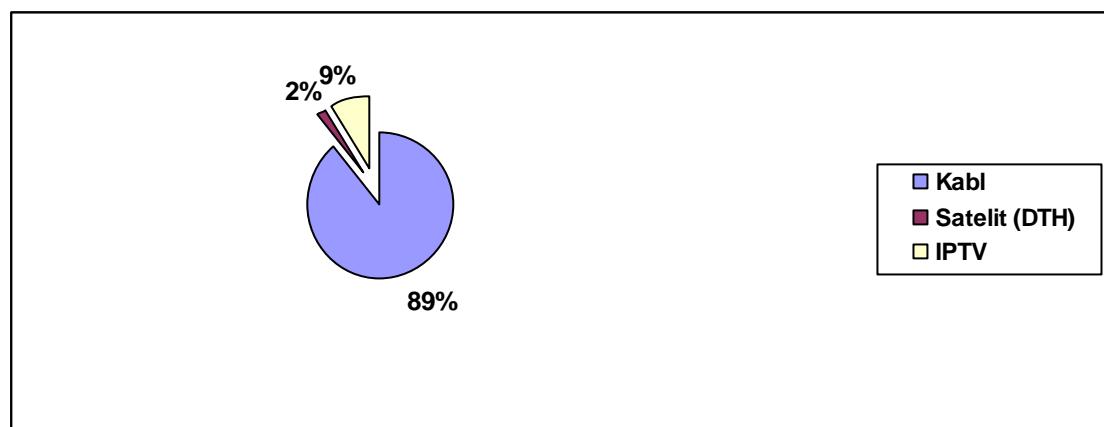
Status	Pružaoci audiovizuelnih medijskih usluga			Pružaoci medijskih usluga radija			Javni servis (radio i TV)
	Dozvola za televizijsko emitovanje putem zemaljske radio difuzije	Dozvola za televizijsko emitovanje putem drugih elektronskih komunikacijskih mreža	Saglasnost za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev	Opća dozvola za radijsko emitovanje	Opća dozvola za radijsko emitovanje (srednji talasi)	Neprofit -ni radio	
Javne	12	7	2	62	4	-	6
Privatne	31	27	1	79	1	-	

Slika 4: Status korisnika dozvole u oblasti pružanja audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija (javne i privatne stanice)

1.1.4. Korisnici dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija

U skladu sa Pravilom o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija, u toku 2012. godine broj korisnika Dozvole za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija je iznosio 47, od čega 42 putem kabla, 1 putem satelita (DTH), te 4 putem IPTV platforme.

Slika 5: Način distribucije korisnika dozvole za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija

1.2. *Donošenje pravila i propisa u oblasti emitovanja*

Nakon što je u toku 2011. godine donošenjem novih pravila i kodeksa iz oblasti emitovanja okončan proces usklađivanja regulatornog okvira iz oblasti emitovanja sa odredbama Direktive Evropske unije o audiovizuelnim medijskim uslugama, u toku 2012. godine izvršena je jedna dopuna propisa u oblasti emitovanja. Naime, članom 14. stav 2 Kodeksa o komercijalnim komunikacijama iz 2011. godine bile je predviđeno da će određivanje značajne vrijednosti u vezi sa plasmanom proizvoda biti predmet posebnog normativnog akta Agencije. Vijeće je na svojoj 58. redovnoj sjednici 25.09.2012.usvojilo Kodeks o izmjeni Kodeksa o komercijalnim komunikacijama, a kojim se utvrđuje značajna vrijednosti u vezi sa primjenom odredbi koje se odnose na plasman proizvoda.

1.3. *Monitoring primjene propisa i pravila Agencije*

U toku 2012. godine Agencija je započela proces monitoringa primjene novih pravila i propisa Agencije, čije donošenje je spomenuto pod 1.2.

U svrhu provjere usklađenosti televizijskih sadržaja sa odredbama pravila i propisa, Agencija je započela analizu sedmodnevног programa korisnika Dozvole za televizijsko emitovanje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije. U toku 2012. godine je izvršen pregled, te izdata odgovarajuća rješenja za 35 TV stanica. Planirano je da se uskcesivno izvrši analiza svih korisnika navedene dozvole, a redoslijed je utvrđen na osnovu veličine pokrivanja, tako da se započelo sa analizama programa stanica sa najvećim pokrivanjem. Ova aktivnosti se nastavlja i u narednom periodu. Tabelarni pregled kršenja i izrečenih mjera nalazi se na kraju izvještaja.

1.4. *Ostale aktivnosti vezane za unapređenje regulative*

Usvajanjem novih pravila i kodeksa u oblasti emitovanja koji su na snazi od 1.1.2012. postignuta je djelomična usklađenost sa odredbama Direktive o audiovizuelnim medijskim uslugama, odnosno prenesene su sve relevantne odredbe Direktive izuzev članova 14. i 30. čije provođenje nije u nadležnosti Agencije. Za potpuno usklađivanje pravnih propisa Bosne i Hercegovine sa pravnom tekovinom Evropske unije, potrebno je da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donese odluku kojom se transponiraju i navedena dva člana Direktive, a imajući u vidu da se radi o imenovanju nadležne institucije Bosne i Hercegovine koja će biti zadužena za provođenje odredbi ova dva člana. Agencija je dana 9.4.2012. Vijeću ministara uputila Prijedlog *Odluke o određivanju organa Bosne i Hercegovine nadležnog za saradnju sa regulatornim tijelima iz oblasti elektronskih medija i davanja ovlasti za određivanje liste važnih događaja za emitovanje u Bosni i Hercegovini* na usvajanje. Pored toga, Agencija je 02.10.2012. Vijeću ministara uputila urgenciju vezanu za ovu tematiku. Prijedlog Odluke je raspravljan na sjednici Vijeća ministara od 30.1.2013. , te je zaduženo Ministarstvo prometa i komunikacija da pripremi izmijenjeni nacrt odluke, što je i učinjeno, međutim, do dana sačinjavanja ovog izvještaja, Odluka nije usvojena.

U protekloj godini započet je rad na izradi smjernica za primjenu Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija i Kodeksa o komercijalnim komunikacijama.

Oblast emitovanja je u 2012. godini pripremila izmjene i dopune Pregleda povreda i kazni koje izriče Agencija u cilju usklađivanja sa novim pravilima i kodeksima koje su upućene na interne konsultacije.

1.5. Prigovori i slučajevi

Agencija ima obavezu da razmotri svaki prigovor u vezi sa potencijalno štetnim programom, te u vezi sa mogućim kršenjem uslova dozvola i ostalih pravila i propisa Agencije. Od samog početka rada Agencije, uspostavljen je mehanizam koji omogućava svim građanima, institucijama i organizacijama da Agenciji podnose prigovore u vezi sa emitovanim programima.

U 2012. godini procesuirano je ukupno 120 slučajeva u vezi sa poštivanjem pravila i propisa Agencije. Od ukupnog broja, 84 slučaja se odnose na programske standarde od kojih je 9 procesuirano po službenoj dužnosti, a 75 na osnovu primljenih prigovora građana, organizacija, udruženja i sl. Najveći broj primljenih prigovora koji se tiču programskih sadržaja, njih 21 se odnosilo na navodno neobjavljanje odgovora/demantija od strane nosilaca dozvola. Pored toga, 7 prigovora se odnosilo na nepropisno označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika, kao i raspored emitovanja istog, što se prvenstveno odnosi na filmove i serije u dnevnom terminu. Također, 4 prigovora upućena su od strane udruženja, političke stranke i građana vezano za govor mržnje u okviru dokumentarnih ili specijalnih emisija. U protekloj godini Agencija je zabilježila i veliki broj prigovora koji se odnose na učešće publike u kvizovima.

Od ukupnog broja procesuiranih slučajeva, 7 slučajeva se odnosilo na principe u oglašavanju i sponzorstvu u programima pružalaca audiovizuelnih medijskih usluga, od kojih su 2 pokrenuta na osnovu prigovora, a 5 po službenoj dužnosti. Procesuiran je i 1 slučaj u vezi sa mogućom povredom autorskih prava, kao i 28 slučajeva u vezi sa mogućim kršenjem izbornih pravila i propisa¹.

Pored navedenog, procesuirano je i 6 slučajeva mogućeg kršenja člana 10. *Odvojenost od političkih institucija* Pravila 57/2011 o javnim RTV stanicama.

U 2012. godini, ukupno je izrečeno 10 novčanih kazni (u ukupnom iznosu od 73 000 KM), 4 oduzimanja dozvole, 19 suspenzija dozvola, 34 pismena i 35 usmenih upozorenja.

Tabela 3: Broj i vrsta izvršnih mjera iz područja emitovanja u 2012. godini

Vrsta kazne	Broj izvršnih mjera
Novčane kazne	10 (73 000 KM)
Oduzimanje dozvole	4
Suspenzija dozvole	19
Pismena upozorenja	34
Usmena upozorenja	35
Ukupno	102

¹ Podaci u vezi sa izbornim slučajevima su zasebno izraženi u izvještaju, pod tačkom 1.6. Aktivnosti u vezi sa Lokalnim izborima 2012.

1.6. Aktivnosti u vezi sa Lokalnim izborima 2012.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (CIK) je na sjednici održanoj 7. maja 2012. godine, donijela Odluku o raspisivanju neposrednih lokalnih izbora za opštinska vijeća, odnosno skupštine opština, načelnike opština, Skupštinu Brčko Distrikta BiH, Skupštinu Grada Banja Luka i gradonačelnika Grada Banja Luka, koji su zakazani i održani 7. oktobar 2012. godine.

U praćenju izbornih aktivnosti političkih subjekata tokom izborne kampanje za Lokalne izbore u BiH, učestvovala su ukupno 224 nosioca dozvola, od čega četrdesetdvije (42) TV stanice, stočetrdesetdvije (142) radio stanice, četiri (4) radio stanice koje emituju na srednjim talasima, šest (6) emitera Javnog sistema i trideset (30) nosilaca dozvola za televizijsko emitovanje koje se vrši putem drugih elektronskih komunikacijskih mreža. Dvije (2) radio stanice, Hard Rock Radio i Radio Igokea, su izuzete od praćenja izborne kampanje, s obzirom da su za to ispunjavale potrebne uslove.

Analizom dokumentacije koje su nosioci dozvola dostavljali tokom izborne kampanje, utvrđeno je da od ukupno 224 nosioca dozvola, koliko ih je bilo u obavezi praćenja izborne kampanje, njih 17 (8%) nije Agenciji dostavilo ništa od potrebne dokumentacije, a što uključuje cjenovnike, programske planove i sedmične izvještaje. Radi se o 3 TV stanice, 8 radio stanica i 6 nosilaca dozvola za televizijsko emitovanje koje se vrši putem drugih elektronskih komunikacijskih mreža. Osim toga, 15 nosilaca dozvola (7%) svoje obaveze je ispunilo samo jednim dijelom, odnosno dostavili su samo dio dokumentacije, cjenovnik i/ili plan, ali su izostali redovni sedmični izvještaji. Zbog svega navedenog, a u skladu sa odredbama izbornog Pravilnika, Agencija je ovim nosiocima dozvola, njih ukupno 32, uputila zahtjev za dostavu zbirnog izvještaja o realizovanim programskim sadržajima u okviru praćenja aktivnosti političkih subjekata tokom izborne kampanje. Na ovaj zahtjev Agencije odgovorili su svi nosioci dozvola kojima je zahtjev upućen i većina izvještaja je uvažena. Agencija nije uvažila izvještaje 7 nosilaca dozvola zbog činjenice da su bili šturi i nejasni, te da se nije moglo zaključiti da li su te stanice ispunile sve obaveze koje pred njih postavljaju izborna pravila i propisi. Protiv ovih stanica pokrenuta je procedura ispitivanja mogućeg kršenja Izbornog zakona i Pravilnika.

Tokom kampanje za Lokalne izbore 2012., Agencija je zabilježila ukupno 28 slučajeva mogućeg kršenja primjenjivih pravila i propisa iniciranih prigovorima političkih subjekata, građana i udruženja ili pokrenutih po službenoj dužnosti. Od tog broja, 10 slučajeva je okončano u redovnoj proceduri jer nisu nađeni elementi koji bi ukazivali na kršenje pravila i propisa. Za preostalih 18 slučajeva provedena je cijelokupna istražna procedura koja je u 7 slučajeva rezultirala izricanjem usmenog upozorenja zbog utvrđenog kršenja, a u 11 slučajeva doneseni su zaključci o obustavi postupka, budući da istragom nisu pronađeni elementi kršenja pravila i propisa. Ukupno 6 slučajeva Agenciji je proslijedeno na nadležnost od strane CIK-a.

Generalna ocjena Agencije je da su aktivnosti nosilaca dozvola iz oblasti emitovanja u vezi sa izbornom kampanjom protekle uobičajenom dinamikom, bez nekih posebnih teškoća i razlika u odnosu na prethodne izbore, te da su nosioci dozvola najvećim dijelom pristupili svojim obavezama obavještavanja javnosti o izbornom procesu na profesionalan način i u skladu sa važećim pravilima i propisima.

Po okončanju Lokalnih izbora, Agencija je sačinila Izvještaj o medijskom praćenju Lokalnih izbora u BiH, koji sadrži informacije o medijskom praćenju aktivnosti političkih subjekata u izbornoj kampanji, ocjenu poštivanja primjenjivih pravila i propisa od strane

nosilaca dozvola iz oblasti emitovanja koji su bili u obavezi praćenja izbornog procesa, kao i statističke podatke o primljenim prigovorima i procesuiranim slučajevima.

1.7. Aktivnosti u vezi sa Javnim RTV sistemom BiH

U skladu sa Zakonom o Javnom radiotelevizijskom servisu Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH 92/05 i 32/10), Agencija je zadužena da provede pravičan, otvoren i transparentan postupak u kojem će utvrditi rang listu kandidata za članove Upravnog odbora javnog radiotelevizijskog servisa BiH i istu dostavi Parlamentarnoj skupštini BiH na imenovanje. S obzirom da Parlamentarna skupština BiH nije izvršila imenovanja sa predloženih rang lista kandidata koje je Vijeće Regulatorne agencije za komunikacije utvrdilo po konkursu za člana Upravnog odbora Javnog radiotelevizijskog servisa BiH iz reda srpskog naroda od 7. maja 2009. i konkursu za člana UOBHRT iz reda hrvatskog naroda od 7. maja 2010. godine, Komisija za utvrđivanje rang liste kandidata za članove UOBHRT imenovana Odlukom Vijeća Agencije od 10.02.2010. je u 2012. pokrenula proceduru izbora novog člana UOBHRT iz reda srpskog i hrvatskog naroda. U vezi s navedenim, a na osnovu zaključaka oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine od 25.08.2011. i 14.09.2011. godine, dopisa Ministarstva komunikacija i transporta od 20.06.2012 i odluke Vijeća Agencije od 3. jula 2012. godine, Komisija za utvrđivanje rang liste kandidata za članove Upravnog odbora javnih radiotelevizijskih servisa u Bosni i Hercegovini raspisala je ponovljeni Konkurs za članove Upravnog odbora Javnog radiotelevizijskog servisa BiH iz reda srpskog i hrvatskog naroda dana 10.07.2012. godine. Nakon provedenog procesa, dana 26.09.2012. Vijeće Agencije je Parlamentarnoj skupštini BiH, odnosno predsjedavajućim Zastupničkog i Doma naroda dostavilo rang-listu kandidata za članove UOBHRT iz reda hrvatskog i srpskog naroda.

Također, u skladu sa navedenim zakonskim obavezama, Komisija za utvrđivanje listi kandidata za članove upravnih odbora javnih radiotelevizijskih servisa Bosne i Hercegovine je 14.10.2012. raspisala Konkurs za člana Upravnog odbora Javnog radiotelevizijskog servisa Bosne i Hercegovine iz reda ostalih. S obzirom na činjenicu da se na predmetni Konkurs nije prijavio nijedan kandidat iz reda ostalih, Komisija je ponovo raspisala Konkurs za člana UO BHRT iz reda ostalih, koji je objavljen u dnevnim novinama RS i Federacije BiH, dana 28. i 29.11.2012. godine. Nakon sprovedenog postupka, Vijeće Agencije je dana 13. januara 2013. godine, potvrđenu listu kandidata za člana UORTS iz reda ostalih dostavila Parlamentarnoj Skupštini BiH na usvajanje.

U skladu sa članom 46. Zakona o RTRS („Službeni glasnik RS“, broj 49/06, 73/08, i 46/19), Agencija je zadužena za provođenje postupka utvrđivanja liste kandidata za članove UO RTRS i dostavljanje iste Narodnoj Skupštini RS na imenovanje. U skladu sa navedenim, Komisija za utvrđivanje listi kandidata za članove UO JRTS BiH je dana 29.11.2012. raspisala ponovljeni Konkurs za člana UO RTRS-a iz reda bošnjačkog naroda. S obzirom da su na navedeni Konkurs pristigle ukupno tri prijave, od kojih dvije nisu dobine potrebnu većinu glasova na 21. sjednici Narodne Skupštine RS od 01.11.2012., Komisija je po treći put, odnosno dana 03.01.2013. raspisala predmetni Konkurs. Nakon sprovedenog postupka, Komisija je formirala rang listu kandidata koju je potvrđilo Vijeće Agencije, te je dana 13. januara 2013. godine, potvrđenu listu kandidata za člana UO RTRS iz reda bošnjačkog naroda dostavila Narodnoj skupštini Republike Srpske na usvajanje.

1.8. Prisustvo na seminarima i konferencijama

Predstavnici Agencije iz oblasti emitovanja su u toku 2012. godine uzeli aktivno učešće na dole navedenim domaćim i međunarodnim skupovima, seminarima i sastancima:

- ✓ Organizacija i učešće u radionici o medijskim uslugama na zahtjev u okviru predsjedanja Evropskim audiovizuelnim opservatorijem (EAO), a koja se održala 14. juna 2012. godine u Sarajevu;
- ✓ Učešće na sastanku izvršnog odbora EAO, 14. juna 2012. u Sarajevu;
- ✓ Učešće na sastanku Biroa Evropske audiovizuelne opservatorije u Parizu, 11. maj 2012 i oktobar 2012;
- ✓ Učešće na sajmu „Internet World“ o mogućnostima u DVB tehnologiji, kao i raspoloživim servisima za snimanje TV programa za potrebe Agencije u Londonu, 20. aprila 2012. godine;
- ✓ Prisustvo na sastanku sa federalnim i kantonalnim Agencijama za privatizaciju u Travniku, april 2012. godine;
- ✓ Učešće na sastanku Evropske platforme regulatornih tijela (EPRA) održane u Portorožu, Slovenija, 31. maja- 2. juna 2012 godine;
- ✓ Učešće na Drugoj konferenciji o medijima u organizaciji OSCE Ureda za slobodu medija, Beograd, 20-21. septembar 2012. godine.
- ✓ Učešće na sastanku regulatornih agencija iz regionala na temu regulative kablovske distributera, na poziv RRA Srbija, 28. Septembar 2012. godine.
- ✓ Učešće na sastanku sa delegacijom Kongresa Lokalnih i Regionalnih Vlasti Vijeća Europe na temu Lokalnih izbora 2012. u organizaciji Vijeća Evrope, oktobar 2012. godine.
- ✓ Učešće na sastanku izvršnog odbora EAO, 8. novembra 2012. u Strazburu;
- ✓ Učešće na okruglom stolu na temu „Preporuke Komiteta za prava djeteta upućene BiH“ u Sarajevu, dana 20. novembra 2012. godine;
- ✓ Učešće na 14. plenarnoj sjednici MNRA 22. i 23. novembar 2012. u Lisabonu;
- ✓ Učešće na 2.sastanku Komiteta za medije i informaciono društvo (CDMSI) pri Vijeću Evrope u Strasbourg u periodu od 27.-30. novembra 2012. godine;
- ✓ Prisustvo na okruglom stolu za urednike i novinare web portala u BiH u organizaciji Vijeća za štampu, dana 29.11.2012. Sarajevo;
- ✓ Učešće na okruglom stolu vezano za Indeks medijske održivosti (MSI), Mediacentar, Sarajevo, decembar 2012.

1.9. DTT Forum

Uvođenje digitalne televizije (DTT) je međunarodna obaveza Bosne i Hercegovine proizašla iz Regionalnog sporazuma GE-06 koji predviđa uvođenje digitalne televizije i potpuno gašanje analogne televizije u svijetu, zaključno sa 15.6.2015. godine. Na osnovu zaključaka i preporuka Konferencije „Uvođenje digitalne televizije u BiH“, održane 30.3.2006. godine u Sarajevu, 8.4.2006. godine je utemeljen Forum o digitalnoj televiziji (DTT) Bosne i Hercegovine, čiji su zadaci definisani u Politici sektora emitovanja. DTT forum je tijelo sastavljen od Vijeća DTT Forum-a sačinjenog od predstavnika RAK-a i Ministarstva prometa i komunikacija, sekreterijata i 5 radnih grupa: za regulativu, sadržaj, tehniku, promociju i društveno-ekonomski aspekt, a koje su činili predstavnici Ministarstva

prometa i komunikacija BiH, RAK-a, Javnih RTV servisa, komercijalnih TV stanica, ali i akademske i društvene zajednice. Zadaci DTT Forumu su bili:

- Izrada strategije digitalne televizije u BiH
- Stvaranje potrebne regulative za DTT
- Tehnička realizacija DTT
- Određivanje programskih sadržaja i usluga
- Ekonomski efekti uvođenja DTT
- Promocija i predstavljanje DTT Forumu
- Određivanje roka za prelazak / "switch over" sa analogne na digitalnu TV

Vijeće Ministara Bosne i Hercegovine je, na osnovu prijedloga DTT Forumu, u septembru 2009. godine usvojilo Strategiju prelaska sa analogne na digitalnu zemaljsku radiodifuziju u frekventnim opsezima 174-230 MHz i 470-862 MHz u Bosni i Hercegovini (Strategija). Strategijom je definisan način, uslovi, ali i obaveze odgovornih institucija u procesu implementacije, te je određen i rok za prelazak na digitalnu zemaljsku radiodifuziju, 1.12.2011. godine. Pored usvajanja Strategije, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je donijelo i Odluku o nastavku rada Forumu o digitalnoj zemaljskoj televiziji BiH, koji je u skladu sa Strategijom, između ostalog, zadužen za izradu Akcionog plana. Odlukom o nastavku rada Forumu o digitalnoj zemaljskoj televiziji BiH koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo 17.6.2009. godine, između ostalog, predviđeno je formiranje Stručne komisije za izradu Akcionog plana za implementaciju Strategije prelaska sa analogne na digitalnu radiodifuziju (Stručna komisija).

Nažalost, zbog više puta odgađanog imenovanja članova, Stručna komisija Forumu o digitalnoj televiziji nije profunkcionisala sve do februara 2011. godine kada Ministarstvo prometa i komunikacija BiH donosi Odluku o imenovanju članova Stručne komisije/povjerenstva Forumu o digitalnoj televiziji (Stručna komisija DTT Forumu). Stručnu komisiju DTT Forumu, čiji rad je nadgledalo Vijeće DTT Forumu, su sačinjavala 23 člana, između ostalog, predstavnici Parlamenta BiH, Ministarstva prometa i komunikacija BiH, RAK-a, javnih servisa, privatnog sektora i akademske zajednice, a njen osnovni zadatak je bio izrada detaljnog Akcionog plana, koji bi obuhvatilo sve korake u provođenju Strategije, precizirao aktivnosti sa njihovim nosiocima, odredio rokove, izvore i način finansiranja, kao i zaduženja pojedinih institucija. Uspostavom Stručne komisije DTT foruma, 13.9.2011. godine pokrenut je proces izrade Akcionog plana. Prijedlog Akcionog plana je usvojen na sjednici Vijeća DTT Forumu dana 30.01.2012. i isti je proslijeđen na usvajanje Vijeću ministara BiH putem Ministarstva komunikacija i prometa BiH, međutim dalje aktivnosti su izostale.

Vijeće ministara BiH je u julu 2012. godine donijelo Odluku o izmjeni i dopuni odluke o usvajanju Strategije kojom je, između ostalog, određen 1.12.2014. godine kao novi rok za prelazak na digitalnu zemaljsku radiodifuziju, te je, s tim u vezi, zaduženo Ministarstvo komunikacija i prometa BiH da dostavi Akcioni plan, usklađen sa novim datumom. Vijeće DTT Forumu, na prijedlog Stručne komisije, je 16.11.2012. godine usvojilo prijedlog revidiranog Akcionog plana te je isti ponovno proslijeđen Vijeću ministara BiH. Do dana sačinjavanja izvještaja Akcioni plan nije usvojen.

Neovisno od toga, Agencija je, u sklopu interne komisije, nastavila sa svojim aktivnostima s ciljem da se kroz detaljnju analizu obaveza Agencije u vezi sa implementacijom Akcionog plana izvrše pripreme potrebne tenderske dokumentacije za izbor operatora infrastrukture koji će vršiti prenos i emitovanje TV programa u digitalnom formatu, kako bi Agencija, ukoliko Akcioni plan bude usvojen u predloženom obliku, bila sprema započeti sa aktivnostima odmah po usvajanju.

1.10. Projekat SEE Digi.TV

Krajem decembra 2011. godine, Agencija je postala punopravni partner u okviru regionalnog projekta SEE Digi.TV koji se realizuje pod okriljem Transnacionalnog

programa saradnje Jugoistočne Evrope za period 2007 – 2013, a sufinansirana EU fondovima.

Cilj SEE Digi.TV projekta je usklađivanje pravnog, ekonomskog i tehničkog aspekta procesa prelaska na digitalno emitovanje, kao i okvira koji treba da obezbijedi harmoniziran proces digitalizacije u regionu. Osim toga, poseban cilj projekta je efikasno informisanje potrošača u svim relevantnim oblastima ovog procesa, te zaštita njihovih interesa u procesu digitalizacije. Pored Bosne i Hercegovine, u projektu učestvuju sljedeće zemlje: Slovenija, Italija, Austrija, Mađarska, Hrvatska, Srbija, Crna Gora, Makedonija i Albanija.

Početkom 2012. godine intenzivirane su aktivnosti u okviru regionalnog projekta SEE DIGI.TV, koje su prije svega uključivale realizaciju svih projektnih aktivnosti, te procedure javnih nabavki za usluge predviđene projektom, održavanje sastanka sa predstvincima Delegacije EU u BiH vezano za početak implementacije projekta i izmjene u budžetu. Osim navedenog u okviru početnih aktivnosti vezano za projekat, realizovana je priprema izmjena budžeta i ostalih aktivnosti u vezi sa administrativnim upravljanjem projektom. Prema odluci generalnog direktora Agencije, 20 uposlenika Agencije su angažovani da rade na predmetnom projektu.

Aktivnosti u okviru regionalnog projekta projekta DIGI.TV u 2012. su uključivale:

- priprema i održavanje nacionalne radionice na temu prelaska na digitalno zemaljsko emitovanje 28. februara 2012. u Sarajevu.
- učešće na 2. sastanku nadzornog komiteta i 4. sastanku Izvršnog odbora DIGI.TV Projekta 20 i 21. februara 2012 u Zagrebu.;
- priprema seminara *“Digitalizacija u BiH: juče, danas, sutra”* 20.03.2012. u Sarajevu. Seminaru je prisustvovalo blizu stotinu učesnika od kojih su bili prisutni i predstavnici vlade, parlamenta, emitera, telekom operatora kao i predstavnici komercijalnog sektora. Cilj ovog seminara je bio da se podstakne debata o najkritičnijim pitanjima vezano za prelazak na digitalno zemaljsko emitovanje.
- Učešće na 1. Međunarodnoj konferenciji u okviru projekta na temu izazova koji se tiču digitalnog televizijskog emitovanja, koja je održana u Trstu, Italija 17. i 18. aprila 2012. Na konferenciji se diskutovalo o pravnom, ekonomskom, tehničkom i promotivnom aspektu procesa prelaska na digitalno zemaljsko emitovanje.
- Organizacija sastanka partnera u sklopu DIGI.TV u Sarajevu 13-14. septembar 2012.
- Prisustvo na 2. Međunarodnoj konferenciji SEE DIGI. TV na temu „Socijalni aspekti digitalizacije u Jugoistočnoj Evropi“- 18.- 19. oktobar 2012., Ljubljana.
- Učešće na trećem tehničkom sastanku održanom u Skopju, Makedonija, 5 i 6 juna 2012.
- Ogranizacija sedmog projektnog sastanka u Sarajevu, 13.-14. septembar 2012.
- Prisustvo na 4 SEE Digi.TV sastanku izvršnog odbora u Beogradu , 13.-14. decembar 2012.

U sklopu projektnih aktivnosti, Agencija je naručila izradu sljedećih studija:

1. Pravni okvir:

1.1 “Analiza pravnog okvira za uvođenje DTT u BiH”

2. Ekonomski okvir:

2.1 “Ekonomski studija o mogućnostima iskorištenja digitalne dividende u BiH;
2.2 “Ekonomski analiza potrebe uvođenja novih usluga u BiH”

3. Tehnički okvir:

3.1 “Analiza tehničkog okvira u procesu digitalizacije u BiH”

4. Promotivne aktivnosti:

4.1 “Digitalna televizija u BiH- Prijedlog informativne kampanje”

- 4.2 Priprema plana komunikacije sa potrošačima,
 4.3 Doprinos izradi regionalnog programa za edukaciju potrošača,
 4.4 Rezultati istraživanja javnog mnijenja u vezi sa procesom digitalizacije u BiH

Agencija je tokom izvještajnog perioda uputila dva izještaja o napretku projekta i to 12. juna 2012. za period 1.12.2011-31.05.2012 i 5. decembra 2012. za period 1.6.2012-30.11.2012. Agencija je od samog početka projekta bila aktivno uključena u realizaciju projektnih aktivnosti. Dokumenti, analize, smjernice, koje su proizašle iz projekta predstavljaju izvrstan izvor informacija o najboljoj praksi i ekspertizi koja se tiče digitalnog zemaljskog emitovanja u regionu. Imajući u vidu navedeno, Agencija je predstavila informaciju o Projektu (partnerstvu, finansiranju od strane EU, ciljevima projekta, aktivnostima, planiranim rezultatima), između ostalog i na redovnom sastanku Stručne komisije DTT Forum-a, te DTT Vijeća. Informacija o samom projektu je veoma dobro primljena od strane relevantnih predstavnika vlasti. Po završetku samog projekta, Agencija planira obavijestiti relevante prestavnike vlasti o samim rezultatima projekta, koji mogu biti od koristi prilikom donošenja odluka o procesu prelaska na digitalno zemaljsko emitovanje u BiH.

Pregled izvršnih mjera Agencije iz područja emitovanja u 2012. godini

Tabela 4: Pregled izvršnih mjera Agencije iz područja emitovanja u 2012. godini:

Br.	Datum	Korisnik dozvole	Opis slučaja	Odluka
1.	14.02.2012.	Tuzlanska TV	Kršenje člana 21. <i>Prenos dozvole</i> Pravila 42/2009 o dozvolama za zemaljsku radiodifuziju RTV programa	Novčana kazna 1000 KM
2.	06.03.2012.	Nezavisni radio Travnik	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Oduzimanje dozvole
3.	06.03.2012.	Nezavisna TV Travnik	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Oduzimanje dozvole
4.	06.03.2012.	Hercegovačka TV Mostar	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Oduzimanje dozvole
5.	25.04.2012.	PINK BH	Kršenje člana 15. (<i>Opšti programski uslovi</i>) stavovi (5) i (7) Pravila 42/2009 o dozvolama za zemaljsku radiodifuziju RTV programa, kao i nepostupanje po nalogu Agencije.	Novčana kazna 20000 KM
6.	14.05.2012	TV Alfa	Kršenje člana 21. <i>Upućivanje informacija</i>	Pismeno upozorenje

			<i>Agenciji i registar Agencije stavovi (2) i (3) Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga</i>	
7.	06.06.2012.	RTV FBiH	Kršenje člana 18. tačka 2 <i>Posebni javni servisi za emitovanje Kodeksa o oglašavanju i sponzorstvu za radio i televiziju</i>	Novčana kazna 4.000 KM
8.	06.06.2012.	OTV Valentino	Kršenje člana 21. <i>Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije stavovi (2) i (3) Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga</i>	Pismeno upozorenje
9.	06.06.2012.	TV Pink BH	Kršenje člana 4. <i>Govor mržnje stav (3) Kodeksa o emitovanju RTV programa</i>	Novčana kazna 2.000 KM
10.	06.06.2012.	TV OBN	Kršenje člana 19. <i>Pravo na odgovor stav (3) Kodeksa o emitovanju RTV programa</i>	Pismeno upozorenje
11.	06.06.2012.	TV Pink BH	Kršenje članova 3. <i>Osnovni principi i 21. Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Pismeno upozorenje
12.	06.06.2012.	RTV FBiH	Kršenje člana 21. <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Pismeno upozorenje
13.	06.06.2012.	TV Pink BH	Kršenje člana 14. <i>Raspored televizijskog oglašavanja stav (4) i člana 16. Trajanje oglašavanja i teletrgovine na privatnim RTV stanicama</i> Kodeksa o oglašavanju i sponzorstvu za radio i televiziju	Novčana kazna 2.000 KM
14.	06.06.2012.	TV Pink BH	Kršenje člana 3. <i>Opšti principi oglašavanja, teletrgovine i sponzorstva stavovi (2) i (8) te člana 8. Oglašavanje i teletrgovina</i>	Pismeno upozorenje

			<i>određenih proizvoda Kodeksa o oglašavanju i sponzorstvu za radio i televiziju</i>	
15.	06.06.2012.	ATV	<i>Kršenje člana 3. <i>Opšti principi oglašavanja, teletrgovine i sponzorstva stavovi (2) i (8)</i> te člana 8. <i>Oglašavanje i teletrgovina određenih proizvoda</i> Kodeksa o oglašavanju i sponzorstvu za radio i televiziju</i>	Pismeno upozorenje
16.	06.06.2012.	TV SA	<i>Kršenje člana 3. <i>Opšti principi oglašavanja, teletrgovine i sponzorstva stavovi (2) i (8)</i> te člana 8. <i>Oglašavanje i teletrgovina određenih proizvoda</i> Kodeksa o oglašavanju i sponzorstvu za radio i televiziju</i>	Usmeno upozorenje
17.	06.06.2012.	HAYAT	<i>Kršenje člana 3. <i>Opšti principi oglašavanja, teletrgovine i sponzorstva stavovi (2) i (8)</i> te člana 8. <i>Oglašavanje i teletrgovina određenih proizvoda</i> Kodeksa o oglašavanju i sponzorstvu za radio i televiziju</i>	Pismeno upozorenje
18.	06.06.2012.	BHT 1	<i>Kršenje člana 3. <i>Opšti principi oglašavanja, teletrgovine i sponzorstva stav (6), člana 14. Raspored televizijskog oglašavanja stav (2) i člana 18. Posebni javni servisi za emitovanje</i> Kodeksa o oglašavanju i sponzorstvu za radio i televiziju</i>	Novčana kazna 25.000 KM
19.	19.06.2012.	Radio Otvorena mreža	<i>Kršenje člana 15. (<i>Dodjela dozvole za neprofitni radio</i>) stav (6) Pravila 58/2011 o pružanju medijskih usluga radija</i>	Pismeno upozorenje
20.	04.07.2012.	Elta-Kabel	<i>Kršenje člana 10. stav 2. <i>Obaveze u vezi sa sadržajima distribuiranih</i></i>	Pismeno upozorenje

			<i>audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija</i> Pravila 56/2011 o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija	
21.	09.07.2012.	TV Tuzlanskog kantona	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
22.	09.07.2012.	Radio Tuzlanskog kantona	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
23.	09.07.2012.	Radio Vikom	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
24.	09.07.2012.	TV Vikom	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
25.	09.07.2012.	Radio Soli	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
26.	09.07.2012.	NTV 101	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
27.	09.07.2012.	NTV Jasmin	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
28.	09.07.2012.	Radio Zenit	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
29.	09.07.2012.	Radio postaja Novi Travnik	Neplaćanje naknada za dozvolu	Suspenzija
30.	09.07.2012.	Radio Kameleon	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
31.	09.07.2012.	Radio 8	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
32.	09.07.2012.	Herceg TV	Neplaćanje naknada za	Suspenzija

			dozvole u radiokomunikacijama u BiH	
33.	09.07.2012.	TV Prijedor	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
34.	09.07.2012.	Tuzlanska TV	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
35.	09.07.2012.	Radio ZOS	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
36.	17.07.2012.	Radio postaja Mostar	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
37.	18.07.2012.	TV1	Kršenje člana 22. (<i>Prenos dozvole</i>) Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga i član 23. (<i>Prenos dozvole</i>) Pravila 58/2011 o pružanju medijskih usluga radija.	Novčana kazna 1000 KM
38.	01.08.2012.	BM radio	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
39.	03.08.2012.	TV Valentino	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
40.	03.08.2012.	Radio Valentino	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Suspenzija
41.	15.08.2012.	RSG 1	Kršenje člana 5. <i>Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga</i> stav (4) Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Usmeno upozorenje
42.	16.08.2012.	Radio Nevesinje	Kršenje člana 10. <i>Odvojenost od političkih institucija</i> stav (1) Pravila 57/2011 o javnim	Pismeno upozorenje

			radio i televizijskim stanicama	
43.	03.09.2012.	Radio Ljubuški	Kršenje člana 10. <i>Odvojenost od političkih institucija stav</i> (1) Pravila 57/2011 o javnim radio i televizijskim stanicama	Pismeno upozorenje
44.	06.09.2012.	TV Visoko	Kršenje člana 21. (2) i (3) Pravila 55/11 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga	Pismeno upozorenje
45.	14.09.2012.	Radio Drvar	Kršenje člana 10. <i>Odvojenost od političkih institucija stav</i> (1) Pravila 57/2011 o javnim radio i televizijskim stanicama	Pismeno upozorenje
46.	18.09.2012.	RTV Istočno Sarajevo	Kršenje člana 10. <i>Odvojenost od političkih institucija stav</i> (1) Pravila 57/2011 o javnim radio i televizijskim stanicama	Pismeno upozorenje
47.	02.10.2012.	Telemach	Kršenje člana 9. <i>Obaveze u pogledu distribucije audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija</i> Pravila 56/2011 o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija	Pismeno upozorenje
48.	08.10.2012.	TV VIKOM	Kršenje člana 24. <i>Snimci programa</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija i člana 21. <i>Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije</i> Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga	Pismeno upozorenje
49.	05.11.2012.	RTRS	Kršenje člana 21. <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
50.	05.11.2012.	RTRS	Kršenje člana 3. <i>Opći principi komercijalnih</i>	Usmeno upozorenje

			<i>komunikacija stavovi (1) i (2) te člana 12. Opći principi u vezi sa sponzorstvom stav (3) Kodeksa o komercijalnim komunikacijama</i>	
51.	05.11.2012.	OBN	Kršenje člana 3. <i>Opći principi komercijalnih komunikacija stavovi (1) i (2), člana 5. Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga, člana 9. Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine stav (3) te člana 13. Zabranjeno sponzorisanje stav (3) Kodeksa o komercijalnim komunikacijama</i>	Pismeno upozorenje
52.	05.11.2012.	OBN	Kršenje člana 21. <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Pismeno upozorenje
53.	05.11.2012.	Al Jazeera	Kršenje člana 13. <i>Programski uslovi stav (7)</i> Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga	Usmeno upozorenje
54.	05.11.2012.	TV KISS	Kršenje člana 21. <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika stavovi (1), (3), (4) i (7)</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
55.	05.11.2012.	TV KISS	Kršenje člana 3. <i>Opći principi komercijalnih komunikacija stavovi (1) i (2), člana 12. Opći principi u vezi sa sponzorstvom stav (3) te člana 13. Zabranjeno sponzorisanje stav (3) Kodeksa o komercijalnim komunikacijama</i>	Usmeno upozorenje
56.	05.11.2012.	TV SA	Kršenje člana 3. <i>Opći principi komercijalnih komunikacija stavovi (1) i (2), člana 9. Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine stav (1) te člana 12. Opći principi u vezi sa sponzorstvom stav (3) Kodeksa o komercijalnim</i>	Usmeno upozorenje

			kommunikacijama	
57.	05.11.2012.	TV SA	Kršenje člana 21. <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
58.	05.11.2012.	FTV	Kršenje člana 21. stavovi (3), (7) i (11) <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> , Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Pismeno upozorenje
59.	05.11.2012.	FTV	Kršenje člana 12. stav 3 <i>Opći principi u vezi sa sponzorstvom</i> , član 8. <i>Raspored televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> i član 5. stav 6 <i>Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga</i> Kodeksa o komercijalnim kommunikacijama	Usmeno upozorenje
60.	05.11.2012.	Nezavisni radio Studio 99	Kršenje člana 17. (<i>Programski uslovi</i>) stavovi (2), (6) i (7) Pravila 58/2011 o pružanju medijskih usluga radija	Pismeno upozorenje
61.	05.11.2012.	TV ALFA	Kršenje člana 16. (2), (5) i (6) <i>Učešće publike u audiovizuelnim i radijskim programima</i> i člana 21. (7) i (8) <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
62.	05.11.2012.	TV ALFA	Kršenje člana 3. (1) i (2) <i>Opći principi komercijalnih komunikacija</i> , člana 5. (6) <i>Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga</i> , člana 8. (1), (3), (5) i (6) <i>Raspored televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> , člana 9. (1) <i>Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> , člana 12. (2) i (3) <i>Opći principi u vezi sa sponzorstvom</i> i člana 13. (3) <i>Zabranjeno sponzorisanje</i> Kodeksa o komercijalnim komunikacijam	Pismeno upozorenje
63.	05.11.2012.	TV ALFA	Kršenje člana 13. (5) <i>Programski uslovi</i> Pravila	Pismeno upozorenje

			55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga	
64.	05.11.2012.	TV BN	Kršenje člana 3. (1) i (2) <i>Opšti principi komercijalnih komunikacija</i> , člana 5. (6) <i>Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga</i> , člana 9. (1) <i>Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> , člana 12. (2) i (3) <i>Opšti principi u vezi sa sponzorstvom</i> , te člana 13. (2) <i>Zabranjeno sponzorisanje</i> Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Usmeno upozorenje
65.	05.11.2012.	TV BN	Kršenje člana 10. <i>Upozorenja za publiku</i> , člana 16. (2), (5) i (6) Učestvovanje publike u audiovizuelnim i radijskim programima, kao i člana 21. (7) i (8) <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
66.	05.11.2012.	BHRT	Kršenje člana 21. (1) <i>Javni RTV servisi</i> Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Pismeno upozorenje
67.	05.11.2012.	BHRT	Kršenje člana 21. (7) i (11) <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
68.	05.11.2012.	TV Vikom	Kršenje člana 16. (5) i (6) <i>Učestvovanje publike u audiovizuelnim i radijskim programima</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
69.	05.11.2012.	TV Vikom	Kršenje člana 5. (5) <i>Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga</i> , člana 8 (1) <i>Raspored televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> , člana 9 (1) <i>Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> , i člana 12 (3) <i>Opći principi u</i>	Usmeno upozorenje

			<i>vezi sa sponzorstvom</i>	
70.	05.11.2012.	Hayat TV	Kršenje člana 16. (2), (5), (6), Učestvovanje publike u audiovizuelnim i radijskim programima, člana 21 (7) i (8) Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
71.	05.11.2012.	Hayat TV	<i>Kršenje člana 3 (1) i (2) Opći principi komercijalnih komunikacija i člana 5 (6) komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga, člana 8 (1) (2) (5) i (6) Raspored televizijskog oglašavanja i teletrgovine, člana 9 (1) i (3) Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine, člana 12 (1) i (3) Opći principi u vezi sa sponzorstvom i člana 13 (3) Zabranjeno sponzorisanje Kodeksa o komercijalnim komunikacijama</i>	Pismeno upozorenje
72.	05.11.2012.	ATV	<i>Kršenje člana 16. (5), Učestvovanje publike u audiovizuelnim i radijskim programima, člana 21 (6) i (7) Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija</i>	Usmeno upozorenje
73.	05.11.2012.	ATV	<i>Kršenje člana 3 (1) (2) i (9) Opći principi komercijalnih komunikacija i člana 5. (5) Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga, člana 8 (1) Raspored televizijskog oglašavanja i teletrgovine, člana 9 (1) i (3) Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine, člana 12 (1) i (3) Opći principi u vezi sa sponzorstvom i člana 13 (3) Zabranjeno sponzorisanje Kodeksa o komercijalnim komunikacijama</i>	Pismeno upozorenje
74.	05.11.2012.	TV TK	Kršenje člana 13 (5) <i>Programski uslovi, Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih</i>	Usmeno upozorenje

			usluga	
75.	05.11.2012.	TV TK	Kršenje člana 16. (5), <i>Učestvovanje publike u audiovizuelnim i radijskim programima</i> , člana 21 (7) i (11) <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
76.	05.11.2012.	TV TK	Kršenje člana 3 (1) i (2) <i>Opći principi komercijalnih komunikacija</i> i člana 5. (5) i (6) <i>Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga</i> , člana 8. (1) <i>Raspored televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> , člana 9. (1) i (3) <i>Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> , člana 12. (3) <i>Opći principi u vezi sa sponzorstvom</i> Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Pismeno upozorenje
77.	05.11.2012.	TV Kanal 3	Kršenje člana 13. (5) <i>Programski uslovi</i> Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga	Usmeno upozorenje
78.	05.11.2012.	TV Kanal 3	Kršenje člana 5. (5) <i>Komercijalne komunikacije određenih proizvoda i usluga</i> , i člana 8 (1) <i>Raspored televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> i člana 12.(3) <i>Opšti principi u vezi sa sponzorstvom</i> Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Usmeno upozorenje
79.	05.11.2012.	TV Kanal 3	Kršenje člana 16. (5) i (6) <i>Učešće publike u audiovizuelnim i radijskim programima</i> , člana 21. (7), (8) i (11) <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> i člana 24 <i>Snimci programa</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Usmeno upozorenje
80.	06.11.2012.	TV Tuzlanska	Kršenje člana 21 (2) i (3) <i>Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije</i> Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih meidjskih	Pismeno upozorenje

			usluga	
81.	12.11.2012.	Aneks	Kršenje člana 9. <i>Obaveze u pogledu distribucije audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija</i> Pravila o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija	Pismeno upozorenje
82.	20.11.2012.	Elta- Kabel	Kršenje člana 10.stav 2. <i>Obaveze u vezi sa sadržajima distribuiranih audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija</i> Pravila 56/2011 o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija	Novčana kazna 10 000 KM
83.	20.11.2012.	MTV Igman	Kršenje člana 16.15 Izbornog zakona BiH u okviru poglavlja 16. <i>Mediji u izbornoj kampanji</i>	Usmeno upozorenje
84.	20.11.2012.	Radio Glas Drine	Kršenje člana 16.15 Izbornog zakona BiH u okviru poglavlja 16. <i>Mediji u izbornoj kampanji</i>	Usmeno upozorenje
85.	20.11.2012.	NTV Jasmin	Kršenje člana 16.15 Izbornog zakona BiH u okviru poglavlja 16. <i>Mediji u izbornoj kampanji</i>	Usmeno upozorenje
86.	04.12.2012.	TV Džungla	Kršenje člana 16.11 Izbornog zakona BiH u okviru poglavlja 16. <i>Mediji u izbornoj kampanji</i>	Usmeno upozorenje
87.	04.12.2012.	TV BN	Kršenje člana 16.11 Izbornog zakona BiH u okviru poglavlja 16. <i>Mediji u izbornoj kampanji</i>	Usmeno upozorenje
88.	04.12.2012.	TV Pink BH	Kršenje člana 16.11 Izbornog zakona BiH u okviru poglavlja 16. <i>Mediji u izbornoj kampanji</i>	Usmeno upozorenje
89.	05.12.2012.	MTV Igman	Kršenje člana 9. <i>Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> i člana 12.(3) <i>Opšti principi u vezi sa sponzorstvom</i> Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Usmeno upozorenje
90.	06.12.2012.	TV OBN	Kršenje člana 21.(5) <i>Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije</i> , Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga	Usmeno upozorenje

91.	21.12.2012.	Radio Kontakt	Kršenje člana 16.15 Izbornog zakona BiH u okviru poglavlja 16. <i>Mediji u izbirnoj kampanji</i>	Usmeno upozorenje
92.	21.12.2012.	OTV Valentino	Kršenje člana 4. <i>Opšti principi stav</i> (1) Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga	Pismeno upozorenje
93.	24.12.2012.	Telrad -net	Kršenje člana 9. <i>Obaveze u pogledu distribucije audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija</i> Pravila o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija	Pismeno upozorenje
94.	24.12.2012.	Hercegovačka Radio postaja Mostar	Neplaćanje naknada za dozvole u radiokomunikacijama u BiH	Oduzimanje dozvole
95.	26.12.2012.	OBN	Kršenje člana 7. <i>Lažni ili zavaravajući audiovizuelni i radijski programi</i> i člana 16. <i>Učešće publike u audiovizuelnim i radijskim programima</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Novčana kazna 5.000 KM
96.	26.12.2012.	TV Pink BH	Kršenje člana 7. <i>Lažni ili zavaravajući audiovizuelni i radijski programi</i> i člana 16. <i>Učešće publike u audiovizuelnim i radijskim programima stavovi</i> (2) i (4) Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Novčana kazna 3.000 KM
97.	27.12.2012.	RTV HIT	Kršenje člana 13. (5) <i>Programski uslovi</i> Pravila 55/2011 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga	Usmeno upozorenje
98.	27.12.2012.	RTV HIT	Kršenje člana 3. stav (1), (2) i (9) (<i>Opći principi komercijalnih komunikacija</i>), člana 8. (3) (<i>Raspored televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i>), i člana 12. stav (3) (<i>Opći principi u vezi sa sponzorstvom</i>) Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Usmeno upozorenje
99.	27.12.2012.	RTV HIT	Kršenje člana 21. stav (7), (8) i (11) (<i>Raspored i označavanje sadržaja u</i>	Usmeno upozorenje

			<i>svrhu zaštite maloljetnika)</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	
100.	28.12.2012.	OBN	Kršenje člana 9. <i>Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i> Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Pismeno upozorenje
101	28.12.2012.	RTV FBiH	Kršenje člana 21. <i>Javni RTV servisi</i> Kodeksa o komercijalnim komunikacijama	Pismeno upozorenje
102	28.12.2012.	OBN	Kršenje člana 21. <i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i> Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	Pismeno upozorenje

2. OBLAST TELEKOMUNIKACIJA

Rad Regulatorne agencije za komunikacije (Agencija) je tokom 2012. godine bio usmjeren na realizaciju ciljeva regulacije zadatih Odlukom Vijeća ministara BiH o politici sektora telekomunikacija Bosne i Hercegovine za period 2008. – 2012. godine (Politika sektora telekomunikacija). Sve aktivnosti koje je Agencija poduzimala su u cilju dalje liberalizacije tržišta i podizanja stepena konkurenčije, što se postiže nastavkom izgradnje regulatornog okvira za tržište telekomunikacija u Bosni i Hercegovini. Na taj način se stvaraju uslovi za pojavu većeg broja operatora i usluga koje se pružaju na tržištu, što krajnjem korisniku pruža mogućnost odabira operatora i usluga prema vlastitoj želji, uključujući i kriterij povoljnijih cijena.

Kao osnovu za dalju izgradnju regulatornog okvira u Bosni i Hercegovini, Agencija koristi evropsku regulatornu teoriju i praksu, vodeći računa o aktuelnoj situaciji na tržištu telekomunikacija u BiH. U cilju sagledavanja realnog stanja na tržištu i njegovog kontinuiranog praćenja, Agencija redovno prikuplja podatke od operatora, te vrši njihovu obradu i analizu. Radi se o neophodnoj mjeri za proces analize tržišta, ali i za saradnju Agencije, kako sa međunarodnim, tako i sa domaćim institucijama.

Tokom 2012. godine Agencija je imala veliki broj aktivnosti u različitim segmentima regulacije. Neke od njih obuhvataju: početak aktivnosti na implementaciji prelaznog režima ka generalnoj autorizaciji, što je podrazumijevalo izradu određenog broja novih Pravila kojima se mijenja dosadašnji režim licenciranja, a u cilju stvaranja preduslova za potpuno ukidanje dozvola u narednom periodu, po stvaranju uslova za to, te aktivnosti na implementaciji usluge prenosivosti telefonskih brojeva u fiksnim i mobilnim mrežama. Zahvaljujući tim aktivnostima stvoreni su uslovi za primjenu te usluge u mobilnim mrežama od 01.01.2013. godine, dok je u fiksnim mrežama usluga započela nekoliko mjeseci ranije. Agencija je u 2012. godini počela sa izradom analiza tržišta po metodologiji EU. Prvo od tržišta koje se analiziralo je Tržište broj 7 (terminacija poziva u individualne mobilne mreže) i prijedlog Analize tržišta 7 je početkom 2013. godine upućen na javnu raspravu. Kao rezultat analiziranja tržišta telekomunikacija, uslijediće donošenje regulatornih mjeru u cilju njegovog kontinuiranog razvoja.

Agencija je, pored regulatornih aktivnosti usmjerenih ka daljem razvoju sektora telekomunikacija, obavljala i redovne aktivnosti koje uključuju: praćenje rada licenciranih operatora, što podrazumijeva razmatranje zahtjeva za nove dozvole i njihovo izdavanje, ukidanje dozvola, izmjene dozvola u smislu oblasti koje regulator pokriva svojim djelovanjem, izmjene opštih uslova poslovanja, cjenovnika i tipskih ugovora, uvođenje i obrada novih obrazaca koji se primjenjuju kao posljedica prelaznog režima ka generalnoj autorizaciji, te rješavanje svih ostalih pitanja koja se tiču licenciranih operatora, posredovanje i rješavanje spornih pitanja između učesnika na telekomunikacijskom tržištu, rješavanje žalbi krajnjih korisnika, saradnju sa međunarodnim organizacijama, te učešće na skupovima u zemlji i inostranstvu koji se odnose na oblast telekomunikacija.

Osim toga, Agencija je na temelju relevantnih direktiva, Zakona o komunikacijama, Politike sektora telekomunikacija i regulatornog okvira u BiH, još u martu 2011. godine odobrila Referentne interkonekcijske ponude za mobilne mreže (RIPmob) sva tri telekom operatora. Javno publikovane RIPmob predstavljaju osnovni preduslov za ulazak novih mobilnih virtualnih mrežnih operatora (MVNO) na tržište mobilnih komunikacija u BiH. Također, Agencija je sačinila nacrt dozvole za jednog aplikanta koji je ispunjavao sve tražene uslove za rad u formi MVNO. Izdavanje dozvole je zaustavljeno na zahtjev resornog Ministarstva, koji je i legalizovan na 20. sjednici Vijeće ministara BiH, u septembru 2012. godine, tako što je donešena Odluka o izmjeni Odluke o politici sektora telekomunikacija BiH za period 2008.-2012. godine. Tom izmjenom Odluke je određeno da će pitanje uvođenja MVNO na tržište mobilnih komunikacija u BiH biti definisano novom Politikom sektora telekomunikacija za period 2013.-2017. godine.

Nivoi penetracije dati u ovom Godišnjem izvještaju su dobijeni uz procjenu da je u BiH krajem 2012. godine bilo 3.842.000 stanovnika. Slijedi pregled glavnih aktivnosti realizovanih u Oblasti telekomunikacija u 2012. godini.

2.1 Praćenje primjene dozvola za javne operatore fiksne telefonije

Operatori koji posjeduju Dozvolu za javnog operatora fiksne telefonije koja im omogućava pružanje usluga fiksne telefonije na čitavom teritoriju Bosne i Hercegovine su:

- JP BH Telecom d.d. Sarajevo,
- Telekomunikacije RS a.d. Banja Luka,
- JP Hrvatske Telekomunikacije d.d. Mostar.

Sve do pojave novih operatora, nosilaca dozvola za pružanje javnih fiksnih telefonskih usluga 2006. godine, ova tri operatora su imali monopol na tržištu fiksne telefonije u područjima pokrivenim njihovom mrežom.

Nakon otvaranja tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini i pojave novih operatora na tržištu, Agencija vrši procjenu tržišne snage svakog operatora u odnosu na tržište telekomunikacija u Bosni i Hercegovini i donosi Listu operatora sa značajnom tržišnom snagom. Pri tome se posmatraju pojedinačna tržišta usluga u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, kao i tržište iznajmljenih linija. Sva tri operatora, nosioca dozvole za javnu fiksnu telefoniju, su operatori sa značajnom tržišnom snagom u Bosni i Hercegovini. Za 2012. godinu vrijedila je Lista operatora sa značajnom tržišnom snagom objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 5/10 od 25.01.2010. godine, te Lista operatora sa značajnom tržišnom snagom objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 73/12 od 18.09.2012. godine.

Tabela 5: Broj pretplatničkih linija fiksne telefonske mreže u BiH (2001. - 2012. godina)

Broj fiksnih direktnih telefonskih linija u radu						
Telekom operator/godina	BH Telecom	Telekom Srpske	HT Mostar	Alternativni operatori	Ukupno	Index
2001.	452.778	274.474	119.774	/	849.027	/
2002.	484.996	290.087	127.753	/	904.838	107,0
2003.	509.094	298.922	128.000	/	938.019	103,6
2004.	518.550	303.435	129.541	/	951.526	101,4
2005.	538.242	304.463	126.152	/	968.857	101,8
2006.	531.273	323.816	130.392	/	985.481	101,72
2007.	568.670	328.868	124.937	/	1.022.475	103,75
2008.	524.814	329.634	126.663	/	981.111	95,95
2009.	507.318	313.462	126.846	/	947.626	96,58
2010.	502.376	360.102	127.202	/	989.680	104,43
2011.	480.903	337.991	124.462	12.581	955.937	96,59
2012.	456.552	273.448	118.186	25.494	873.680	91,39

Izvor: Izvještaji BH Telecom, Telekom Srpske, HT Mostar i alternativnih operatora

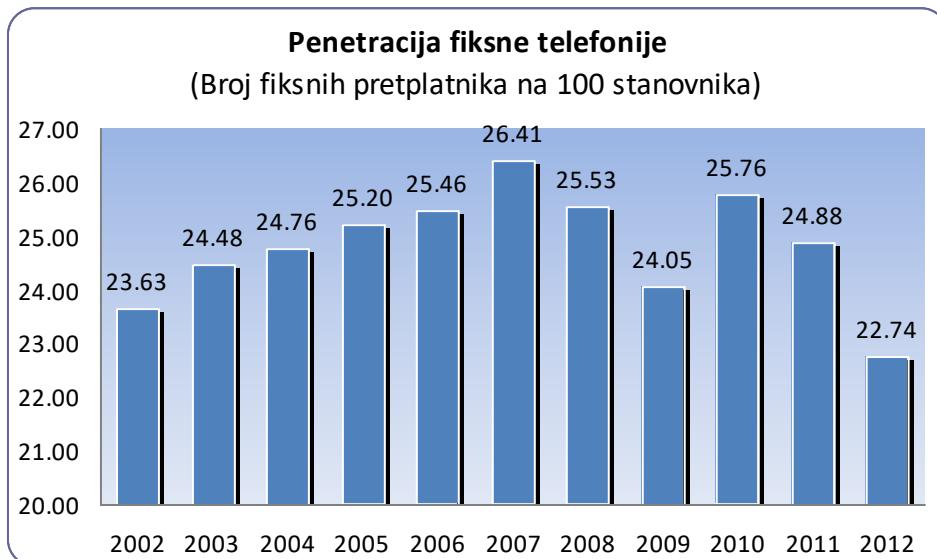
Index = broj fiksnih direktnih telefonskih linija u radu za tekuću godinu / broj fiksnih direktnih telefonskih linija u radu za prethodnu godinu.

U Tabeli 5. je dat ukupan broj fiksnih telefonskih linija koji predstavlja zbir aktivnih analognih fiksnih linija, ISDN (digitalna mreža integriranih usluga) kanala, broja javnih telefonskih govornica i VoIP (Voice over IP) preplata. Indeks rasta u 2012. godini u odnosu na prethodnu iznosi 91,39.

Slika 6: Kretanje broja aktivnih fiksnih telefonskih linija u BiH (2002. – 2012. godina)

Kao što je ilustrirano na Slici 6. broj aktivnih fiksnih telefonskih linija je u blagom padu u odnosu na 2011. godinu. Nivo penetracije u fiksnoj telefoniji na kraju 2012. godine je iznosio oko 22,7%.

Slika 7: Penetracija fiksne telefonije u BiH (2002. – 2012. godina)

Tabela 6. prikazuje broj javnih telefonskih govornica za sva tri dominantna operatora u periodu 2003.–2012. godina. Posljednja kolona tabele pokazuje broj govornica na 1000 stanovnika u Bosni i Hercegovini.

Tabela 6: Broj javnih telefonskih govornica u BiH (2003. – 2012. godina)

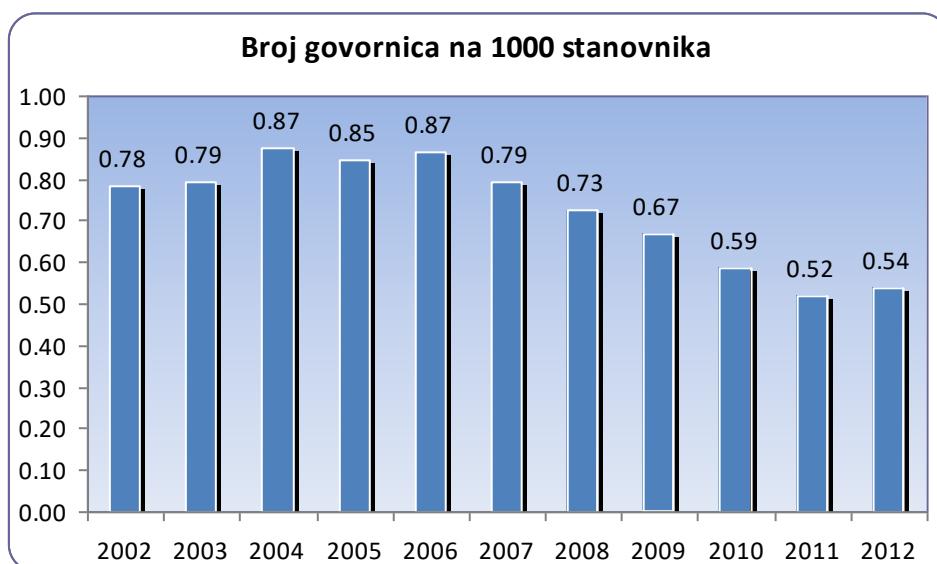
Broj javnih telefonskih govornica u BiH					Broj govornica na 1000 stanovnika u BiH
Telekom operator/godina	BH Telecom	Telekom Srpske	HT Mostar	BiH	
2003.	1.549	906	586	3.041	0,79

2004.	1.542	1.236	576	3.354	0,87
2005.	1.512	1.256	483	3.251	0,84
2006.	1.465	1.430	459	3.354	0,87
2007.	1.427	1.235	409	3.071	0,79
2008.	1.399	1.163	233	2.795	0,73
2009.	1.349	1.073	145	2.567	0,67
2010.	1.284	732	233	2.249	0,59
2011.	1.181	714	106	2.001	0,52
2012.	1.129	851	98	2.078	0,54

Izvor: Izvještaj BH Telekoma, Telecom Srpske i HT-a Mostar

U 2012. godini je došlo do promjene trenda pada broja javnih telefonskih govornica, te je broj javnih telefonskih govornica povećan na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine u odnosu na 2011. godinu (Slika 8).

Tome je doprinio Telekom Srpske kod koga se broj javnih telefonskih govornica povećao, dok je kod druga dva operatora i dalje prisutno smanjenje njihovog broja.

Slika 8: Grafički prikaz broja govornica na 1000 stanovnika u BiH (2002.-2012. god.)

Slijedi pregled najznačajnijih aktivnosti iz djelovanja javnih operatora fiksne telefonije tokom 2012. godine.

2.1.1 Asortiman fiksnih telefonskih usluga

Javni operatori fiksne telefonije u Bosni i Hercegovini su kontinuirano nudili pogodnosti za zasnivanje pretplatničkog odnosa. Učestale su akcijske ponude zasnivanja pretplatničkog odnosa za 1 KM ili besplatno, u slučaju sklanjanja ugovora sa obaveznim trajanjem od 12 ili 24 mjeseca.

U ponudi operatora HT Mostar, u dijelu fiksnih usluga koje se realiziraju putem GSM mreže, uvedeni su paketi za poslovne korisnike, koji pored govorne usluge uključuju i usluge prenosa podataka.

BH Telecom je izvršio izmjenu definicije kategorije „Fizička lica“ kojom se daje mogućnost ustanovama, privrednim društvima i organizacijama, koje po zakonu imaju pravo na to, da usluge fiksne telefonije koriste po cijenama koje važe za domaćinstva.

Telekom Srpske je u promotivnoj akciji ponudio dostavu računa putem elektronske pošte.

BH Telecom je uveo novi kod 1322 za podršku poslovnim korisnicima, pri čemu postojeći kod 1444 ostaje na raspolaganju rezidencijalnim korisnicima.

2.1.2 Iznajmljene linije

U pogledu cijena iznajmljenih linija, došlo je do sniženje cijene mjesecne preplate iznajmljenog voda brzine 2 Mb/s na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, u ponudi operatora Telekom Srpske.

2.1.3 Usluge pristupa internetu

Na zahtjev Agencije, HT Mostar je uveo ponudu ADSL usluga bez obaveznog korištenja fiksnog telefonskog priključka.

U pogledu ADSL usluga, došlo je do izmjene ponude Telekoma Srpske kojom je za pojedine pakete izvršeno povećanje pristupnih brzina ili sniženje cijena mjesecne preplate.

BH Telecom je izvršio proširenje ponude usluge zagarantovanog pristupa Internetu Business Pro uvođenjem novih pristupnih brzina 40 Mb/s, 60 Mb/s, 70 Mb/s, 80 Mb/s i 90 Mb/s. Takođe, BH Telecom je uveo uslugu zaštite od hakerskih napada (Distributed Denial of Service - DDoS) za korisnike Business Pro paketa i usluge Dedicated Server.

2.1.4 Ostale usluge prenosa podataka

HT Mostar je uveo uslugu Privatna mreža na međuoperatorskom nivou za poslovne korisnike, koja omogućava povezivanje udaljenih lokacija firmi koje se nalaze u mreži HT Mostar i drugih operatora u BiH ili međunarodnih operatora u korporativnu virtuelnu privatnu mrežu.

Telekom Srpske je izvršio sniženje cijena usluge e-voda, kao Ethernet usluge zasnovane na MPLS tehnologiji, koja omogućava povezivanje dvije lokacije korisnika simetričnim pristupom u konfiguraciji tačka-tačka.

BH Telecom je izvršio proširenje ponude MPLS VPN – Top Net ponude uvođenjem brzine 256 kb/s, te uvođenjem novih kriterija za dodjelu popusta u korištenju usluge.

2.1.5 Multimedijalne usluge

HT Mostar je u prvoj polovini 2012. godine započeo sa pružanjem IP TV usluge, pod komercijalnim nazivom HOME TV. Usluga se nudi korisnicima ADSL usluga samostalno ili u sklopu TRIO paketa koji uključuje usluge fiksne telefonije, pristupa Internetu i TV.

I ostala dva operatora su tokom 2012. godine proveli intenzivne aktivnosti na proširenju asortimana ponude i uvođenju dodatnih pogodnosti u korištenju multimedijalnih usluga. Operatori su nudili pogodnosti prilikom zasnivanja preplatničkog odnosa, popuste u korištenju usluge uz zaključenje ugovora sa obaveznim trajanjem, mogućnosti instaliranja i kupovine nove opreme itd. Za poslovne korisnike, koji IP TV uslugu žele koristiti u javnim prostorima, formirani su posebni paketi usluga.

Telekom Srpske je za rezidencijalne korisnike uveo nove pakete integrisane ponude OPEN usluge, sa dodatnim pogodnostima u korištenju usluga fiksne telefonije i ADSL usluga.

U sklopu usluge Moja TV, BH Telecom je omogućio korištenje klasične telefonije sa geografskom numeracijom, umjesto dosadašnjeg isključivog korištenja numeracije 070 za ovu uslugu. Pored toga, u ponudu opreme uvršteni su i VoIP terminalni uređaji, te je uvedena dodatna IP TV usluga Moja TV HD paket.

2.1.6 VPN korisničke grupe

BH Telecom je izvršio proširenje ponude TOPTIM usluge uvođenjem Toptim mobile super paketa za povoljnije ostvarenje međunarodnih poziva i uvođenjem dodatnih SMS paketa. Takođe, TOPTIM ponuda je proširena sa dva paketa namijenjena velikim korisničkim grupama. Izvršeno je i poboljšanje uslova korištenja usluge Moja porodica.

Telekom Srpske je izvršio sniženje cijena mjesecne preplate za manje korisničke grupe u sklopu Flex Plus i Flat Plus VPN paketa.

2.2 Dozvola za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga

Tokom 2012. godine je došlo do povećanja broja nosilaca Dozvole za pružanje javnih telefonskih usluga u odnosu na njihov broj na dan 31.12.2011. godine. Dozvolu su dobile kompanije Dasto Semtel d.o.o. Bijeljina i Mitel-Line d.o.o. Pale. Takođe, dozvola je prenesena sa Crumb Group d.o.o. na Voiptel Net d.o.o. Slijedi pregled operatora nosilaca Dozvole za pružanje javnih telefonskih usluga zaključno sa 31.12.2012. godine.

Tabela 7: Pregled operatora nosilaca Dozvole za pružanje javnih fiksnih telefonskih usluga

R. br.	Naziv kompanije	Adresa
1.	T3 d.o.o. Sarajevo	Tvornička br.3 71000 Sarajevo
2.	AirABA d.o.o. Sarajevo	Hamdije Ćemerlića br.2 71000 Sarajevo
3.	ELTA - KABEL d.o.o. Doboj	Svetog Save br.26 74000 Doboj
4.	ANEKS d.o.o. Banja Luka	Majke Jugovića br. 25 78000 Banja Luka
5.	Logosoft d.o.o. Sarajevo	Igmanska br.9 71000 Sarajevo
6.	EuropNET Bosnia d.o.o. Sarajevo	Fra Andjela Zvizdovića br. 1/8 (A) 71000 Sarajevo
7.	AKT.Online d.o.o. Sarajevo	Fra Andjela Zvizdovića br.1 A/21 71000 Sarajevo
8.	M&H Company d.o.o. Sarajevo	Terezije bb 71000 Sarajevo
9.	Telemach d.o.o. Sarajevo	Džemala Bijedića br. 216 71000 Sarajevo
10.	Telrad Net d.o.o. Bijeljina	Srpske vojske bb 76300 Bijeljina
11.	Voiptel Net d.o.o. Brčko Distrikt	TC Sloboprom S, Bulevar mira 5 76100 Brčko distrikt
12.	Dasto Semtel d.o.o. Bijeljina	Račanska br. 98 76300 Bijeljina
13.	Mitel – Line d.o.o. Pale	Srpskih ratnika br. 17 71420 Pale

Godinu izvještavanja karakteriše smanjenje iznosa godišnjih naknada za dozvolu. Smanjenje se odvijalo kroz izmjene i dopune Pravila 18/2003 o visini naknada za dozvolu za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga („Službeni glasnik BiH“ 103/2011) koje su stupile na snagu 01.01.2012. godine. Iznos godišnje naknade je sa 40.000 KM smanjen na 38.000 KM.

2.3 Kvalitet javnih telekomunikacijskih usluga u fiksnim mrežama

Agencija je tokom 2012. godine započela implementaciju procedura propisanih Instrukcijom o metodologiji ispitivanja kvaliteta javnih telekomunikacijskih usluga u fiksnim telekomunikacijskim mrežama („Službeni glasnik BiH“ broj 25/11). Kao rezultat tih aktivnosti Agencija je napravila zbirni izvještaj o ostvarenom kvalitetu u pružanju javnih

telekomunikacijskih usluga u fiksnim mrežama za period 01.01.–30.06.2012. godine čija je objava izvršena 08.01.2013. godine. Objava izvještaja izvršena je na web stranici Agencije, uz izdavanje saopštenja u sredstvima javnog informisanja.

Iзвјештај o ostvarenom kvalitetu u pružanju javnih telekomunikacijskih usluga u fiksnim mrežama sačinjen je po osnovu podataka prikupljenih od operatora. U zavisnosti od usluga koje pružaju, operatori su dostavili podatke prema slijedećim pokazateljima:

- Vrijeme uspostave usluge na fiksnoj lokaciji;
- Omjer kvarova po pristupnom vodu;
- Vrijeme uklanjanja kvara za pristupne vodove;
- Odzivno vrijeme službe za korisnike;
- Odzivno vrijeme službe za davanje informacija iz Imenika;
- Omjer broja javnih telefonskih govornica u ispravnom stanju;
- Učestalost pritužbi u vezi sa ispravnošću računa/postpaid;
- Učestalost pritužbi u vezi sa ispravnošću računa/prepaid;
- Vrijeme uspostave Internet usluge;
- Opseg problema vezan uz postupak prenosivosti broja;
- Omjer neuspješnih poziva.

Navedeni parametri su propisani u skladu sa međunarodnim standardima i koncipirani su tako da omogućavaju jednostavan uvid u uspješnost pružanja usluga, posmatrano sa stanovišta krajnjeg korisnika.

Analizom dostavljenih podataka konstatovano je da se vrijeme uspostave usluga na fiksnoj lokaciji za 95% priključaka kod većine operatora kreće u intervalu od 1 do 13 dana. Procenat zahtjeva za priključak, koji su realizovani do dogovorenog roka, se kreće od 85% do 98%. U sklopu ovog parametra, operatori su dostavili i podatke o radnom vremenu zaprimanja zahtjeva, i to radnim danima, subotom i nedjeljom.

Dostavljeni podaci o omjeru kvarova po pristupnom vodu kreću se u intervalu od 1% do 10%, uz određena odstupanja kod nekolicine operatora. Vrijeme uklanjanja 80% kvarova na pristupnom vodu kreće se do 70 h, dok je vrijeme uklanjanja 95% kvarova uglavnom manje od 85 h. Većina operatora omogućava prijavu kvarova kako radnim danom, tako i subotom i nedjeljom.

U pogledu rada telefonske službe za korisnike, prosječno vrijeme odziva operatera iznosilo je od 5s do 20s, dok se procenat odgovorenih poziva u intervalu do 20s kretao između 70% i 100%.

Omjer broja javnih telefonskih govornica u ispravnom stanju u posmatranom periodu bio je preko 96%.

Vezano za pritužbe korisnika na ispravnost računa, operatori su prijavili da je u odnosu na ukupan broj računa, na 0,01% - 5% računa uložen prigovor, pri čemu se kod većine operatora taj procenat kreće ispod 1%.

Na osnovu dostavljenih podataka, vrijeme uspostave dial-up Internet usluge kreće se u intervalu od 1 do 2 dana, dok se vrijeme uspostave Internet usluge za širokopojasni pristup kreće uglavnom u intervalu od 1 dan do 7 dana.

Opseg problema vezanih za prenosivost brojeva, odnosno broj odbijenih ili odgođenih zahtjeva za prenos broja u odnosu na ukupan broj podnesenih zahtjeva, kretao se između 0,02% i 3%.

Omjer neuspješnih poziva, kao broj izvršenih biranja koja u vremenu od 30s nisu rezultirala uspostavljanjem veze, uglavnom se kretao od 0,01% do 5%, pri čemu je nekolicina operatora navela visok omjer neuspješnih poziva i preko 10%.

Instrukcijom o metodologiji ispitivanja kvaliteta javnih telekomunikacijskih usluga u fiksnim telekomunikacijskim mrežama propisuju se parametri i metode mjerjenja, ali ne i ciljne vrijednosti kvaliteta koje su operatori obavezni ostvariti. U tom smislu, Agencija će i dalje pratiti i javno objavljivati rezultate mjerjenja kvaliteta javnih operatora u fiksnim telekomunikacijskim mrežama, sa osnovnim ciljem obezbjeđenja transparentnosti uslova

pružanja usluga. Po potrebi, Agencija će razmotriti mjere propisivanja obaveznog nivoa kvaliteta u određenim segmentima djelovanja operatora fiksnih javnih telekomunikacijskih usluga.

2.4 Mobilne komunikacije 2G – GSM usluge

U Bosni i Hercegovini postoje tri operatora koji posjeduju dozvolu za pružanje GSM usluga. To su:

- JP BH Telecom d.d. Sarajevo,
- JP Telekomunikacije Srpske a.d. Banja Luka,
- JP Hrvatske Telekomunikacije d.o.o. Mostar.

U Tabeli 8. su dati elementi razvoja mobilne telefonije za vremenski period 2003.–2012. godine sa aspekta instaliranih kapaciteta i broja pretplatnika.

Tabela 8: Instalirani kapaciteti i broj pretplatnika licenciranih mobilnih operatora u BiH
(2003.–2012. godina)

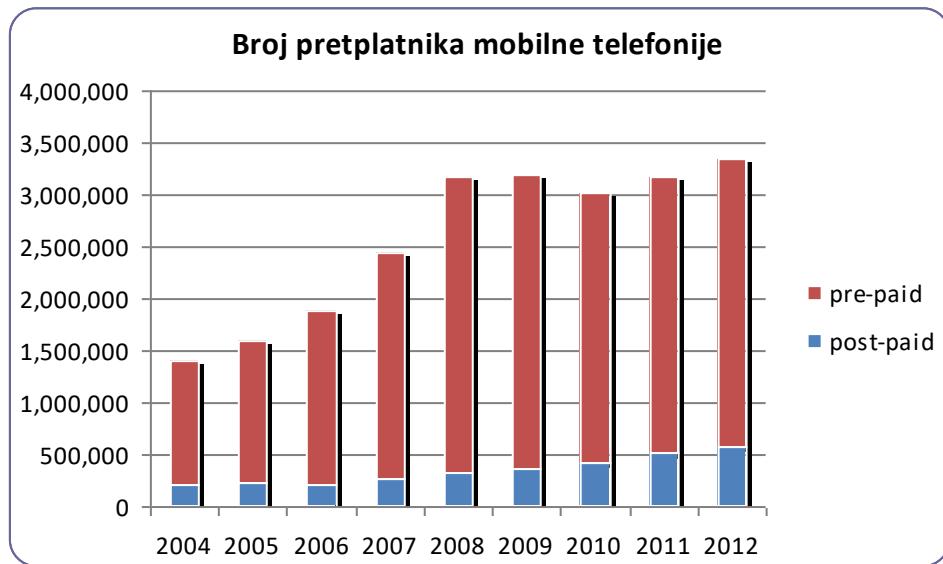
Telekom operator		BH Telecom	Telekom Srpske	HT Mostar	Bosna i Hercegovina
2003.	numeracioni prostor	600.000	600.000	-	-
	post-paid	111.279	59.024	-	-
	pre-paid	409.771	328.787	-	-
	ukupno pretpl.	521.050	387.811	-	-
2004.	numeracioni prostor	900.000	700.000	200.000	1.800.000
	post-paid	105.481	53.721	59.400	218.602
	pre-paid	610.254	439.985	138.600	1.188.839
	ukupno pretpl.	715.735	493.706	198.000	1.407.441
2005.	numeracioni prostor	950.000	700.000	280.000	1.930.000
	post-paid	113.354	52.329	59.526	225.209
	pre-paid	703.905	506.000	159.253	1.369.158
	ukupno pretpl.	817.259	558.329	218.779	1.594.367
2006.	numeracioni prostor	1.200.000	820.000	330.000	2.350.000
	post-paid	105.790	79.211	70.295	210.504
	pre-paid	849.529	550.137	251.254	1.677.312
	ukupno pretpl.	927.284	638.983	321.549	1.887.816
	GPRS pretpl.	187.700	69.773	34.959	292.432

2007.	numeracioni prostor	1.450.000	1.600.000	800.000	3.550.000
	post-paid	97.725	80.809	84.617	263.151
	pre-paid	971.559	799.528	416.187	2.187.274
	ukupno pretpl.	1.069.284	880.337	500.804	2.450.425
	GPRS pretpl.	97.725	120.604	105.393	323.722
2008.	numeracioni prostor	1.600.000	1.600.000	800.000	4.000.000
	post-paid	114.840	118.696	93.096	326.632
	pre-paid	1.311.950	990.990	549.464	2.852.404
	ukupno pretpl.	1.426.790	1.109.686	642.560	3.179.036
	GPRS i WAP pretpl.	316.183	243.757	186.053	745.993
2009.	numeracioni prostor	2.000.000	1.900.000	900.000	4.800.000
	post-paid	115.832	162.807	93.711	372.350
	pre-paid	1.135.635	1.068.682	615.397	2.819.714
	ukupno pretpl.	1.251.467	1.231.489	709.108	3.192.064
2010.	numeracioni prostor	2.100.000	2.000.000	1.000.000	5.100.000
	post-paid	121.670	185.387	113.881	420.938
	pre-paid	1.184.581	1.158.619	249.562	2.592.762
	ukupno pretpl.	1.306.251	1.344.006	363.443	3.013.700
2011.	numeracioni prostor	2.100.000	2.100.000	1.200.000	5.400.000
	post-paid	156.679	205.099	156.424	518.202
	pre-paid	1.204.869	1.172.670	275.542	2.653.081
	ukupno pretpl.	1.361.548	1.377.769	431.966	3.171.283
2012.	numeracioni prostor	2.600.000	2.100.000	1.600.000	6.300.000
	post-paid	183.165	216.548	175.719	575.432
	pre-paid	1.310.040.	1.194.621	272.238	2.776.899
	ukupno pretpl.	1.493.205	1.411.169	447.957	3.352.331

Izvor: Izvještaji BH Telecom, Telekom Srpske i HT Mostar

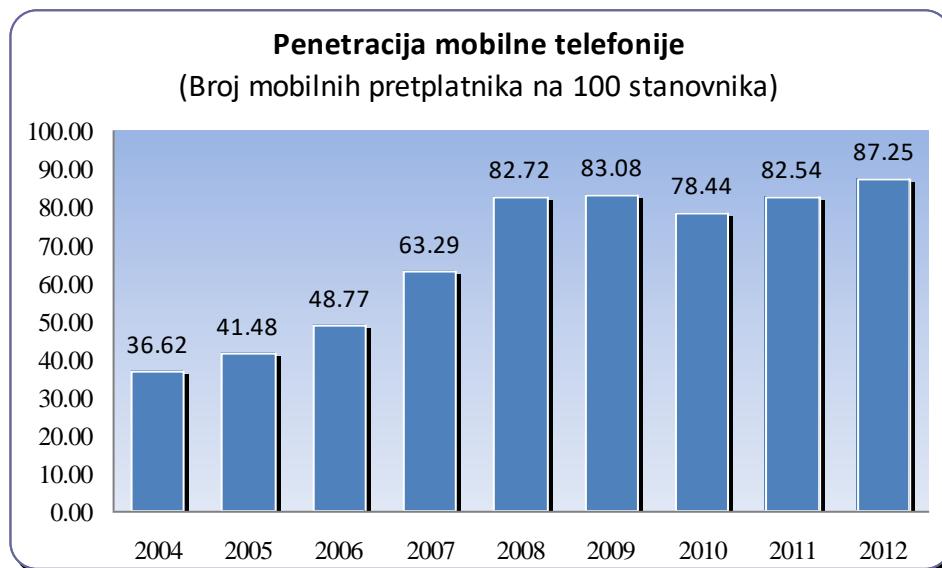
Broj mobilnih preplatnika sva tri telekom operatora u Bosni i Hercegovini na dan 31.12.2012. godine je bio 3.352.331 sa indeksom rasta u odnosu na 2011. godinu (105,70). Ovaj broj preplatnika je dobiven u skladu sa jedinstvenom definicijom aktivnog prepaid i postpaid preplatnika za sve SMP operatore u mobilnoj telefoniji, koja je usklađena sa normama Evropske komisije i Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU).

Broj prepaid preplatnika je i dalje znatno veći u odnosu na broj postpaid preplatnika (Slika 9).

Slika 9: Broj preplatnika mobilne telefonije u BiH (2004.–2012. godina)

Nivo penetracije (broj mobilnih preplatnika na 100 stanovnika) mobilne telefonije u BiH na kraju 2012. godine je iznosio 87,25 %. Dijagram na Slici 10. prikazuje penetraciju mobilne telefonije u vremenskoj seriji od 2004. do 2012. godine.

Slika 10: Broj preplatnika mobilne telefonije u BiH na 100 stanovnika (2004. – 2012. godina)

2.4.1 Asortiman mobilnih telefonskih usluga

U pogledu proširenja ponude paketa mobilnih telefonskih usluga, operatori su ponudili na tržištu nove pakete i dodatne opcije koje omogućavaju korisnicima prilagođavanje tarifnih modela vlastitim potrebama.

Telekom Srpske je uveo novu tarifu Moj Mix, koja omogućava postpaid korisnicima mobilne telefonije da personaliziraju svoj tarifni paket odabirom one količine minuta i poruka koja odgovara potrebama pretplatnika i, kao opciju, odabirom bonusa za mobilni Internet.

Uvođenjem !hej full tarife HT Mostar je omogućio prepaid korisnicima mobilne telefonije da uplatom određenog iznosa aktiviraju bonus u vidu određene količine besplatnog saobraćaja. Na sličnom principu, Telekom Srpske je uveo tarifnu opciju „Razgovori“, koja prepaid korisnicima omogućava da unaprijed kupe određenu količinu saobraćaja, po nižoj cijeni razgovora, te opciju „Poruke“ koja daje korisnicima mogućnost povoljnijeg slanja SMS poruka.

Za studenstku populaciju, BH Telecom i Telekom Srpske su ponudili nove tarifne pakete, sa uključenim bonusima i sa mogućnošću kupovine telefonskog aparata.

Za postpaid pretplatnike, HT Mostar je uveo četiri nova tarifna modela Super 80/150/250/500 sa različitom kombinacijom minuta, poruka i neograničenog mobilnog interneta uključenih u mjesecnu naknadu.

Operatori su tokom 2012. godine vršili izmjene važenja prepaid vaučera za dopunu. Dok je Telekom Srpske izvršio skraćenje rokova trajanja dopuna manjih vrijednosti, HT Mostar je, rukovođen iskazanim nezadovoljstvom korisnika, izvršio određeno produženje rokova važenja dopuna.

U konceptu prijave odabranih brojeva *friends&family* sa posebnim pogodnostima pozivanja, Telekom Srpske je umjesto uslova prema kojem se svaka promjena broja naplaćivala 1 KM, uveo mogućnost besplatne prve prijave broja ili jedne promjene, pri čemu se svaka naredna promjena naplaćuje 3 KM.

Telekom Srpske uveo je mogućnost dopune prepaid mobilnih računa preko fiksнog telefona za sve postpaid rezidencijalne korisnike fiksne telefonske mreže Telekoma Srpske.

Za svoje prepaid korisnike, BH Telecom je uveo usluge SOS kredit i Nazovi me, koje omogućavaju korisnicima aktivaciju SOS kredita, kojeg korisnik naknadno plaća i mogućnost slanja besplatne poruke u slučaju nedostatka sredstava na kreditu.

U djelovanju operatora na tržištu mobilne telefonije, izrazito je prisutan trend provođenja promotivnih aktivnosti, kojima se novim i postojećim korisnicima mobilne telefonije nude različite pogodnosti. Pogodnosti se ostvaruju prilikom zasnivanja pretplatničkog odnosa ili po osnovu sklapanja ugovora sa obaveznim trajanjem, kao i po osnovu uplate prepaid dopuna. HT Mostar je svojim prepaid korisnicima ponudio uslugu Častilica, koja omogućava korisnicima da po osnovu dolaznih poziva ostvaruju dodatni bonus na svom prepaid računu.

Operatori su uveli pojednostavljen procedure prelaska sa jednog na drugi tarifni model, uključujući i prelazak sa postpaid na prepaid korisnika.

Tokom 2012. godine operatori su u više navrata oglašavali ponudu povoljnijih cijena roaminga u odabranim partnerskim mrežama u inostranstvu. HT Mostar je uveo posebnu tarifnu opciju „Roaming Europa“ koja uz mjesecnu naknadu omogućava korisnicima nižu cijenu dolaznih poziva u roamingu.

2.4.2 VPN korisničke grupe

HT Mostar je izvršio proširenje ponude porodične tarife PlusFamily uvođenjem tarife veće potrošnje. Izvršeno je i proširenje ponude za poslovne korisnike, uvođenjem novih govornih tarifa za grupe sa manjim brojem priključaka.

Telekom Srpske je uveo nove porodične tarifne modele Moj najbliži Flex i Moj najbliži Flat, u koje se mogu uključiti prepaid i postpaid korisnici mobilne telefonije, kao i korisnici fiksne telefonije.

2.4.3 Prenos podataka

U pogledu usluga prenosa podataka u mobilnim mrežama, tokom 2012. godine došlo je do značajnijeg redizajniranja usluge za prepaid i postpaid korisnike, uz generalno sniženje cijena usluge.

BH Telecom je uveo nove pakete mobilnog broadband Internet saobraćaja mNet, koji su bazirani na neograničenoj potrošnji, sa ograničenjem brzine pristupa nakon ostvarene propisane količine saobraćaja. Takođe, izvršeno je sniženje cijena mSurf paketa koji se pružaju na flat principu sa ograničenom potrošnjom, uz mogućnost dokupa saobraćaja. Značajno sa stanovišta zaštite korisnika, BH Telecom je uveo uslugu Kontrola data saobraćaj u roamingu. Ova usluga daje mogućnost korisnicima da aktiviraju jedan od tri paketa Limit, koji omogućavaju kontrolu potrošnje podatkovnog saobraćaja u roamingu.

BH Telecom je izvršio proširenje ponude usluge Korporativni pristup, za pravna lica koja imaju potrebu prijenosa podataka putem GPRS/EDGE/UMTS prijenosa podataka. Uvedena su dva nova podatkovna paketa sa uključenih 25 Mb i 50 Mb saobraćaja, te je uveden dodatni bonus za korisnike koji posjeduju više od 1500 priključaka. Takođe, za usluge Korporativni pristup uvedena je mogućnost povezivanja interne mreže kompanije putem MPLS-a.

BH Telecom je uveo novu WLAN HOST uslugu namijenjenu poslovnim korisnicima, koji u svojim objektima žele posjetiocima omogućiti besplatan pristup Internetu, kao i mogućnosti korištenja besplatne usluge WLAN pristupa za korisnike određenih paketa mobilnog Interneta.

HT Mostar uveo je u stalnu ponudu timske podatkovne pakete za poslovne korisnike pod nazivom MI paketi.

I u ponudi Telekoma Srpske došlo je do redizajniranja tarifnih modela u okviru usluge prenosa podataka. Uvedene su različite tarifne opcije pod nazivom INTERNET za prepaid korisnike, te su izvršene izmjene u ponudi m:net usluge mobilnog broadbanda, pri čemu su zadržani iznosi mjesečne pretplate uz povećanje uključenog bonusa.

2.4.4 Aplikacije u mobilnim mrežama

Operatori su tokom 2012. godine izvršili unapređenje ponude usluga koje se pružaju na mobilnim mrežama.

BH Telecom je izvršio unapređenje ponude usluge mTon. Uvedena je usluga BH Inkubator unutar kojeg softverske kompanije mogu testirati usluge sa dodatnom vrijednošću u mobilnoj mreži VAS-MT.

U ponudi Telekoma Srpske uvedena je usluga SMS Broadcast Pro koja omogućava slanje većeg broja SMS poruka korisnicima svih mobilnih mreža u BiH. Uveden je USSD servis Moj Meni, putem kojeg preplatnik može izvršiti aktivaciju usluga. Izvršene su i izmjene u ponudi mParking usluge.

2.4.5 Marketinški izdvojene usluge

Na tržištu mobilnih komunikacija u Bosni i Hercegovini prisutna je praksa posebnog „brendiranja“ usluga.

Usluga mobilne telefonije HT Mostar pod nazivom *haloo* nudi se na tržištu kao zaseban brend od druge polovice 2011. godine. U 2012. godini, na zahtjev Agencije HT Mostar je izvršio javnu objavu uvjeta korištenja usluge *haloo*, gdje je HT Mostar deklarisan kao pružalač usluga. Tokom 2012. godine izvršene su izmjene i dopune ponude *haloo*. HT Mostar je izvršio produženje rokova trajanja *haloo* dopuna, a u cilju spriječavanja zloupotrebe od strane korisnika izvršeno je skraćenje roka perioda važenja početnog bonusa. Kao dodatne pogodnosti, uvedeno je dodjeljivanje besplatnih minuta vikendom, srazmjerno dužini ostvarenih razgovora radnim danima. Takođe, uveden je program nagrađivanja korisnika, po osnovu izvršene mjesečne doplate *haloo* računa.

Sredinom 2012. godine BH Telecom je uveo u ponudu posebno brendiranu prepaid uslugu mobilne telefonije *happy*. Usluga se prezentira odvojeno na web stranici koju je registrovao BH Telecom. Karakteristično za slične ponude, usluga nudi posebno pogodnosti za pozivanje unutar mreže *happy* korisnika.

Takođe, od sredine 2012. godine u Bosni i Hercegovini djeluje novi davalac mobilnih telefonskih usluga Izi mobil d.o.o. Sarajevo. Izi mobil djeluje po osnovu Rješenja o registraciji davaoca mobilnih telefonskih usluga izdatog od strane Agencije, te po osnovu Ugovora o pristupu servis provajdera mobilnoj mreži sklopljenim sa operatorom Telekom Srpske. Ponudu usluga Izi mobil čini ponuda prepaid usluga mobilne telefonije. Paketi koje nudi Izi mobil uključuju karakterističan bonus, koji se dodjeljuje korisnicima po osnovu ostvarenih dolaznih poziva. Promotivnim tarifama koje su nudene u 2012. godini korisnicima je data mogućnost odabira do 9 broja iz Izi mobil mreže, prema kojima se ostvaruje saobraćaj po povoljnijim uslovima.

2.5 Mobilne komunikacije 3G – UMTS usluge

I tokom 2012. godine BH Telecom, Telekom Srpske i HT Mostar su u skladu sa obavezama propisanim Dozvolom za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacijskim sistemima (u daljem tekstu: UMTS dozvola), nastavili aktivnosti na razvoju UMTS mreža u Bosni i Hercegovini.

Ukupan broj instaliranih baznih stanica kod BH Telecoma iznosi 302 na kraju 2012. godine. Što se tiče broja korisnika, na dan 31.12.2012. godine, BH Telecom je ukupno imao 4.218 3G podatkovnih korisnika (USB stick i mini laptop), dok je 3G korisnika bilo 532.758. Pod 3G korisnicima se podrazumijevaju svi korisnici koji imaju 3G mobitele, jer imaju mogućnost korištenja 3G usluga. Pokrivenost stanovništva BiH iznosi je 62,47%.

Pokrivenost mrežom putnih pravaca kod Telekoma Srpske je iznosila 15,91%, a pokrivanje stanovništva BiH je 67,27%. Instalirani pretplatnički kapacitet na dan 31.12.2012. godine iznosio je 1.500.000. Iskorištenost kapaciteta (broj pretplatnika/instalirani pretplatnički kapacitet) je iznosila 88,91%. Broj instaliranih baznih stanica je iznosio 281.

Kod HT Mostara na dan 31.12.2012.. pokrivenost stanovništva BiH je iznosila 63,47%, instalirani pretplatnički kapacitet iznosio je 1.160.000, a broj instaliranih 3G baznih stanica je bio 225.

2.6 Javni mrežni operatori

U toku 2012. godine, na osnovu podnešenih zahtjeva izdate su četiri dozvole (Team media d.o.o. na lokalnom nivou i SIOL d.o.o., AVAX d.o.o. i Ćutuk d.o.o. na regionalnom nivou), dok je šest dozvola ukinuto, od toga dvije zbog neplaćanja naknada (Marić Žepče d.o.o. i Rutem d.o.o.) a tri na zahtjev operatora (Eling-Inženjering d.o.o. Teslić – dvije dozvole na lokalnom nivou u različitim regionima BIH i TV-Kabel d.o.o. Višegrad). Firma Monet d.o.o. je brisana iz sudskog registra nakon kupovine od strane Telamach d.o.o.

Pojedini operatori su tokom godine mijenjali područje djelovanja, npr. promjena opština na kojima djeluju, u okviru istog tipa dozvole. Agencija je u takvim slučajevima izdala dva odgovarajuća rješenja (KTV Zavidovići d.o.o. i WIRAC d.o.o.).

Krajem 2012. godine na području Bosne i Hercegovine bilo je licencirano 67 mrežnih operatora.

Pored postojećih mrežnih dozvola na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou, omogućeno je izdavanje dozvole za mrežnog operatora na nivou jedne opštine. Godišnja naknada za opštinsku mrežnu dozvolu iznosi 1.000 KM u skladu sa Pravilom o izmjeni Pravila o visini naknade za dozvolu za mrežnog operatora („Službeni glasnik BiH“ 97/12).

I 2012. godinu karakteriše smanjenje iznosa godišnjih naknada za dozvolu. Smanjenje se odvijalo kroz izmjene i dopune Pravila 15/2002 o visini naknada za dozvolu za mrežnog operatora („Službeni glasnik BiH“ 103/2011) koje su stupile na snagu 01.01.2012. godine. Iznosi smanjenja su sljedeći:

- dozvola na lokalnom nivou – iznos naknade je ostao 3.000 KM;
- dozvola na regionalnom nivou – 6.000 na 5.000 KM;
- dozvola na nacionalnom nivou – 32.000 na 30.000 KM.

2.7 Pružanje Internet usluga

U Tabeli 6 je prikazan broj dozvola Davatelja Internet usluga (ISP) u periodu 2005. – 2012. godina. Tokom 2012. godine izdate su dvije dozvole (JKP „saobraćaj i komunikacije – Tuzla“ d.o.o. i CATV SAT d.o.o. Brod) dok je sedam dozvola prestalo važiti. Razlozi povlačenja dozvola su: neplaćanje naknada (Road Runner d.o.o.) i zahtjev korisnika (Koming Pro d.o.o., Network d.o.o., STARNET d.o.o., Eling-inženjering d.o.o. i TV – Kabel d.o.o.). Firma Monet d.o.o. je brisana iz sudskeg registra jer ju je kupio Telamach d.o.o. Kao rezultat ovakvih kretanja, na kraju 2012. godine na tržištu BiH je djelovalo 75 ISP-ova.

Tokom 2012. godine smanjena je naknada za obradu zahtjeva za izdavanje dozvole za pružanje Internet usluga. Naknada je smanjena sa 500,00 KM na 100,00 KM (Pravilo o izmjeni Pravila o visini naknade za dozvole za pružanje Internet usluga RAK Pravilo 14/2002).

Tabela 9: Broj ISP dozvola u BiH (2005.-2012. Godina)

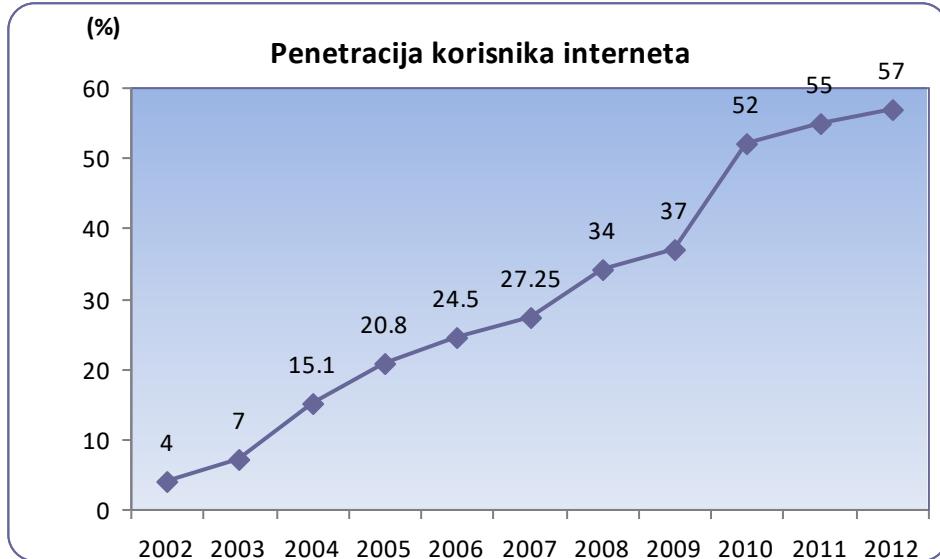
Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Broj ISP dozvola	42	52	60	66	77	75	80	75

U Tabeli 10. je dat broj korisnika Interneta u periodu 2004.–2012. godina. Broj korisnika Interneta je procijenjen na osnovu broja pretplatnika kojeg su dostavili ISP-ovi.

Tabela 10: Broj korisnika Interneta u BiH (2004.-2012. godine)

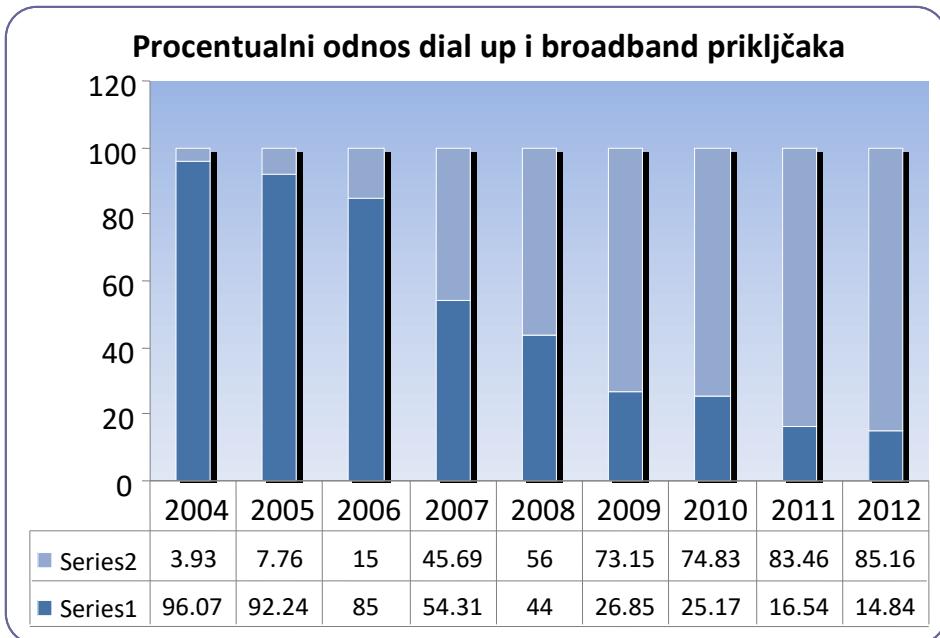
Godina	Broj korisnika Interneta	Index
2004.	585.000	-
2005.	805.185	137,64
2006.	950.000	117,99
2007.	1.055.000	111,05
2008.	1.307.585	123,94
2009.	1.421.540	108,71
2010.	2.000.000	140,69
2011.	2.113.100	105,66
2012.	2.184.500	103,38

Zabilježen je rast broja korisnika Interneta u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu sa indeksom koji iznosi 103,38.

Slika 11: Dijagram penetracije Internet korisnika u BiH (2002.–2012. godina)

Po vrsti pristupa Internetu, u Bosni i Hercegovini su u upotrebi dial-up pristup (putem analognog modema i ISDN) sa 84.322 pretplatnika, te širokopojasni pristup (Broadband) sa 484.049 pretplatnika na dan 31.12.2012. godine. Penetracija širokopojasnih pretplatnika u odnosu na ukupno stanovništvo BiH iznosi 12,60%. U strukturi širokopojasnih priključaka i dalje prednjači ADSL pristup sa 57,29% od ukupnog broja širokopojasnih priključaka, uz porast kablovskog pristupa Internetu dok je broj FWA priključaka smanjen u odnosu na prethodnu godinu.

Slika 12: Odnos dial-up i broadband priključaka u BiH (2004. – 2012. godine)

Broj kablovnih priključaka je porastao za 12,20%, a broj FWA priključaka je smanjen za 15,38%. Broj širokopojasnih pretplatnika je dostigao 85,16% od ukupnog broja Internet pretplatnika.

2.8 Rebalans cijena govornih telefonskih usluga u BiH

U 2012. godini na snagu je stupila posljednja faza rebalansa tarifa obuhvaćena Pravilom 40/09 o modelu rebalansa cijena govornih telefonskih usluga u Bosni Hercegovini. U skladu sa tim Pravilom, operatori su uskladili svoje cjenovnike sa odredbama Pravila koje se odnose na primjenu naredne faze rebalansa tarifa od 01.01.2012. godine i dostavili ih Agenciji na saglasnost. U novembru 2011. godine Agencija je telekom operatorima dala saglasnost na izmjene cjenovnika, sa datumom stupanja na snagu od 01.01.2012. godine.

Prilikom izmjene cjenovnika, a vodeći računa o interesima korisnika, telekom operatori su značajan dio cijena utvrđili u iznosima manjim od maksimalno propisanih.

Cijene pristupne takse, utvrđene od strane telekom operatora su u rasponu od 29,00 KM do 60,00 KM što daje smanjenje i do 52% u odnosu na graničnu cijenu koja iznosi 60 KM.

Cijene mjesecne pretplate, za fizička lica, utvrđene od strane telekom operatora su u rasponu od 9,80 KM do 13,00 KM što je za 25% niže u odnosu na graničnu cijenu, odnosno na nivou granične cijene. Takoder, telekom operatori su definirali bonus uključen u mjesecnu pretplatu, za sve kategorije pretplatnika u skladu sa Pravilom 40/09.

Cijene mjesecne pretplate, za pravna lica, kod sva tri telekom operatora, su na nivou granične cijene (16,40 KM).

Cijena mjesnih razgovora, razgovora unutar mrežne grupe i razgovora između mrežnih grupa je izjednačena i iznosi 0,048 KM/min.

Cijene mjesnih razgovora, odnosno razgovora unutar mrežne grupe, utvrđene od strane telekom operatora su niže u rasponu od 8% do 44 % u odnosu na graničnu cijenu.

Cijena razgovora između različitih mrežnih grupa, utvrđena od strane telekom operatora iznosi 0,048 KM/min što je na nivou granične cijene.

Cijene razgovora iz fiksne mreže prema vlastitoj mobilnoj mreži, utvrđene od strane telekom operatora su u rasponu od 0,17 KM/min do 0,21 KM/min što je 19% niže u odnosu na graničnu cijenu ili je na nivou granične cijene (0,21 KM/min).

Međunarodni razgovori podjeljeni su u tri zone: susjedne, evropske i vanevropske zemlje.

Cijene međunarodnih razgovora za susjedne zemlje, utvrđene od strane telekom operatora su u rasponu od 0,3 KM/min do 0,405 KM/min što je za 26% niže u odnosu na graničnu cijenu, odnosno na nivou granične cijene (0,405 KM/min).

Cijene međunarodnih razgovora za ostale evropske zemlje utvrđene od strane telekom operatora su u rasponu od 0,50 KM/min do 0,948 KM/min što je 47% niže u odnosu na graničnu cijenu, odnosno na nivou granične cijene (0,948 KM/min).

Cijene međunarodnih razgovora za vanevropske zemlje utvrđene od strane telekom operatora su u rasponu od 1,00 KM/min do 1,312 KM/min što je 24% niže u odnosu na graničnu cijenu, odnosno na nivou granične cijene (1,312 KM/min).

Obzirom da je Pravilo 40/09 o modelu rebalansa cijena govornih telefonskih usluga tretiralo period 2010.–2012. godina, ono je zamijenjeno Pravilom 67/2012 o modelu rebalansa cijena govornih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 94/2012 od 26.11.2012.) koje se odnosi na period 2013.–2015. godina. Na osnovu Pravila 67/2012 operatori su uskladili svoje cjenovnike sa odredbama Pravila, koje se odnose na primjenu naredne faze rebalansa tarifa za 2013. godinu i dostavili ih Agenciji na saglasnost. U novembru 2012. godine Agencija je nakon sprovedene analize dala saglasnosti na izmjene cjenovnika telekom operatorima, sa datumom stupanja na snagu od 01.01.2013. godine.

2.9 Interkonekcija

U toku 2012. godine, Agencija je nastavila svoje redovne aktivnosti na praćenju procesa interkonekcije koji je definisan postojećim Referentnim interkonekcijskim ponudama (RIP dokumenti). Praćenje procesa interkonekcije uključuje posredovanje i rješavanje sporova između interkonektovanih operatora, analizu i registraciju novih ugovora o interkonekciji i aneksa postojećih ugovora, te iniciranje izmjena aktuelnih RIP dokumenata, kao i davanje saglasnosti na inicijative SMP operatora za izmjene i dopune RIP dokumenata.

Postojeći RIP dokumenti SMP operatora su tokom 2012. godine pretrpjeli određene izmjene i dopune koje slijede.

RIP dokument Telekoma Srpske:

- cijena usluge tranzita međunarodnog poziva je definisana kao predmet komercijalnog dogovora;
- cijena iznajmljivanja interkonekcijskog voda 2Mb/s u lokalu se smanjila sa 1.080,00 KM na 720,00 KM.

RIP dokument BH Telecoma:

- dopunjena je definicija krajnjeg korisnika tako da pored geografske, definicija uključuje i negeografsku numeraciju na pretplatnički broj. Na ovaj način je pružena mogućnost korištenja CS/CPS usluge krajnjim korisnicima BH Telecoma sa negeografskom numeracijom (070 2xx xxx);
- u RIP dokument su uključene usluge terminacije nacionalnog saobraćaja na brojeve 070 2xx xxx i terminacije nacionalnih poziva na kratke brojeve 12xx, 13xx, 14xx i 15xx implementirane u fiksnoj mreži BH Telecoma.

Takođe, Agencija je inicirala izmjene graničnih cijena interkonekcijskih usluga, što predstavlja značajnu mjeru za razvoj konkurenčije u oblasti fiksnih telefonskih usluga. Radi se o smanjenjima cijena terminiranja poziva u fiksne mreže u nacionalnom saobraćaju, te smanjenju cijene terminiranja u mobilne mreže. Agencija je odredila granične cijene interkonekcije i naložila njihovu primjenu od 01.01.2013. godine.

Važno je istaći da će ove granične interkonekcijske cijene primjenjivati i SMP operatori u svojim odnosima, te da se implementacija ovih cijena u njihovim međusobnim odnosima odvija u dvije faze. To znači da će od 01.07.2013. godine važiti iste granične interkonekcijske cijene između svih operatora u Bosni i Hercegovini, neovisno o tome da li se radi o operatorima sa značajnom tržišnom snagom ili ne.

U 2011. godini je počela izrada Referentnih interkonekcijskih ponuda za direktnu interkonekciju na mobilnu mrežu nosilaca dozvola za pružanje javnih fiksnih telefonskih usluga (RIPdim dokumenti). I u ovome slučaju nosioci izrade su bili BH Telecom, HT Mostar i Telekom Srpske, dok je Agencija koordinirala aktivnosti na izradi ponuda. Izrada ovih dokumenata se završila u 2012. godini.

Izradom RIP-dim dokumenata je pružena mogućnost alternativnim operatorima da prilikom realizacije usluge terminacije poziva iz fiksnih mreža u mobilne mreže izbjegnu plaćanje tranzita kroz fiksnu mrežu. RIP dokument je omogućavao terminaciju poziva iz fiksne mreže u mobilnu mrežu, ali obzirom da je alternativni operator bio interkonektovan na fiksnu mrežu SMP operatora, cijena poziva je uključivala i tranzit kroz fiksnu mrežu i terminaciju u mobilnu mrežu, što je pružanjem mogućnosti direktne interkonekcije alternativnog operatora na mobilnu mrežu izbjegnuto. Na ovaj način ispoštovan je jedan od osnovnih regulatornih principa, a to je da se prilikom pružanja jedne usluge ne smije naplaćivati više resursa od onih koji su neophodni za njenu realizaciju.

Tokom 2012. godine nije sklopljen nijedan ugovor između SMP i alternativnih operatora na osnovu RIP-dim dokumenta.

Tabela 11: Pregled interkonekcijskih ugovora u BiH (stanje na dan 31.12.2012. godine)

SMP operator	Operator	Broj ugovora
--------------	----------	--------------

BH Telecom	AirABA d.o.o. Sarajevo AKT.ONLINE d.o.o. Sarajevo ANEKS d.o.o. Banja Luka EuropUNET Bosnia d.o.o. Sarajevo Logosoft d.o.o. Sarajevo T3 d.o.o. Sarajevo „M&H“ Company d.o.o. Sarajevo Voiptel Net d.o.o. Brčko Telemach d.o.o. Sarajevo	9
Telekom Srpske	AirABA d.o.o. Sarajevo AKT.ONLINE d.o.o. Sarajevo ANEKS d.o.o. Banja Luka EuropUNET Bosnia d.o.o. Sarajevo T3 d.o.o. Sarajevo ELTA-KABEL d.o.o. Doboј Telrad Net d.o.o. Bijeljina Dasto Semtel d.o.o. Bijeljina Telemach d.o.o. Sarajevo Mitel – Line d.o.o. Pale	10
HT Mostar	AirABA d.o.o. Sarajevo EuropUNET Bosnia d.o.o. Sarajevo Aneks d.o.o. Banja Luka	3

Tokom 2012. godine sklopljeni su sljedeći interkoneksijski ugovori: Voiptel Net i Telemach su sklopili ugovore sa BH Telecom-om, dok su Telemach, Dasto Semtel i Mitel-Line sklopili ugovore sa Telekomom Srpske.

2.10 Pristup izdvojenoj lokalnoj petlji (LLU)

Početkom 2012. godine Europonet i BH Telecom su potpisali ugovor o kolokaciji, tako da je u februaru 2012. godine implementirana usluga izdvajanja lokalne petlje (LLU) u Bosni i Hercegovini. Od 15.02.2012. godine operator Europonet pruža usluge krajnjim korisnicima putem postojeće infrastrukture BH Telekoma. Do sada je izdvojeno oko 30 lokalnih petlji BH Telecom-a.

Iako je izdvajanje lokalne petlje tehnološki veoma zahtjevan proces i u procesu liberalizacije tržišta je najsloženija usluga, prema broju izdvojenih petlji, može se zaključiti da primjena LLU nije na zadovoljavajućem nivou. U sagledavanju razloga za ovakvo stanje Agencija je detaljno razmotrila tržište izdvojene lokalne petlje, kao i maloprodajna tržišta vezana za LLU u Bosni i Hercegovini i u zemljama Jugoistočne Evrope (SEE). Sagledavanjem stanja na pomenutim tržištima vidljivo je da su cijene priključka i mjesecne pretplate za pristup izdvojenoj lokalnoj petlji među najvišim u regionu. Također je ustanovljeno da cijene LLU nisu pratile promjene cijena za adekvatne maloprodajne usluge na tržištu Bosne i Hercegovine.

U skladu sa tim, Agencija je odredila nove cijene za priključak i mjesecnu pretplatu za LLU i u skladu sa Pravilom 35/2008, član 7, zatražila od BH Telekoma, Telekoma Srpske i HT Mostara da korigiraju cijene u RUO-ovima i izmijenjene RUO-ove dostave Agenciji na saglasnost. Korigirani RUO-ovi su objavljeni i u stupili na snagu krajem 2012. godine.

2.11 Izrada i primjena regulatornog okvira za numeraciju telefonskih usluga

Regulatorni okvir za oblast numeracije za telefonske usluge u Bosni i Hercegovini određen je na odredbama koje proizlaze iz Pravila 38/2008 Plan brojeva za telefonske usluge u BiH i Pravila 39/2008 Upravljanje planom brojeva za telefonske usluge u BiH.

U 2012. godini u „Službenom glasniku BiH“, broj 47/2012, objavljeno je Pravilo o izmjenama i dopuni Pravila 39/2008 Upravljanje Planom brojeva za telefonske usluge u BiH. Ovim izmjenama i dopunom se postiglo sljedeće:

- omogućena je dodjela pravnim licima (humanitarnim i nevladinim organizacijama) pojedinačnih kratkih brojeva, koji se mogu birati iz svih mreža u BiH, u svrhu prikupljanja humanitarnih priloga u okviru humanitarnih akcija;
- definisana je serija kratkih brojeva 17 xxx koja se koristi za svrhu navedenu u prethodnom stavu;
- ukinuta su ograničenja koja su se odnosila na dodjelu brojeva za pružanje usluga na brojevima sa pristupnim kodom 080, čime je omogućeno da se preko brojeva sa pristupnim kodom 080 pružaju i druge, a ne samo reklamne usluge.

Primjenom Pravila 39/2008 Upravljanje planom brojeva za telefonske usluge u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 105/08, 95/11 i 47/12), proizlaze aktivnosti na obradi prispjelih zahtjeva:

- postojećih nosilaca dozvola, za dodjelu nove i otkazivanje dodijeljene numeracije za pružanje telefonskih usluga;
- novih korisnika koji su podnijeli zahtjev za dodjelu telefonske numeracije u cilju pružanja različitih telefonskih usluga.

U okviru tog procesa u 2012. godini Agencija je izdala 112 dozvola za korištenje telefonskih brojeva (pojedinačni brojevi i blokovi brojeva), 20 rješenja/zaključaka za ukidanje dodijeljenih dozvola i 4 zaključka za obustavljanje postupaka za izdavanje dozvole za korištenje telefonskih brojeva.

Pored ovoga, Agencija je izdala 9 dodatnih akata koji se odnose na tumačenje regulatornih odredbi u pogledu podnesenih zahtjeva za korištenje numeracije.

2.12 Implementacija usluge prenosivosti telefonskih brojeva

Regulatorni okvir za uslugu prenosivosti telefonskih brojeva u Bosni i Hercegovini određen je odredbama koje proizilaze iz Pravila o prenosivosti telefonskih brojeva. Obzirom na aktuelne potrebe, doneseno je novo Pravilo 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva („Službeni glasnik BiH“, broj 47 od 18.06.2012. godine).

Pravilom 62/2012 su uvažene žalbe korisnika usluge prenosivosti telefonskih brojeva zbog vremenskog trajanja govorne poruke koju dobivaju njihovi pozivaoci. Istim Pravilom je dozvoljeno da uslugu prenosivosti brojeva koriste i oni korisnici koji nemaju preplatnički status, odnosno potpisani preplatnički ugovor sa operatorom. Ovim Pravilom je predviđeno izmjenjeno korištenje govorne poruke u dvije faze. Pravilo je stupilo na snagu 27.06.2012. godine i njime je definisano da se, sedam dana od dana stupanja Pravila na snagu (03.07.2012. godine), trajanje govorne poruke smanjuje na četiri sekunde i da se govorna poruka emituje na svakom pozivu prema prenesenom telefonskom broju. Druga faza je počela šest mjeseci od dana stupanja Pravila na snagu (26.12.2012. godine), a Pravilom je određeno da se govorna poruka emituje samo u slučaju kada je cijena poziva prema biranom prenesenom broju veća u odnosu na cijenu poziva kada taj broj nije bio prenesen. Smisao govorne poruke je zaštita korisnika koji poziva na način da dobije informaciju da je broj prenesen i da iz tog razloga cijena razgovora može biti veća od dotadašnje cijene.

Stupanjem na snagu obaveze da govorne poruke ne traju duže od četiri sekunde, primjedbe korisnika na ovu uslugu su reducirane, dok su alternativni operatori ostali pri stavu da govornu poruku treba u potpunosti ukinuti.

Rukovodeći se ovim primjedbama, Vijeće Agencije, na sjednici održanoj 17.12.2012. godine, je donijelo zaključak koji se odnosi na izmjenu Pravila 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva na način da se potpuno ukinje govorna poruka, pa i u slučajevima kada se radi o korisnicima koji biraju prenesene brojeve za koje je cijena poziva veća u odnosu na cijenu poziva kada nisu bili preneseni. Ova izmjena bi se odnosila i na fiksne i na mobilne

mreže i proces izrade nacrtta Pravila o izmjenama i dopunama Pravila 62/2012 će se nastaviti i u 2013. godini.

U 2012. godini korisnici govornih telefonskih usluga u javnoj fiksnoj telefonskoj mreži Bosne i Hercegovine su koristili uslugu prenosivosti telefonskih brojeva, dok zbog nespremnosti JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar korisnici telefonskih usluga javne mobilne telefonske mreže Bosne i Hercegovine nisu mogli koristiti ovu uslugu ni u 2012. godini.

Prema izvještaju upravitelja CADB, do 31.12.2012. godine u fiksnoj telefonskoj mreži Bosne i Hercegovine uspješno je preneseno 1883 telefonska broja.

Agencija je u ovom izvještajnom periodu izdala 7 dodatnih akata koji se odnose na tumačenje odredbi Pravila o prenosivosti telefonskih brojeva.

2.13 Analiza tržišta

U sklopu regulatornog okvira Evropske unije za sektor elektronskih komunikacija, koji se primjenjuje i u Bosni i Hercegovini, analize tržišta predstavljaju osnovni korak u procesu regulacije tržišta. Analizom tržišta razmatra se stanje konkurenčije na pojedinim tržištima i u slučaju da se utvrdi da na tržištu djeluje jedan ili više operatora sa značajnom tržišnom snagom, tada se tim operatorima propisuju adekvatne obaveze (regulatorne mjere), u cilju uspostavljanja fer konkurenčije.

U cilju harmoniziranja zakonskog okvira u BiH sa zahtjevima Evropske komisije i obezbjedenja primjene efikasne regulacije tržišta telekomunikacija, u sklopu IPA projekta tehničke podrške Agenciji koji se sprovodio u periodu 2010.– 2011. godina, provedene su aktivnosti na usvajanju metodologije analize tržišta koja je uskladena sa regulatornim okvirom Evropske unije za sektor elektronskih komunikacija. U tu svrhu, krajem 2011. godine doneseno je Pravilo 54/2011 o analizi tržišta elektronskih komunikacija („Službeni glasnik BiH“ broj: 85/11). Uporedo s tim, izvršene su preliminarne analize četiri tržišta elektronskih komunikacija, koje su trebale da posluže kao osnov za donošenja analiza datih tržišta, kao i primjer za provođenje analize ostalih relevantnih tržišta.

Temeljeno na IPA dokumentu „Analysis of the relevant market 7“, Agencija je izradila prijedlog *Analize tržišta poziva koji završavaju u individualnim mobilnim mrežama – veleprodajni nivo (Analiza tržišta 7)*. Prijedlog se zasnivao na prvobitnom IPA dokumentu, uz ažuriranje podataka zaključno sa prvim polugodištem 2012. godine, te sačinjavanjem zaključaka u skladu sa aktuelnim stanjem na tržištu.

Prijedlog je završen u toku 2012. godine, a upućen je na javne konsultacije 22.01.2013. godine.

Po okončanju postupka javnih konsultacija, Agencija će poduzeti potrebne mjere koje proizlaze iz nalaza provedene analize Tržišta 7, a sve u cilju jačanja konkurenčije i ostvarivanja pogodnosti za krajnje korisnike na tržištu mobilnih komunikacija u Bosni i Hercegovini.

2.14 Projekat: „Nadgledanje regulacije i razvoja tržišta elektronskih komunikacija i ICT usluga u zemljama proširenja“

U sklopu procesa priprema za priključenje Evropskoj uniji zemalja regionala jugoistočne Evrope gdje spada i Bosna i Hercegovina, Evropska komisija (EC) je definirala Projekat pod naslovom: „Nadgledanje regulacije i stanja razvijenosti tržišta elektronskih komunikacija i ICT usluga u zemljama proširenja“. U cilju izvršenja tog zadatka, formirana je zajednička radna grupa od predstavnika ministarstava i regulatora iz 10 zemalja (od Hrvatske do Turske). Projekat je trajao tri godine (2008.–2010.), a za njegovo vođenje je ispred EC bila zadužena konsultantska kuća Cullen International (Cullen Int.).

U februaru 2011. godine, EC je u saradnji sa Cullen Int. organizirala inicijalni sastanak za novi Projekat (2011.-2013.) pod istim nazivom i sa istim ciljem, kao što je bio prethodni. I u ovom Projektu, predstavnici relevantnih institucija (regulatorna tijela i ministarstva) svake zemlje će učestvovati u dostavljanju traženih podataka i izvještaja, na temelju kojih će eksperti Cullen Int. sačinjavati komparativnu analizu i sintezu stanja na tržištu elektronskih

komunikacije svake promatrane zemlje i kumulativno za region. Planirano je da predstavnici zemalja ovog regiona daju doprinos u radu Projekta i svojim direktnim učešćem na zajedničkim forumima koji će se organizirali svakih osam mjeseci. To znači da će u trogodišnjem periodu biti organizirana četiri foruma u okviru ovog Projekta. Na taj način EC će nastaviti proces praćenja dinamičkog razvoja tržišta elektronskih komunikacija, postignutog stupnja liberalizacije ovog tržišta, kao i efikasnosti regulacije i provedbe kompletne telekom reforme u svakoj državi regiona.

U skladu sa definiranim zadacima i na temelju praćenja regulacije i razvoja tržišta elektronskih komunikacija i ICT usluga, Agencija je i tokom 2012. godine dostavljala podatke o tarifama, statistikama telekomunikacijskog tržišta i informacijskom društvu, kao i institucionalne i regulatorne informacije o uspostavljanju regulatornog okvira u Bosni i Hercegovini.

Predstavnici Agencije su učestvovali u radu Forum II, održanom u Dubrovniku (Hrvatska), u maju 2012. godine. Na skupu je razmatran nacrt izvještaja „Supply of services in monitoring regulatory and market developments for electronic communications and information society services in Enlargement Countries“, sačinjen od strane Cullen Int., a na temelju podataka koje dostavljaju nadležne institucije u zemljama proširenja. Također, posebno su razmatrana određena aktuelna pitanja u regulaciji tržišta, kao što su harmoniziranje zakonskog okvira sa najnovijim EU regulatornim okvirom, i investiranje u mreže nove generacije.

U julu 2012. godine, Cullen Int. je dostavio Agenciji finalni primjerak Izvještaja II, čime je duga faza Projekta završena.

2.15 Saradnja sa međunarodnim institucijama i učešće na međunarodnim skupovima

Slijedi pregled aktivnosti koje je Agencija imala u okviru saradnje sa međunarodnim institucijama, kao i učešća na skupovima međunarodnog karaktera:

- Dostava odgovora na upite ITU (više upitnika iz različitih oblasti);
- Svjetska konferencija za radiokomunikacije (WRC2012) u organizaciji ITU-a, 23.-28. januar, 2012. godine, Ženeva;
- Međunarodni skup Euroasia-Com, 20.-21. Mart 2012. godine, Istanbul;
- Učešće na sastanku CEPT grupe Com – ITU, 2.-4. april, 2012. godine, Kopenhagen;
- Seminar o regulaciji telekomunikacija u organizaciji ICTA, 07.-11. maj 2012. godine, Istanbul;
- Sarajevo Technology Forum „Trends in Future Internet technologies: From Interconnected Objects to Broadband Services“, 24.-25. maj 2012. godine, Sarajevo;
- Simpozij INTSIKT 2012, 04.-05. juni 2012. godine, Tuzla;
- VII Međunarodna konferencija regulatora elektronskih komunikacija, 21.-22. juni 2012. godine, Istanbul;
- IX Međunarodni simpozij o telekomunikacijama BIHTEL 2012, 25.-27. oktobar 2012. godine, Sarajevo;
- Seminar o regulaciji telekomunikacija u organizaciji ICTA, 12.-16. novembar 2012. godine, Istanbul;
- ITU konferencija–New Approaches in Electronic Communications and Infrastructure Technologies conference; 16. novembar 2012. godine, Sarajevo;
- Telekomunikacioni forum TELFOR 2012, 20.-22. novembar 2012., Beograd.

3. AKTIVNOSTI U OBLASTI UREĐENJE RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA

3.1. Fiksna služba

3.1.1. Mikrotalasni linkovi

U korištenju mikrotalasnih linkova tokom 2012. godine, nastavio se trend porasta broja linkova u pristupnim mrežama na višim frekvencijskim opsezima (11-38GHz), najvećim dijelom uzrokovani povećanim zahtjevima GSM/UMTS mreža mobilnih operatera i širenjem širokopojasnih usluga internet i mrežnih operatera. Porast broja pristupnih linkova bilježi se i u mreži državnih organa javne sigurnosti. Na glavnim magistralnim radio trasama u nižim opsezima do 8 GHz, nastavljeno je iskorištenje preostalih slobodnih frekvencijskih resursa, uglavnom za proširenje kapaciteta postojećih mreža.

Redovne aktivnosti na licenciranju mikrotalasnih linkova obuhvaće su: rješavanje tekućih zahtjeva korisnika, koordinaciju parametara međunarodnih linkova sa susjednim administracijama, rješavanje slučajeva prijava smetnji u saradnji sa Odjeljenjem za radiomonitoring, ažuriranje baze podataka fiksnih mikrotalasnih linkova, ostale redovne aktivnosti planiranja korištenja RF spektra (upute korisnicima, usklađivanje tehničkih parametara sa važećim CEPT preporukama, praćenje aktuelnih izmjena CEPT/ITU regulative).

Planiranje i licenciranje fiksnih mikrotalasnih linkova u 2012. godini obilježile su sljedeće aktivnosti:

3.1.1.1. Aktivnosti na licenciranju linkova dominantnih telekom operatera

Uzimajući u obzir neprestano ažuriranje baza kao i mogućnost njihove interoperabilnosti, stvoren je preduslov za kvalitetno radio planiranje i u višim frekvencijskim opezima. Pregled broja izdatih dozvola telekom operaterima tokom 2012. godine dat je u nastavku:

Tabela 12: BH Telecom d.d. Sarajevo

Opseg	Broj izdatih dozvola
5.925-6.425 GHz	2
6.425-7.125 GHz	1
7.125-7.425 GHz	4
7.725-8.275 GHz	6
13 GHz	1
15 GHz	0
18 GHz	38
23 GHz	20
26 GHz	23
38 GHz	0
Ukupno	95

Tabela 13: Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar

Opseg	Broj izdatih dozvola
11 GHz	0
13 GHz	0
15 GHz	0
18 GHz	43
23 GHz	0
26 GHz	0
38 GHz	0
Ukupno	43

Tabela 14: Telekomunikacije RS a.d. Banja Luka

Opseg	Broj izdatih dozvola
5.925-6.425 GHz	1
7.725-8.275 GHz	20

11 GHz	0
13 GHz	1
15 GHz	28
18 GHz	10
23 GHz	51
26 GHz	0
38 GHz	5
Ukupno	116

3.1.1.2. Aktivnosti na licenciranju linkova ostalih komercijalnih operatera

Statistički podaci o izdatim dozvolama za fiksne mikrotalasne linkove komercijalnim operaterima (mrežnim i ISP operaterima, kablovskim i broadcast operaterima) dati su u Tabeli 15.

Tabela 15: Pregled izdatih dozvola za mikrotalasne linkove – ostali operateri

Kategorija	Dvosmjerni linkovi tačka-tačka	Jednosmjerni linkovi tačka-tačka	Međunarodni linkovi tačka-tačka	Jednosmjerni linkovi tačka-više tačaka	UKUPNO (2012)
Nove dozvole/ Producenja	29	1	2	12	44
Izmjene dozvola	4	0	3		7
Povučene dozvole	11	2	2	1	16
Saglasnosti	50				50

Ukupan pregled broja mikrotalasnih linkova tačka-tačka po kategorijama korisnika u licencnim opsezima zaključno sa krajem 2012.godine, dat je u Tabeli 16.

Tabela 16: Pregled korištenja fiksnih mikrotalasnih linkova* po kategorijama korisnika i opsezima

RF Opseg	Dominantni telekom operateri	Ostali mrežni operatori	Javni RTV servisi	RTV-stanice	Posebne kategorije**	UKUPNO:
do 400 MHz				103/103	2/2	105/105
do 1,5 GHz				58/58	8/8	66/66
2 GHz			13/34	17/17		30/51
3,4-3,8 GHz		1/1	5/18		2/2	8/21
3,8-4,2 GHz			5/17			5/17
6L (5,9-6,4 GHz)	19/73	15/43	2/5			36/121
6U (6,4-7,1	36/124	24/55				60/179
7L (7,1-7,4 GHz)	24/32	5/6	1/2		18/23	48/63
7U (7,4-7,7	15/18	2/4	5/10		62/95	84/127
8 (7,7-8,5 GHz)	81/129	6/7	11/38		16/26	114/200
10-10,68 GHz			4/11	79/79		83/90
11 (10,7-11,7)	2/2	3/8	6/12	20/20	72/72	103/114

13 GHz	25/28	13/19			6/10	44/57
15 GHz	380/382				10/10	390/392
18 GHz	562/567	9/9			17/17	588/593
23 GHz	773/773	3/3			4/5	780/781
26 GHz	35/35				8/8	43/43
38 GHz	25/25		1/1			26/26
Mobilni linkovi			6/6		6/6	12/12
UKUPNO:	1977/218	81/155	59/154	277/277	231/284	2625/3058

* U tabeli je dat broj radiotrasa/broj radiokanala.

**Posebnim kategorijama korisnika ne izdaju se obavezno pojedinačne dozvole za radiouređaje. U ovu grupu spadaju oružane snage, IDDEEA (CIPS), policije, službe državne sigurnosti, EUFOR, EUPM, zatvorene grupe korisnika i sl.

U poređenju sa 2010. i 2011. godinom, evidentan je najveći porast korištenja u opsegu 18 GHz (infrastrukturne mreže tri dominantna telekom operatera), te umjereni porast u opsezima 11, 13 i 26 GHz (pristupne mreže organa državne sigurnosti i tri dominantna telekom operatera). U opsegu 15 GHz bilježi se umjereni pad zbog napuštanja NATO opsega i prelaska u druge opsege namijenjene komercijalnom korištenju.

Tabela 17: Uporedni prikaz 2010/2011/2012 (značajna povećanja i smanjenja)

RF Opseg	11 GHz	13 GHz	15 GHz	18 GHz	26 GHz
2010	64/75	24/31	428/436	432/436	3/3
2011	78/89	32/42	414/418	503/505	16/16
2012	103/114	44/57	390/392	588/593	43/43

3.1.2. Aktivnosti na licenciranju MMDS sistema u opsegu 11,7-12,5 GHz

Na osnovu javnog poziva objavljenog 29.03.2011. godine za dodjelu dozvola za korištenje bloka frekvencija u opsegu 11,7-12,5 GHz za MMDS sistem na području opština u BiH, izvršena je dodjela dozvola sljedećim operaterima:

- „Wirac.Net“ d.o.o. Gračanica; za opštinu Gračanica,
- „KTV Zavidovići“ d.o.o. Zavidovići; za opštine Zavidovići i Žepče,
- „Ćutuk“ d.o.o. Žepče; za opštine Fojnica, Kisieljak, Kreševo, Zavidovići i Žepče,
- „Telinea“ d.o.o. Sanski Most; za opštinu Velika Kladuša,
- „Aneks“ d.o.o. Banja Luka; za opštinu Goražde (Federacija BiH),
- „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboj; ukinuta dozvola za područje opštine Čelinac.

Korisnicima dozvola za korištenje frekvencija, po zahtjevu, izdate su dozvole za mikrotalasni link u sistemu tačka-više tačaka. Broj izdatih dozvola dat je u Tabeli 15.

Važenje svih izdatih dozvole je do kraja 2016. godine. U 2013. godini Agencija će razmotriti eventualno korištenje ovog opsega nakon 2016. godine, obzirom na pokazani interes kablovskih operatera, posebno u prigradskim i ruralnim područjima BiH gdje je ekonomski neisplativa izgradnja kablovskih mreža za distribuciju RTV progama. U isto vrijeme sagledat će se i iskustva zemalja koje opseg 11,7-12,5 GHz koriste za iste namjene.

3.1.3. Aktivnosti na licenciranju frekvencijskog opsega 410,00-415,85/420,00-425,85 MHz za pružanje usluga fiksne gorovne telefonije i prenosa paketa podataka

Na osnovu javnog poziva za dodjelu dozvola za korištenje bloka frekvencija, izdate su dozvole za pružanje usluga fiksne telefonije i prenosa podataka na području BiH sljedećim operaterima: „T3“ d.o.o. Sarajevo i „Dasto Semtel“ d.o.o. Bijeljina.

Korisniku dozvole, firmi „T3“ d.o.o. izdate su dozvole za devet (9) radio stanica putem kojih će se koristiti dodijeljene frekvencije. Izdavanje dozvola za korisnika „Dasto Semtel“ je u postupku.

U toku 2012. godine izrađena je analiza raspoloživog spektra na backbone prenosnom sistemu u BiH u opsezima do 10 GHz i pristupnim sistemima u opsezima iznad 10GHz za potrebe procjene mogućnosti uvođenja na tržište BiH novog UMTS operatera i izgradnje njegove funkcionalne prenosne RR mreže

3.2. Satelitska služba

Jedna od nadležnosti Oblasti upravljanja spektrom je i regulacija i izdavanje dozvola za satelitske komunikacije čije su aktivnosti uglavnom usmjerene na praćenje i održavanje izdatih dozvola za zemaljske satelitske stanice koje su uvezane sa trajanjem Opštih dozvola iz oblasti emitovanja i telekomunikacija ili dozvola za VSAT stanice koje su izdate raznim organizacijama koje koriste ovaj vid komunikacija za vlastite potrebe kao zatvorena grupa korisnika na rok važenja od 5 godina, u skladu sa pravilom o dozvolama u radiokomunikacijama. Kod zemaljskih satelitskih stanica se radi o televizijskim kućama koje imaju dozvole za zemaljsko emitovanje i koje svoj program emituju putem satelita i mrežnim operatorima sa dozvolom iz oblasti telekomunikacija. Također, značajno je spomenuti da postoji povećan broj upita o korištenju satelitskih opsega, obzirom da smo suočeni sa sve većim zagušenjem u spektru namijenjenom za zemaljske radiokomunikacijske sisteme.

Ranijih godina je bio evidentan pad korištenja ove vrste komunikacija, ali se taj trend u protekloj godini nije zadržao. U 2012. godini izdata su rješenja o prestanku važenja dozvola za dva korisnika koji su podnijeli zahtjeve za ukidanje dozvola za rad satelitskih stanica. To su: TV Kantona Sarajevo za zemaljsku satelitsku stanicu i radio Slobodna Evropa za VSAT satelitsku stanicu. Kako su po predmetnim dozvolama bili izmireni svi računi izdata su rješenja o prestanku rada radio stanica i izvršena umanjenja naknade po fakturama RF-577 i RF-579.

Postupajući po zahtjevima stranaka za izdavanje novih dozvola izdate su dozvole za nove korisnike za zemaljsku satelitsku stanicu TEAM Media d.o.o. uslovljenu postojanjem dozvole za javnog mrežnog operatora i uskladenu sa trajanjem iste, kao i dozvola za Login Service za VSAT satelitsku stanicu u trajanju od 5 godina. Na osnovu zahtjeva korisnika NTV Hayat izdata je nova dozvola za zemaljsku satelitsku stanicu sa izmijenjenim tehničkim parametrima. Pored dozvole za zemaljsku satelitsku stanicu, televiziji ALJAZEERA Balkans je izdata i dozvola za SNG prenosnu satelitsku stanicu uskladena sa trajanjem dozvole za zemaljsko emitovanje.

Postupajući po zahtjevima stranaka, Agencija izdaje i privremene dozvole za prenosne satelitske stanice za pokrivanje posebnih događaja. Tako su u toku 2012. godini izdate dozvole Kompaniji Associated Press u trajanju od 2.4. – 8.4.2013. godine, i dva puta dozvole Hrvatskoj radio televiziji Zagreb u trajanju od po 7 dana.

U toku godine rađeno je na analizi finalnih akata Svjetske radio konferencije koja je predviđela mogućnost korištenja dodatnih opsega za proširenje rada satelitskih servisa naročito za mobilne satelitske sisteme što je najčešće direktno povezano sa zahtjevima za mobilni širokopojasni pristup internetu. S tim u vezi, napravljena je i analiza zahtjeva koju je

Agenciji uputila kompanija Eutelsat vezano za korištenje broadband interneta preko satelita na letjelicama.

Sve su češći zahtjevi svjetskih satelitskih kompanija za uključivanje naše teritorije u servisnu zonu satelitskih mreža, tako je pored Satelitske mreže INTERSPUTNIK, i kompanija Kypros Satellite i A.T.Communication Channels Ltd. tražila uključivanje Bosne i Hercegovine u servisnu zonu satelitske mreže Israeli networks te zatražila od naše zemlje da potpiše sporazum o pokrivanju naše teritorije satelitskim signalom ove mreže. Nakon izvršene stručne analize predmeti su proslijedjen nadležnom ministarstvu komunikacija i prometa na dalje postupanje.

Urađena je i pravno tehnička analiza zahtjeva satelitske organizacije ITSO u vezi amandmana na Sporazum o međunarodnoj organizaciji za satelitske telekomunikacije te priprema prijedloga odgovora Ministarstvu komunikacija i prometa o prihvatanju amandmana na Sporazum od strane administracije Bosne i Hercegovine.

3.3. Mobilna služba

3.3.1. Kopnena mobilna služba

U toku 2012. godine poduzete su značajne aktivnosti na uređenju radio spektra koji se koristi u kopnenoj mobilnoj službi.

U drugom dijelu 2012. godine, izvršena je potpuna revizija procesa izdavanja dozvola za mobilne sisteme što je u najvećoj mjeri uzrokovalo detaljniji sistem vođenja baza podataka izdatih dozvola kao i automatizaciju cijelog procesa. Ova radiokomunikacijska služba po svojoj prirodi podrazumijeva korištenje velikog broja radio uređaja koje je potrebno licencirati i stoga zahtijeva posebnu ekspertizu vođenja baza podataka.

Najprije je izvršena analiza i konsolidacija postojećih podataka o trenutnim korisnicima i izdatim dozvolama u postojećem rješenju MS Access bazi podataka. Analizom je utvrđeno da postojeće rješenje ne može odgovoriti kako trenutnim tako i budućim potrebama Agencije u licenciranju iz ove oblasti. S obzirom da se radi o velikoj količini podataka (približno 9.000 dozvola) jednostavna migracija nije bila moguća, te se pristupilo formiranju potpuno nove baze podataka u softverskom rješenju ICS Manager. Potpuna migracija podataka o svim korisnicima i dozvolama sa starog sistema (MS Access) se očekuje u naredne 2 godine, odnosno do kraja 2014. godine.

Nastavljen je postupak implementacije ECC Preporuke 25-08, kojom je propisan novi frekvencijski plan i raspored frekvencija u opsegu 30 – 921 MHz, prema kojem je izrađeno i RAK Pravilo 50/2010, na osnovu kojeg su i propisane aktivnosti određivanja i monitoringa novih frekvencija i upoznavanja korisnika sa prestojećim izmjenama.

Nadalje, inicirana je izmjena i dopuna Pravila 59/2011 o naknadama za dozvole u radiokomunikacijama, zatim donošenje novog Pravila 64/2012 o načinu podnošenja zahtjeva za dozvole u radiokomunikacijama i Pravila 65/2012 o dozvolama u radiokomunikacijama, a sve to u cilju harmonizacije sa novim postupkom analize, obrade i izdavanja dozvola u ovoj oblasti.

Pored toga, Agencija je aktivno učestvovala u radu radne grupe formirane od strane Vijeća ministara sa ciljem raspodjele radiofrekvencijskog opsega dodijeljenog na korištenje policijskim tijelima u Bosni i Hercegovini. Kao tijelo koje jedino u ovom momentu može preuzeti tu odgovornost, Agencija je preuzeila obavezu prikupljanja, konsolidacije i analize dosadašnjih načina korištenja RF spektra za kopnene mobilne radiokomunikacijske sisteme policijskih tijela i službi bezbjednosti u BiH, te predložila opsege i način daljeg rada i koordinacije korištenja. Aktivnim učešćem Agencija je izradila konačni prijedlog raspodjele

radiofrekvencijskih kanala za potrebe policijskih službi u Bosni i Hercegovini i isti je u fazi konačnog usvajanja.

U Tabeli 18. prikazan je broj izdatih dozvola u kopnenoj mobilnoj službi u 2012. godini.

Tabela 18. Pregled izdatih dozvola u kopnenoj mobilnoj službi u 2012. godini.

	Bazne stanice/ repetitori	Fiksne stanice	Sistem mobilnih stanica	Ukupno
Broj izdatih dozvola	28	195	48	271

3.3.2. Dodjela frekvencijskih kanala iz opsega E-GSM

U 2012. godini, nakon razmatranja različitih tehničkih aspekata raspodjele kanala, usvojen je plan raspodjele E-GSM opsega za tri mobilna operatera na području BiH: Telekomunikacije RS a.d. Banja Luka, BH Telecom d.d. Sarajevo i Hrvatske Telekomunikacije d.d. Mostar.

Dodijeljeni su Aneksi dozvola za pružanje GSM usluga kojima se mobilnim operaterima daje na korištenje blok frekvencija od 3,4 MHz, tako da svi operateri u opsegu 900 MHz imaju po 11,4 MHz. Također je odlučeno da se ove frekvencije neće koristiti za UMTS.

3.3.3. Dodjela frekvencijskih kanala iz DCS opsega

Mobilnom operateru Hrvatske Telekomunikacije d.d. Mostar, korisniku dozvole za korištenje frekvencija unutar frekvencijskog opsega DCS 1800, dodijeljeno je dodatnih 20 kanala (4MHz) za područje BiH. Ovom dodjelom izjednačen je broj dodijeljenih kanala za tri mobilna operatera u BiH u DCS opsegu.

3.4. Vazduhoplovna, pomorska služba i služba radioteterminacije i radionavigacije

Kao i u kopnenoj mobilnoj službi u toku 2012. godine poduzete su značajne aktivnosti na uređenju ovih radiokomunikacijskih sistema. Izvršena je potpuna revizija procesa izdavanja dozvola što je uzrokovalo detaljniji sistem vođenja baza podataka kao i automatizaciju cijelogupnog procesa izdavanja dozvola. Obzirom na specifičnost ovih radiokomunikacijskih službi izvršena je potpuna harmonizacija procesa izdavanja dozvola sa najnovijim međunarodnim ITU i evropskim CEPT standardima.

Kao i u slučaju kopnene mobilne službe i u ovim službama pristupilo se formiranju potpuno nove baze podataka u softverskom rješenju ICS Manager.

Inicirana je izmjena i dopuna Pravila 59/2011 o naknadama za dozvole u radiokomunikacijama, donošenje novog Pravila 64/2012 o načinu podnošenja zahtjeva za dozvole u radiokomunikacijama i Pravila 65/2012 o dozvolama u radiokomunikacijama, u cilju harmonizacije sa novim postupkom analize, obrade i izdavanja dozvola u ovim službama.

U Tabeli 19. prikazan je broj izdatih dozvola u vazduhoplovnoj, pomorskoj službi i službi radiodeterminacije i radionavigacije u 2012. godini.

Tabela 19. Pregled izdatih dozvola u 2012. godini

	Radio stanice u	Radio	Radionavigacijske	Ukupno
--	-----------------	-------	-------------------	--------

	vazduhoplovu	stanice na plovilu	/Radiodeterminacijske radio stanice	
Broj izdatih dozvola	16	2	58	76

3.5. Radiodifuzna služba

3.5.1. Analogna radiodifuzija

3.5.1.1. Javni servisi

Vezano za poboljšanje signala javnim servisima su izdati dodatni tehnički uslovi za emitovanje i to: BHT 1 na području Hrguda, Nevesinja i Kotor Varoši, RTRS na području Kupresa i Mrkonjić Grada.

Zbog problema sa infrastrukturom, došlo je do izmještanja emisione opreme BHT 1 i FTV na području Tuzle sa emisione lokacije Markovište na Cerik.

3.5.1.2. FM BC Radio stanice

U cilju boljeg iskorištenja dodijeljenog frekvencijskog resursa odobreno je postavljanje dodatnih predajnika na istim frekvencijama slijedećim radijskim stanicama: Radio RSG u Brčkom, „Radio Livno“ u Livnu, Radio Bet Fratello u Gradačcu, „Običan radio“ u Stocu, „Radio M“ u Konjicu, „Radio BIG“ u Gradišci, Mrkonjić Gradu, Tesliću, Derventi, Prnjavoru i Modrići, Radio Kalman u Goraždu i Tešnju i „Radio Velkaton“ u Bihaću i Velikoj Kladuši.

U oblasti upravljanja RF spektrom izvršene su izmjene postojećih tehničkih uslova za emitovanje za slijedeće korisnike: Informativni centar „Mir Međugorje“ na lokaciji Petričevac Banja Luka, Radio „Studio D“ promjena lokacije predajnika sa lokacije Mrdici na lokaciju Tulovici, Radio „Običan radio“ promjena lokacije predajnika sa lokacije Vodovod na lokaciju Mikuljača, Radio „Otvorena mreža“ promjena emisionih lokacija u zonama Banja Luke i Mostara, „Radio Glas Drine“ promjena lokacije predajnika sa Bojne na Kvarac (Srebrenica), „Radio DAŠ“ izmjena emisione lokacije sa ciljem rješavanja smetnje iz Srbije, „Radio TNT“ izmjena emisione lokacije u zoni Bugojna, „Radio Livno“ izmjena emisione lokacije u zoni Livna, „Radio Skala“ izmještanje predajnika u zoni Ugljevika, Radio M“ izmjenu emisionih parametara u zoni Tuzle.

Dodijeljene dozvole za neprofitni radio udruženjima Otvorena mreža – radio „Otvorena mreža“ i „Naša djeca“.

Također je došlo do izmjene tehničkih aneksa radio stanica zbog promijenjenog imena radio stanica Radio Pink u Radio Kastel i RSG1 u Radio Antena. Pored toga neprofitnoj radio stanci „Otvorena mreža“ dodijeljen PI kod za RDS funkciju. Napravljena je analiza, obradeni su podaci o pokrivanju signalom, na zahtjev stanica „Radio RS“ i „Radio Daš“.

3.5.1.3. TV stanice

Radi boljeg iskorištenja dodijeljenog frekvencijskog resursa odobreno je postavljanje dodatnih predajnika na istoj frekvenciji televizijama: TV BN na području MZ Karanovac i RTM-TV1 u Širokom Brijegu i Čapljini. Do izmjene postojećih tehničkih uslova za emitovanje došlo je u slučajevima: „OBN“ dioničko društvo Sarajevo - izmještanje predajnika sa lokacije Grdonj na lokaciju Hum u Sarajevu, TV „Arena“ - promjena TV

kanala zbog smetnje iz Srbije, Televizija Pink BH - izmještanje predajnika na Šibovima u Banja Luci.

RTV Vikomu odobren prenos deset televizijskih frekvencija na novo pravno lice CNN.

Na zahtjev ATV Banja Luka, radi učestvovanja u tenderu za medijsko praćenje opštine Doboј, napravljen spisak naseljenih mjesta koja su kvalitetno pokrivena signalom zemaljske televizije na području opštine Doboј, Republike Srpske i BiH.

3.5.2. Digitalna radiodifuzija

Pripremljeni tehnički uslovi za korištenje multipleksa A u okviru Odluke o načinu korištenja Multipleks-A a za potrebe zemaljskog digitalnog televizijskog emitovanja u Bosni i Hercegovini do 01.12.2013. godine, jer su raniji tehnički uslovi istekli krajem 2011. godine. U ovim tehničkim uslovima nalaze se frekvencijski resursi koji nisu iz frekvencijskog opsega namijenjenog za digitalnu dividendu.

U okviru aktivnosti DTT Forum-a, napravljene su korekcije u Akcionom planu, tj. usaglašeni su datumi zbog odlaganja odluke o usvajanju. Ovaj prijedlog je proslijeden Ministarstvu komunikacija i prometa da ga uputi na usvajanje. Pored toga, pokrenut je upravni postupak po zahtjevu RTRS-a za eksperimentalno emitovanje u DVB-T 2 sistemu.

3.5.3. Srednjetalasna radio difuzija

U toku 2012. godine nije bilo izmjena u dozvolama za korištenje srednjetalasnih frekvencija tako da su i dalje na snazi tehnički anaeksi za pet srednjetalasnih radio stanica: Zavidovići - 1503 kHz, Banovići - 792 kHz, Bosanski Petrovac - 1584 kHz i Radio 7- 774 kHz i BHRT za srednjetalasni predajnik 612 kHz – Donje Moštре.

3.6. Radioamaterska služba

Radioamaterski savezi i asocijacije u BiH povoljno su primili uvođenje regulative u oblasti radioamaterizma. Cijeli proces izdavanja dozvola u proteklom periodu bio je u funkciji jačanja i promocije radioamaterizma u BiH, kao društvene djelatnosti od javnog značaja. Od strane RA asocijacija i saveza prepoznat je i kao određeni vid promocije telekomunikacione kulture u BiH.

U proteklom periodu, Agencija je izdala oko 800 dozvola za radioamaterske znakove. Takođe, Agencija je pristupila i procesu registracije radio uređaja u BiH, a u 2012. godini je registrovano 100 novih amaterskih radio uređaja.

Pored izdavanja dozvola za radioamaterske znakove i radioamaterske uređaje, Agencija je izdala i dozvole za specijalne i takmičarske radioamaterske znakove, kao i Harec certifikate za BiH radioamatere u inostranstvu. Na osnovu Pravila o izmjenama i dopunama Pravila 28/2007 o radiomaterskoj službi, izdata su rješenja za 3 jednoslovna radioamaterska znaka.

3.7. Međunarodna koordinacija frekvencija

Proces međunarodne koordinacije frekvencija podrazumijeva provjeru elektromagnetne kompatibilnosti rada stanica susjednih zemalja sa našim stanicama te provjeru usklađenosti naših stanic sa planiranim stanicama susjednih zemalja i stanicama koje su za svoj rad dobile saglasnost od naše administracije kao i analizu objavljenih baza podataka stanic u informacionom sistemu ITU-a BRIFIC u smislu provjere zajedničkog rada bez uticaja i štetnih sметnji. Aktivnost na ovim poslovima je povećana i zbog prelaska sa analognog na digitalno emitovanje u susjednim zemljama te proširenja digitalnih planova

susjednih zemalja. U 2012. smo imali veliki broj zahtjeva, pored Hrvatske i Slovenije i iz Republike Austrije i Mađarske, koje je bilo potrebno analizirati u smislu kompatibilnosti rada sa BH stanicama. Radi se o novim kanalima za FM BC i DVB-T koji nisu obuhvaćeni planom GE06, a koje su ove administracije dodatno planirale u cilju proširenja digitalnog plana.

U sklopu redovnih aktivnosti kontinuirano se analiziraju i objave u Master registru Međunarodne unije za telekomunikacije kroz BRIFIC. BRIFIC se objavljuje dva puta mjesечно i u toku 2012. godine napravljene su analize BRIFIC-a od 2710 do 2734. Također su rađene tehničke analize tih objava u smislu elektromagnetne kompatibilnosti sa BIH FM, TV analognim i digitalnim kanalima.

U skladu sa navedenim, obrađeni su zahtjevi susjednih administracija u smislu kompatibilnosti sa BIH TV analognim i digitalnim kanalima kao što je prikazano u slijedećoj tabeli:

Tabela 20: Koordinacija sa susjednim administracijama

Administracija	FM (broj stanica)	DVB-T (broj stanica)
Hrvatska	182	17
Slovenija	11	11+ 7 za T-DAB
Austrija	1	22
Mađarska	9	5
Crna Gora	162	-

Pored koordinacije frekvencija sa susjednim zemljama propisane međunarodnim sporazumima čija analiza je data u Tabeli 20., provedena je analiza i tehnička usklađenost u smislu izbora korištenja FM i TV frekvencija u BiH imajući u vidu objavljene izmjene u planovima susjednih zemalja i potrebe za proširenje planova. Provedene su i aktivnosti na iznalaženju zamjenskih TV kanala u planu GE06D zbog napuštanja kanala 61-69 te dodatnih kanala za lokalno pokrivanje.

Iz oblasti fiksne i mobilne službe, a u sklopu koordinacije međunarodnih mikrotalasnih veza tačka-tačka, završena je koordinacija 7 mikrotalasnih veza:

- sa Republikom Hrvatskom: izmjene 3 postojeće linkovske veze, otkazivanje 2 postojeće veze, produženje 1 linkovske veze
- sa Republikom Crnom Gorom: 1 nova linkovska veza

3.7.1. Koordinacijski sastanci

U toku 2012. godine nije održan ni jedan koordinacijski sastanak mada je bio planiran. Izvršene su detaljne pripreme za sastanak sa administracijom Crne Gore iz oblasti radiodifuzije.

Nakon sastanka sa administracijom Republike Slovenije u decembru 2011. godine održanog u Sarajevu, pristupilo se usklađivanju digitalnog plana Slovenije sa radom BiH analognih stanica, te usaglašavanju tehničke analize zahtjeva Republike Slovenije za rad DVB-T i T-DAB stanica i to analiza 11 TV i analiza kanala 7C i 7D za T-DAB. Radi se o tehničkoj analizi uticaja na rad naših analognih stanica u tranzicijskom periodu prelaska sa analogno na digitalno emitovanje. Na osnovu svega navedenog, u januaru mjesecu sačinjeni su zaključci sastanka te upućeni administraciji Slovenije.

U 2012. godini pokrenute su intenzivne koordinacijske aktivnosti sa Republikom Crnom Gorom u cilju usaglašavanja korištenja opsega za FM emitovanje obzirom da je Republika Crna Gora pustila u rad veliki broj novih kanala koji nisu iskoordinirani sa našom zemljom, a i sve frekvencije BiH koje su u prošrenom planu i one u radu potrebno je usaglasiti sa radom frekvencija MNE. Na osnovu upućenog dopisa, primljen je odgovor,

zahtjev za koordinaciju 160 FM BC kanala i poziv na koordinacijski sastanak koji se trebao održati u posljednjem kvartalu 2012. godine.

U cilju priprema za ovaj sastanak napravljena je analiza uticaja 160 FM BC stanica Republike Crne Gore, sačinjene liste, te finalizirana baza podataka FM BC stanica koje podliježu procesu međunarodne koordinacije sa Republikom Crnom Gorom i upućen zahtjev za koordinaciju, tehnička obrada podataka u ICS manageru i ICS telecomu za 295 FM BC stanica što je podrazumijevalo komparativnu analizu više baza podataka: baza planskih stanica za koje su izvršene modifikacije i baza stanica u radu. Upućeni su zahtjevi i pripremljeni odgovor na zahtjev crnogorske administracije su priprema za koordinacioni sastanak koji bi se trebao održati u cilju potpisivanja sporazuma o olakšanim metodama koordinacije i daljoj saradnji dvije administracije.

3.7.2. Otklanjanje smetnji

Otklonjena je smetnja koju je NTV Arena trpila u zoni servisa na području Bijeljine. Smetnja je dolazila na 31. TV kanalu od Čota od digitalne mreže iz Srbije. Kanal je korišten za pilot digitalne mreže u Srbiji i nije u skladu sa planom GE06 ni sa analognim planom ST61 niti je na bilo kakav način dogovoren sa BiH. Međutim i dalje postoji smetnja u priјemu signala NTV Arena na 34. TV kanalu sa Udrigova od „Happy TV“ sa pozicije Cer u Srbiji.

Zbog puštanja u rad digitalnih predajnika u Republici Hrvatskoj i mogućnosti neželjenih smetnji planirani su odgovarajući „zamjenski TV kanali“. U tom smislu, napravljena je tehnička analiza koja je pokazala da postoji mogućnost neželjenih smetnji u zoni servisa repetitora Masna Luka na području općine Posušje, na kojem FTV emituje svoj program na 34. TV kanalu. Za ovaj slučaj planirani je zamjenski 31. TV kanal. Iz istog razloga se TV1 obratila Agenciji, zbog smetnje u priјemu signala na području Blegaja. Napravljena je tehnička analiza i konstatovano je da je prigovor opravдан, te da postoji smetnja koja dolazi iz smjera Biokova. Analizom rezultata mjerjenja TV spektra u cilju sagledavanja mogućih rješenja došlo se do zaključka da će zamjena TV kanala na repetitorima, koje koristi TV1, u gradu Mostaru i Blagaju riješiti navedeni problem. Također su otklonjene smetnje: „Radio DAŠ“ smetnja iz Srbije, problem Radio Orašja nastao radom stanice HR HB.

Pored smetnji iz oblasti radio difuzije, u saradnji sa Oblasti monitoringa rješavane su i smetnje za potrebe fiksne i mobilne službe: smetnje kablovskih operatera na području S. Mosta (MMDS sistemi), smetnja EUFOR uređaji-T3 CDMA mreža u opsegu 410 MHz, IDDEA prijava smetnje u Šamcu (link Šamac-Kraljica), smetnja kablovski operateri/CDMA mreža 400 MHz, smetnje u UMTS/GSM mreži izazvane radom nedozvoljenih DECT uređaja.

3.8. Regulativa iz oblasti upravljanja spektrom

3.8.1. Pravila u Oblasti radiokomunikacija

U toku 2012. godine usvojeno je 5 pravila iz oblasti radiokomunikacija. Za sva pravila su provedene javne konsultacije i objavljena su u „Službenom glasniku BiH“, broj 61/12 osim izmjena Pravila 59/2011 o naknadama koje je objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, broj 103/12. Razlozi i povodi ovih izmjena dati su u nastavku:

a) Pravilo o podnošenju zahtjeva za dozvole u radiokomunikacijama

Kroz iskustva prikupljena konstantim radom na licenciranju opreme i korištenja RF spektra u periodu 2008. - 2012. uočeni su određeni nedostaci, koji su otklonjeni izmjenama postojećeg Pravila 31/2007 o podnošenju zahtjeva za dozvole u radiokomunikacijama.

Izmjene su se odnosile na pitanja prava na podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole u radiokomunikacijama, uvođenje pojma privremenih dozvola u radiokomunikacijama, te horizontalno i vertikalno usaglašavanje sa domaćom i međunarodnom regulativom.

Usljed velikog ukupnog broja predviđenih izmjena objavljeno je novo Pravilo 64/2012 o podnošenju zahtjeva za dozvole u radiokomunikacijama.

b) Pravilo o dozvolama u radiokomunikacijama

Ranije važeće Pravilo 30/07 o dozvolama u radiokomunikacijama („Sl. glasnik BiH“ broj 09/08) izmjenjeno je u smislu uvođenja mogućnosti izdavanja privremenih dozvola, izmjena obrazaca dozvola, načina licenciranja mobilnih radio stanica u kopnenoj mobinoj službi, produženja važenja dozvola sa 3 na 5 godina itd.

Ukupan broj izmjena uslovio je izdavanje novog Pravila 65/2012 o dozvolama u radiokomunikacijama koje je objavljeno u Službenom glasniku BiH broj 61/12.

c) Pravilo o korištenju radiofrekvencijskih opsega za linkove tačka-tačka u fiksnom servisu u BiH

Izmjene Pravila 47/2009 o korištenju radiofrekvencijskih opsega za linkove tačka-tačka u fiksnom servisu obuhvatale su pitanja usaglašavanja odredbi Pravila s izmjenama CEPT regulative, prenos nadležnosti za dodjele i korištenja dijelova opsega iz nadležnosti Ministarstva odbrane u nadležnost Agencije, regulisanje dodjele blokova frekvencija u višim opsezima i drugo.

Usljed velikog ukupnog broja predviđenih izmjena, u Službenom glasniku BiH broj 61/12 objavljeno je novo Pravilo 64/2012 o korištenju radiofrekvencijskih opsega za linkove tačka-tačka u fiksnom servisu u BiH

d) Pravilo o izmjenama i dopunama Pravila 46/2009 o radio opremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije

Pravilo 46/2009 o radio opremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije sadrži tabelu u Aneksu 1 sa pobrojanim svim opsezima, kao i ograničenjima njihovog korištenja, predviđenim za opremu koja ne mora imati pojedinačnu dozvolu za svaki uređaj. Ovi opsezi se redovno usaglašavaju sa regulativom u Evropi iz razloga jedinstvenog tržišta. Neke od promjena koje su obuhvaćene prilikom ovog ažuriranja su: legalizacija korištenja opreme u opsegu 5725-5875 MHz za bežični širokopojasni pristup, otvaranje mogućnosti korištenja terminalnih uređaja u satelitskoj službi – na plovilima, nelicenceno korištenje radiomikrofona u opsezima 174-216 MHz, 470-786 MHz, 786-789 MHz i 823-832 MHz, te ukidanje korištenja radiodeterminacijskih uređaja u opsegu 10,5-10,6 GHz po negativnom izvještaju (ERC Report 47) o koegzistenciji sa fiksnim servisom i sl.

Ažurirani Aneks odluke objavljuje se u sklopu Pravila o izmjenama i dopunama Pravila 46/2009.

e) Pravilo o izmjenama Pravila 59/2011 o naknadama za dozvole u radiokomunikacijama

Zbog neophodnosti usklađivanja naplata naknada za dozvole i izmjena u načinu licenciranja određenih radio uređaja, izvršena je ponovna revizija i izmjenjeno je Pravilo

59/2011 o naknadama za dozvole u radiokomunikacijama. Izmjene obuhvataju: smanjenje cijena za naknade za dozvole za pojedine kategorije sistema s određenim brojevima mobilnih stanica u kopnenoj mobilnoj službi, dozvola za radio stanice u fiksnoj službi (MW link tačka-tačka i satelitske radio stanice), te naknada za administrativno tehničku obradu zahtjeva u određenim službama. Također je izvršeno razvajanje kategorija bežičnih pristupnih sistema i mikrotalasnih linkova tačka-više tačaka za distribuciju RTV kanala predložene različite cijene.

Pravilo o izmjenama Pravila 59/2011 o naknadama za dozvole u radiokomunikacijama je objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, broj 103/12 i primjenjivat će se od 1. januara 2013.

3.8.2. Žalbe korisnika RF spektra

Pored donošenja pravila u okviru pravnog aspekta upravljanja radiofrekvencijskim spektrom Oblast upravljanja RF spektrom je u skladu sa članom 226. Zakona o upravnom postupku 9 uloženih žalbi na prvostepena rješenja Agencije proslijedila Vijeću Agencije kao drugostepenom organu nadležnom za rješavanje po žalbama. Uz žalbe pored svih spisa koje se odnose na predmet dostavljeno je pismeno izjašnjenje, odnosno pravno mišljenje o činjenicama na kojima se zasniva prvostepeno rješenje uz ocjenu žalbenih navoda. Pored toga izdata su rješenja na prvostepene žalbe korisnika RF spektra.

3.9. Ostali aspekti upravljanja spektrom

3.9.1. Ekonomski aspekt upravljanja RF spektrom

U okviru redovnih aktivnosti licenciranja korištenja opreme i opsega u radiokomunikacijama, u dijelu održavanja dozvola, a na osnovu Pravila 59/2011 Naknade za dozvole u radiokomunikacijama u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH br. 103/2011), te Odluke Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o državnom doprinosu za korištenje radiofrequentnog spektra („Službeni glasnik BiH“ br. 1/07), obračunati su iznosi za period 01.01.2012 - 31.12.2012 godine postojećih nosilaca dozvola: za RTV stanice, kopnene mobilne sisteme, vazduhoplovne i pomorske stanice, satelitske stanice te mikrotalasne linkove.

Evidentna je potreba revidiranja Odluke Vijeća ministara BiH o državnom doprinosu za korištenje RF spektra zbog potreba horizontalnog i vertikalnog usklađivanja regulative koja se mijena mnogo bržom dinamikom.

Iako je visina naknada po osnovu dozvola za korištenje RF spektra smanjena, uočeno je da veliki broj korisnika RF spektra kasni sa izmirenjem svojih obaveza. Ovo nadalje znatno povećava broj rješenja o naplati potraživanja donesenih u prvostepenom upravnom postupku po službenoj dužnosti. U 2012. godini pokrenuto je 312 upravnih postupaka po službenoj dužnosti za naplatu nenaplaćenih potraživanja po osnovu Dozvola u radiokomunikacijama za korisnike koji nisu izmirili dugovanja po osnovu ispostavljenih računa za dozvole za korištenje RF spektra i za državni doprinos za korištenje radiofrekvencijskog spektra, od čega se najveći broj rješenja odnosi na nosice dozvola u emitovanju.

Osim navedenog, urađene su ekonomske analize zahtjeva privrednih društava: „Neon solucije“ d.o.o. Kalesija, „Kablovekska Televizija“ d.o.o. Zavidovići, „Ćutuk“ d.o.o. Žepče, „Telinea“ d.o.o. Sanski Most, „Elta- kabel“ d.o.o. Dobojski, „Wirac Net“ d.o.o. Gračanica, „Elta- kabel“ d.o.o. Dobojski – za opštinu Čelinac, za dodjelu frekvencija iz opsega 11,7-12,5 GHz.

3.9.2. Održavanje i nadgradnja portala spektar.rak.ba

Nakon uspješnog razvoja i implementacije web portala spektar.rak.ba za pregled i pretraživanje područja upravljanja radiofrekvencijskim spektrom i nakon uspješnog povezivanja aplikacije s EFIS sistemom (www.efis.dk) stvorila se potreba za proširenjem i nadogradnjom portala u više segmenata. Budući razvoj složenijih aplikativnih modula bi obuhvatio složenije modalitete pretraživanja spektra kao što je prikaz dodijeljenih blokova po općinama unutar Plana namjene i korištenja, te dijelove plana koji se dobijaju kao rezultat pretrage, zatim detaljnu statistiku o korištenju portala i posjetama, mogućnost interakcije s Google Earth aplikacijom i drugo.

Ovi kompleksniji i složeniji korisnički zahtjevi, kao i veća prilagodljivost pri razvoju i prijenosu znanja na osoblje Agencije, nameću potrebu migracije sadržaja i tehnologije sa dosadašnje PHP/MySQL platforme na fleksibilniju i moderniju softversku platformu koja je uz to lakša za administriranje i održavanje.

U tom smislu, Microsoft.NET tehnologija i SQL Server baza podataka nameću se kao najfleksibilnije i optimalno rješenje jer omogućavaju razvoj složenih interaktivnih WEB modula i komponenti, povezivost aplikacije s MS Office programima i eksport podataka u najrašireni formate kao što su DOC, PDF, XPS, XML. Pored ovoga, baza podataka Microsoft SQL server je višestruko naprednija od one koja se trenutno koristi. MS SQL Server, za razliku od postojeće MySQL baze ima sve potrebne relacije, parametre i procedure koje štite integritet podataka, a koje korisnici mogu relativno lako modificirati. Pored ovoga, SQL Server posjeduje i sve potrebne alate za sigurnost i automatizirani backup podataka prema željenom rasporedu i potrebama korisnika kao i povrat podataka iz bilo koje tačke u vremenu.

Procedurom direktnog pregovaranja, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, sklopljen je ugovor o saradnji sa AvaCom d.o.o. Mostar za migraciju na novu platformu i održavanje portala spektar.rak.ba. Izvođač se obavezao da će izvršiti migraciju portala na „.net“ aplikaciju te izvršiti tražene dorade. Radovi su počeli u decembru 2012. godine i vršiti će se tokom perioda decembar 2012 - mart 2013.

3.9.3. Interna revizija

U toku 2012. godine za Oblast upravljanja RF spektrom izvršen je pregled poslovanja od strane interne revizije Agencije prilikom čega su napravljenje analize vođenja postupka izdavanja dozvola po kojima su izdate dozvole u radiokomunikacijama u periodu (2010-2012), rješavanja pravilnog fakturisanja za naplatu naknada za dozvole i državnog doprinos za korištenje RF spektra. Za tu svrhu izrađene su pregledne tabele svih izdatih dozvola za 2010., 2011. i 2012. godinu.

Po preporukama interne revizije, Oblast RF spektra je propisala i definisala interne procedure postupka izdavanja za sve dozvole koje se izdaju u oblasti upravljanja RF spektrom i dopuna procedura u posebnim slučajevima, zatim procedure izdavanje naloga za fakturisanje uz osiguranje adekvatne kontrole ispostavljenih naloga. Propisanim procedurama određeno je i to da se kod svih dozvola obračunski period poklapa sa periodom izdavanja dozvole uz obavezu poštivanja roka od dvije sedmice za izdavanje naloga za fakturisanje državnog doprinosa od momenta izdavanja dozvola. Procedurama je obuhvaćena i pravovremena dostava naloga za fakturisanje u finansijsko-računovodstveni sektor.

3.9.4. Učešće na međunarodnim sastancima

WRC-12

U periodu od 23. januara do 17. februara 2012. predstavnici Oblasti upravljanja spektrom su učestvovali na konferenciji koja je održana u Ženevi u organizaciji ITU-a.

Konferencija koja se održava svake tri godine je glavni događaj za Oblast upravljanja RF spektrom jer se tada na globalnom nivou definišu radiofrekvenički opsezi na osnovu kojeg se dalje izrađuju regionalni i nacionalni planovi namjene frekvencija. BiH je pratila i prihvatile CEPT stavove Zajedničkog evropskog prijedloga – ECP-European Common Proposal za rad konferencije jer je raspodjela frekveničkih opsega u našoj zemlji usklađena sa ECA.

Pored izmjena fusnota Međunarodnog radio pravilnika ITU-a u kojima se prave modifikacije i vrši brisanje dodjela za BiH za slijedeće opsege: 12.5-12.75 GHz, 14.25-14.3 GHz, 15.35-15.4 GHz i prijedloga da se briše BiH iz fusnota ITU RR: 5.495, 5.508 i 5.511, tokom konferencije su rađene modifikacije fusnote 5.296 (dodata BiH) koja se odnosi na korištenje frekveničkog opsega namijenjenog radio difuziji 470-790 MHz za potrebe ENG aplikacija. Nakon konferencije ITU donosi finalne akte i novu verziju Međunarodnog radio pravilnika (ITU RR 12) koji je osnovni dokument za Oblast upravljanja spektrom. Analiza finalnih akata konferencije je stalna aktivnost Oblasti, što je osnova za reviziju postojećeg Plana namjene i korištenja radiofrekveničkog spektra u BiH.

ITU JTG 4-5-6-7

Zbog nedostatka finansijskih sredstava otkazano je učešće predstavnika oblasti za upravljanje RF spektrom na sastanku ITU zajedničke radne grupe JTG 4-5-6-7, koji je održan od 21. do 22. novembra u Ženevi u Švajcarskoj. To je bio prvi sastanak nove zajedničke radne grupe JTG 4-5-6-7 koja je osnovana na Svjetskoj radio konferenciji WRC-12, a koja je odgovorna za pripremu tačaka 1.1 i 1.2 dnevnog reda na WRC-15. U skladu sa tim, na stastancima se razmatraju dodatni izvori spektra za mobilne službe na primarnoj osnovi i identifikacija dodatnih frekveničkih opsega za međunarodne mobilne telekomunikacije (IMT), kako bi se olakšao razvoj zemaljskih mobilnih širokopojasnih aplikacija, u skladu sa Rezolucijom 233 [COM6/8] (WRC 12). Dalje, ispitati će se rezultati IU-R studija, u skladu sa Rezolucijom 232 [COM5/10] (WRC 12), na korištenju frekveničkog opsega 694-790 MHz za mobilne u Regiji 1. Obzirom da predstavnici oblasti za upravljanje radiospektrum aktivno učestvuju u radu Svjetske radio konferencije, u okviru priprema za narednu konferenciju WRC-15 bilo je potrebno da prisustvuju na ovim pripremnim sastancima zajedničkih grupa.

ECC sastanak

Zbog nedostatka finansijskih sredstava otkazano je učešće predstavnika oblasti za upravljanje RF spektrom na ECC sastanku koji se održao 30. 10- 02. 11. 2012 godine u Vilniusu. Predstavnici Oblasti upravljanja spektrom nisu učestvovali ni na jednom ECC sastanku u 2012. godini, a planom i programom su bila predviđena učešća eksperata iz ove oblasti. Obzirom da Evropski komunikacijski komitet objedinjuje rad radnih grupa FM WG i SE WG direktno vezanih za rad oblasti, prisustvo na ovim sastancima gdje se donose odluke i propisi koje će BiH kao članica CEPT-a provoditi i implementirati u svoje podzakonske akte, učešće je potrebno.

FM WG: 75. sastanak WGFM - Minsk (Bjelorusija), 24.-28. septembar

Na CEPT sastancima FM WG dogovaraju se vrlo važni principi upravljanja spektrom koji se direktno reflektiraju na rad Oblasti upravljanja. Predstavnici Oblasti su učestvovali na 75. sastanku ove radne grupe gdje je dogovorena: harmonizacija opsega 1452-1492 MHz za mobilni broadband/mobilni suplementarni downlink (SDL); neupareni 2 GHz opsezi 1900-1920 MHz i 2010-2025 MHz; ova dva opsega predložena su od strane WGSE za aplikacije Broadband DA2GC (Direct-Air-to-Ground Communications) i PMSE (Programme Making and Special Events), u prvom razmatranju; izmjena ECC DEC (06)01 "Harmonizirano korištenje opsega 1920-1980 MHz i 2110-2170 MHz za mobilne/fiksne komunikacijske mreže (MFCN), uključujući terestrijalne IMT sisteme"; harmonizacija kanalnog plana za opseg 3.4-3.8 GHz; ECA update: u ECA izmjene uključeni su finalni dokumenti (Final Acts) sa WRC-12 koje se odnose na FM aktivnosti, izmjene ETSI standarda i ECC usvojeni dokumenti; uređaji kratkog dometa (SRD, short range devices) izmjene u aneksima 1,3,4,12

preporuke 70-03 i novi dizajn preporuke; pripreme za WRC-15; širokopojasni bežični sistemi (BWS) u opsegu 2300-2400 MHz; izmjena preporuke REC(04)01 o zabrani korištenja i stavljanja na tržiste jammera na teritoriji CEPT članica; FSS, Ka band, 17.7-19.7 GHz: završen rad na izvještaju ECC Report 152, koji donosi rezultate studija o FSS, kao i revizija Odluke ECC/DEC/(05)01, čime je izmjenjen minimalni elevacijski kut nekoordiniranih FSS terminala sa 10° na 3° u skladu sa RR-om i utvrđena max. e.i.r.p. HDFSS terminala između 55 i 60 dBW.

Konferencija Digitalizacija u BiH: jučer, danas, sutra

Predstavnici Oblasti su aktivno učestvovali u radu konferencije „Digitalizacija u BiH: jučer, danas, sutra“ koja je održana u Sarajevu u okviru projekta SEE Digi, kao i u radu prve i druge transnacionalne konferencije SEE Digi.TV.

On line tečaj u organizaciji ITU-R

Pohađanje jednomjesečnog on-line tečaja "Mobile Broadband: LTE/LTE-Advanced, WiMAX and WLAN" u organizaciji ITU Centres of Excellence for Europe (4 zaposlenika Oblasti upravljanja spektrom)

Sudjelovanje na konzultativnom sastanku o budućoj suradnji - Elektrotehnički fakultet Sarajevo-Istraživački institut Dablin-Agencija (ETF Sarajevo, 05.decembar)

Posjeta regulatora iz Afganistana

U okviru posjete regulatora Afganistana Regulatornoj agenciji za komunikacije, organiziran je prijem predstavnika afganistanskog regulatora u Oblasti upravljanja spektrom. Prezentirana su naša iskustva i izazovi sa kojima se Agencija suočila u post-konfliktnoj situaciji i razvoju kroz koji prolazimo. U fokusu interesa je bilo: radio planiranje uopšte, softverski alati i naša iskustva u korištenju, način na koji je organizovan sektor, koje specifične probleme je Agencija imala i kako su riješavani, razvoj modela za tarifiranje radio spektra, izazovi u planiranju DTV, međunarodna koordinacija frekvencija, obaveze koje proizilaze iz članstva u međunarodnim organizacijama, naročito ITU-R, radio monitoring kao terenski rad, radio monitoring sa fiksnim stanicama, softver i hardver koji se koristi, pronalaženje ometajućih izvora signala, proces rješavanja prigovora na neželjena ometanja i drugo.

Ostale aktivnosti

- Utvrđivanje softverskih nedostataka ATDI aplikacije (ICSTelecom, Manager) i korespondencija sa proizvođačem o mogućnosti njihovog otklanjanja;
- Rad na ICS Manager bazi podataka (organiziranje i ustroj podataka potrebnih u zaokruženom postupku izdavanja dozvola s naglaskom na organizaciju billing podataka, izdavanje naloga za naknade i državni doprinos, uvezivanje sa podacima u OWIS aplikaciji u cilju unapređenja postupka izdavanja dozvola i uklanjanja utvrđenih nedostatka iz nalaza interne revizije).

4. PODRUČJE ZA RADIO-MONITORING, INFORMACIONO-TEHNIČKU PODRŠKU I KONTROLU POŠTIVANJA USLOVA DOZVOLA

Izvještaj o radu je podijeljen u tri dijela:

1. Radio-monitoring
2. Informaciono-tehnička podrška

3. Kontrola poštivanja uslova dozvola

4.1. Odjeljenje za radio-monitoring

Odjeljenje za radio-monitoring obezbjeđuje jednu od osnovnih funkcija za rad Agencije – monitoring rada korisnika dozvola u skladu sa opštim i posebnim uslovima dozvole i obuhvata sljedeće aktivnosti:

- Redovni poslovi monitoringa;
- Izgradnja i održavanje mreže monitoring stanica u BiH;
- Izrada regulative u oblasti mjerena i kontrole;
- Međunarodna saradnja.

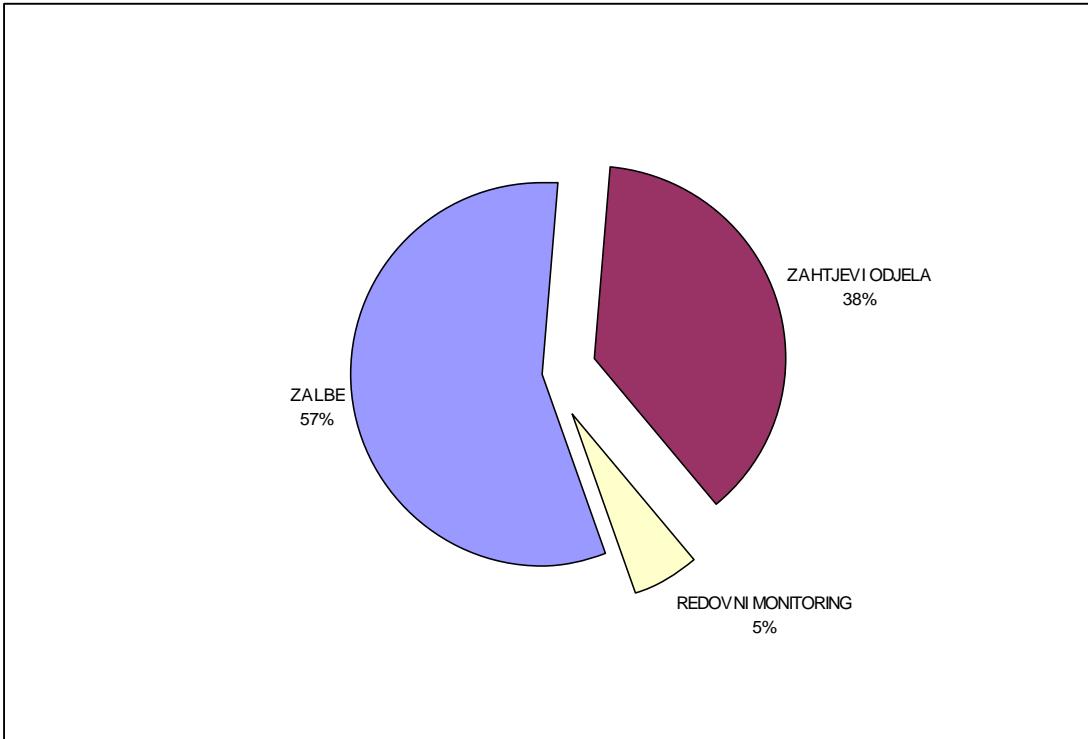
4.1.1. Redovni poslovi radio-monitoringa

Funkcija monitoringa radio frekvencijskog spektra se sastoji iz niza aktivnosti koje za cilj imaju:

- Monitoring rada korisnika u skladu sa opštim i posebnim uslovima dozvole radi omogućavanja rada bez štetnih smetnji bilo na lokalnom, regionalnom ili globalnom nivou, tako da korisnici radio-frekvencijskog spektra mogu koegzistirati jedan s drugim;
- Prikupljanja značajnih informacija kao što su:
 - iskorištenost radio spektra,
 - verifikacija pravilne upotrebe tehničkih parametara korisnika dozvola Agencije,
 - detekcija i identifikacija ilegalne upotrebe radio spektra,
 - generisanje i verifikacija frekvencijskih zapisa za potrebe planiranja i upravljanja radio spektrom;
- Otklanjanje smetnji u radio spektru, bilo na lokalnom, regionalnom ili međunarodnom nivou, radi omogućavanja davaocima usluga radiokomunikacija da egzistiraju jedni pored drugih sa minimiziranim instalacijama i troškovima;
- Izdavanje naloga o privremenim mjerama radi uskladivanja rada sa tehničkim parametrima dozvola.
- Kontrola i nadzor usklađenosti emitovanog radio i TV programa sa pravilima i kodeksima Agencije;
- Redovno izvještavanje o rezultatima mjerena, analizama mjernih rezultata i predlaganje mjera za efikasno korištenje radio-frekvencijskog spektra.

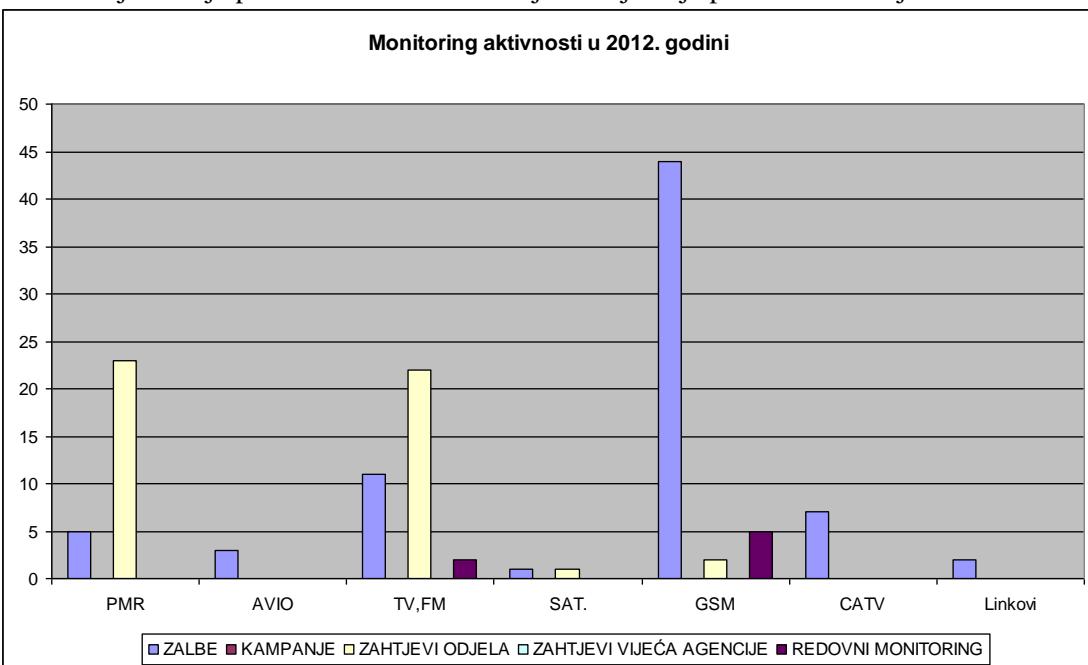
U sklopu redovnih aktivnosti, monitoring se obavlja na osnovu zahtjeva koji dolaze iz različitih izvora kao što su: žalbe, zahtjevi specijalizovanih odjela, Vijeća Agencije, za potrebe kampanja koje organizuje Agencija, planirani redovni monitoring, kontrola.

Sljedeći grafikon pokazuje statistiku obavljenih poslova po ovoj kategorizaciji:

Slika 13: obavljeni poslovi radio-monitoringa

U narednoj tabeli je prikazana statistika obavljenih mjerjenja prema vrsti zahtjeva i servisima:

Slika 14: statistika obavljenih mjerjenja prema vrsti zahtjeva

Ukupan broj izlazaka na teren i mjerena u 2012. godini je bio 128. U 2012. godini, u okviru redovnog monitoringa, izvršena je provjera sigurnosnih udaljenosti, na više lokacija, a vezano za Izvještaje o sigurnosti dostavljene od strane telekom operatera kao i provjera rada FM i TV stanica na području sjeverozapadne Bosne i na području Hercegovine. I u 2012. godini je Agencija primila veći broj žalbi i zahtjeva gradana a vezano za provjeru jačine nivoa elektromagnetskog zračenja predajnika i baznih stanica u naseljenim mjestima, ni u jednom slučaju nivoi zračenja nisu prelazili dozvoljene vrijednosti. U jednom slučaju je utvrđeno da je bazna stanica bila postavljena tako da ne zadovoljava propisanu sigurnosnu

udaljenost od izvora elektromagnetskog zračenja. U dogovoru sa telekom operaterom, iste su izmještene u skladu sa Pravilom 37/2008.

Vezano za zahtjeve odjeljenja i sektora, radio-monitoring je u 2012. godini izvršio mjerena i provjeru zauzetosti PMR frekvencija na čitavom području BiH. Također obrađene su i četiri žalbe na smetnje u istom frekvencijskom opsegu, za dvije je mjerjenjima utvrđeno da su neosnovane. U 2012. godini su obrađene i dvije žalbe, korisnika dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija u Bosni i Hercegovini na smetnje u njihovim sistemima, izazvane preblizu instaliranim predajnim antenskim sistemima PMR korisnika. I u 2012. godini završena je kampanja, na osnovu zahtjeva Područja za emitovanje, provjera emitovanja programa nakon izdavanja rješenja o suspenziji FM i TV stanicama. Također izvršena je i provjera zauzetosti FM i TV frekvencije na više lokacija na području BiH kao i provjera zauzetosti TV frekvencije, na području Hercegovine, a koja je koordinacionim planom dodijeljena BiH.

U 2012. godini je Agencija primila 66 žalbi i zahtjeva za uklanjanje smetnji u GSM i UMTS opsegu, mjerjenjima je utvrđeno da su, u najvećem broju slučajeva, uzroci smetnji bežični telefoni koji ne radi na frekvencijama usklađenim s europskim standardima. Također mjerjenjima je utvrđeno da se na području BiH koriste i drugi bežični uređaji koji su proizvedeni za američko tržište i koji, obzirom da ne rade u skladu sa evropskim standardima, uzrokuju smetnje u UMTS opsegu. Zbog, naprijed navedenog Agencija je organizovala sastanak sva tri licencirana GSM/UMTS operatora u cilju uspostavljanja čvršće saradnje i rješavanja problema. Također Agencija je izdala upozorenje za javnost o zabrani korištenja bežičnih telefonskih uređaja koji nisu proizvedeni za evropsko tržište. I u 2013. godini je primjetno smanjenje upotrebe GSM/UMTS ometača, iako se isti i dalje sporadično instaliraju i koriste bez znanja i saglasnosti Agencije.

4.1.2. Projekat izgradnje mreže monitoring stanica u BiH

Projekat proširenja izgradnje mreže monitoring stanica je nastavljen i u 2012. godini, okončanjem pregovaračkog postupka i nabavkom novog monitoring vozila sa opremom i uređajima za mjerjenje i nadzor radiofrekvencijskog (RF) spektra i goniometriranje signala u frekvencijskom području od 20 MHz do 3 GHz.

U navedenom periodu Agencija je završila i nabavku usluga tekućeg održavanja mreže radio-monitoring stanica u BiH, te dobila upotrebnu dozvolu za monitoring stanicu u Bijeljini i pokrenula postupak za produženje važenja odobrenja za korištenje zemljišta, na kojem je smještena kontrolno mjerna stanica Mojmiro. Također, pokrenuta je procedura postavljanja udaljene monitoring stanice na području Dervente.

4.1.3. Učešće u aktivnostima CEPT-a

Agencija je u prošloj godini učestvovala u aktivnostima CEPT-ovih radnih grupa, radnoj grupi CEPT-a -WG FM PT 22, na kojoj se obrađuju tehničke teme, izrađuju preporuke iz oblasti upravljanja radio frekventnim spektrom, naročito iz oblasti mjerjenja radio spektra. Proljetni sastanak je održan u Kopenhagenu, Danska, a jesenski u Kijevu, Ukrajina.

4.1.4. Regulativa u oblasti mjerjenja i kontrole

U 2012. godini vršena je provjera pristiglih izvješaja kao i izdavanje potvrda o sigurnosti za sva tri licencirana GSM/UMTS operatera i za korisnike PMR servisa u Bosni i Hercegovini.

Obrađeno je 676 Izjava o sigurnosti koje su dostavili telekom operateri i korisnici PMR servisa. U istom periodu, je izdato 299 Potvrda o sigurnosti, a 377 lokacija su zatražene dodatne informacije, odnosno dopuna Izjava o sigurnosti.

4.2. Odjeljenje za informaciono-tehničku podršku

Funkcija odjeljenja za informaciono-tehničku podršku je dizajniranje, planiranje, održavanje i upravljanje računarskim sistemom i mrežom Agencije. Ostvarene su sve planirane redovne i vanredne aktivnosti u okviru IT podrške, kao i aktivnosti vezane za Registar podataka i web stranicu Agencije.

4.2.1. Realizacija zadataka u okviru IT podrške

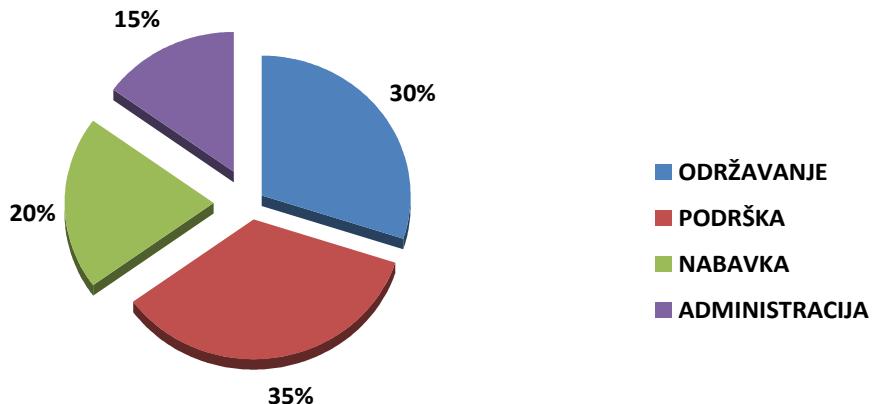
Realizacija zadataka IT podrške obuhvata sljedeće aktivnosti:

- Stalna podrška zaposlenima Agencije, održavanje i provjera IT kapaciteta (mrežni resursi Agencije, serverska podrška, i klijent aplikacije), redovni backup servera Agencije.
- Ažuriranje administratorskog dnevnika o stanju i promjenama u postojećem mrežnom sistemu i evidentiranje promjena;
- Održavanje IT infrastrukture: redovna godišnja reinstalacija klijentskog software-a, serverskih resursa i upgrade na nove dostupne verzije, sistem za arhiviranje podataka - testiranje procedura na mjesечноj osnovi, testiranje sigurnosnih propusta i podizanje nivoa sigurnosti na višu razinu, instalacija nove verzije antivirusnog software-a na računare uposlenika;
- Redovno pružanje podrške korisnicima preko HelpDesk, OwisDesk-a. U 2012.godini na HelpDesk je pristiglo i uspješno realizovano 1152 zahtjeva korisnika za pružanje podrške na klijentskom hardveru i softveru, dok je na OwisDesk pristiglo 81 zahtjeva korisnika za otklanjanje problema na aplikaciji za upravljanje dokumentima, što je takođe uspješno realizovano;
- Izvršen pregled stanja softvera i licenci koje je potrebno obnoviti;
- Tekuće održavanje: nabavka i instaliranje softverskih licenci koje su privremene, produženje godišnjeg održavanja naziva domena rak.ba i cra.ba, redovno servisiranje računarske opreme i printer-a po zaključenom Ugovoru za vršenje usluga održavanja Agencijске opreme.
- Konkurentskim postupkom sklopljen UGOVOR o nabavci usluga održavanja računarske opreme, računara, laptopa, servera, printer-a, kopir aparata, faks mašina i mrežne opreme za 2013. godinu.
- Konkurentskim postupkom izvršena je nabavka nove računarske opreme, od toga 22 računara s perifernim komponentama, 1 server, 1 inteligentni mrežni uređaj, 1 kopir uređaj većeg kapaciteta, 10 tvrdih diskova za povećanje memorijskog kapaciteta postojećih radnih stanica, 10 memorija za povećanje kapaciteta radne memorije postojećih radnih stanica, 1 eksterni DVD pisač i 1 USB usisivač.

Redovne IT aktivnosti se grupišu u sljedeće kategorije:

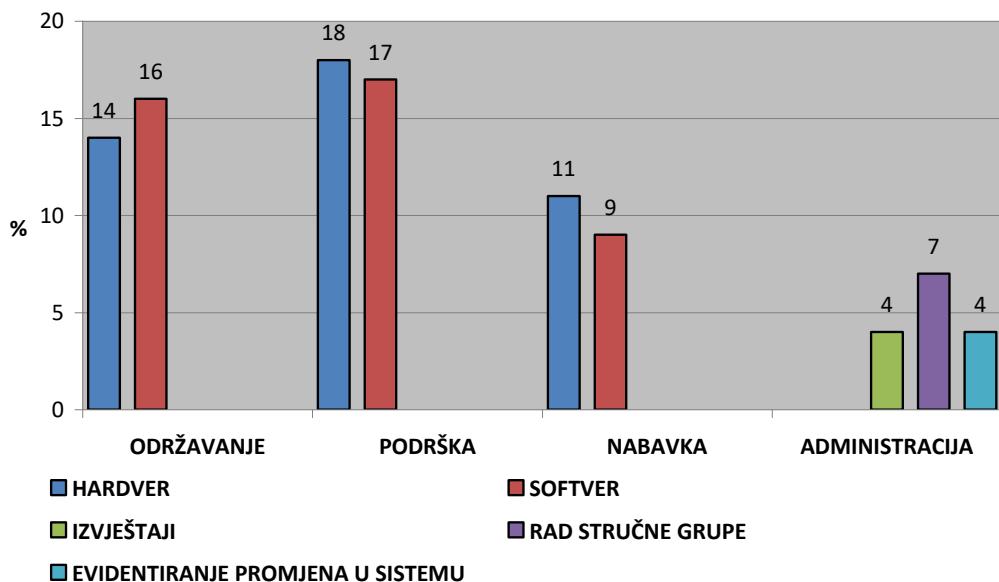
- Održavanje;
- Podrška;
- Nabavka;
- Administracija.

Slika 15. prikazuje statistiku obavljenih poslova po ovoj kategorizaciji.

Slika 15.: Statistika redovnih IT aktivnosti

Svaka od navedenih kategorija obuhvata aktivnosti vezane za: hardver, softver, evidentiranje promjena u sistemu, pisanje izvještaja i rad u stručnim grupama. Na Slici 16. je prikazana statistika obavljenih aktivnosti po predhodno navedenim kategorijama.

Slika 16: Aktivnosti IT podrške u 2012. godini

Održavanje hardvera odnosi se na održavanje mrežne infrastukture, servera, desktop računara, telefonske centrala, komunikacionih veza, printerja itd. Održavanje softvera odnosi se na reinstalaciju, testiranje, puštanje u rad, praćenje sigurnosnih propusta, praćenje procedura na serverskim i klijentskim mašinama itd. Podrška u okviru IT aktivnosti odnosi se na sve zahtjeve korisnika o eventualnim problemima na klijentskom hardveru i softveru.

4.2.2 Realizacija zadataka u okviru Registra podataka Agencije

Realizacija zadataka u okviru Registra podataka Agencije obuhvata sljedeće aktivnosti:

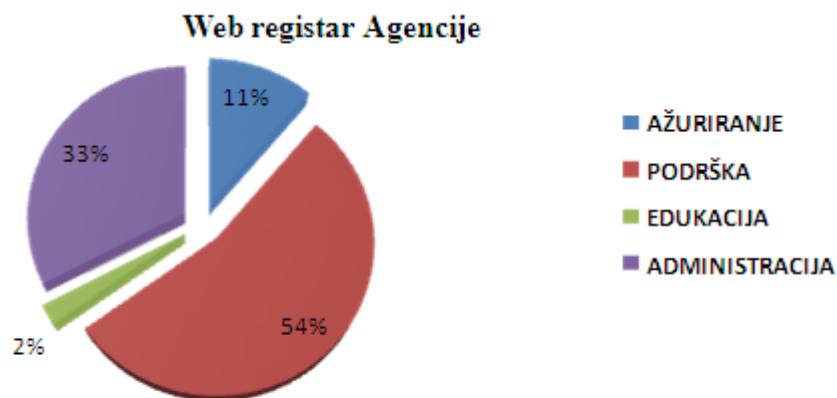
- Efikasno upravljanje Registrom podataka Agencije realizovano je kroz kreiranje pristupnih podataka za web registar Agencije i pisani korespondenciju sa korisnicima

- dozvola, stalnu podršku klijentima Registra podataka, testiranje nadograđene aplikacije, održavanje sastanaka sa zaposlenim vezanim za Registar podataka;
- Stalni kontakti i pružanje podrške korisnicima dozvola Agencije;
 - Priprema, otvaranje, praćenje unosa, podrška i zatvaranje izvještajnih perioda (godišnji 1.1. – 31.3. i polugodišnji 1.7. – 30.9.);
 - Edukacija kroz održavanje treninga za obuku korisnika dozvola Agencije i kolega iz Agencije vezanih za Registar podataka.
 - Aktivirana su 2 nova korisnika, deaktivirano 0, reizdato je 27 duplikata dopisa uključujući korisnička imena i lozinke, napravljena su 3 izvještaja o stanju popunjavanja, održane su 2 obuke (od toga 1 za 3 zaposlenih u BH Telecom-u), održano je 7 sastanaka, zaprimljena 24 telefonska i 24 e mail kontakta – svi problemi su uspješno otklonjeni;
 - Angažman na izradi nacrta izmjene Pravila 34/2008 o WEB registru u skladu sa izmjenama pravila o dodjelama dozvola iz Oblasti telekomunikacija i Oblasti emitovanja;

Redovne aktivnosti, upravljanja Web registrom, se mogu razvrstati na:

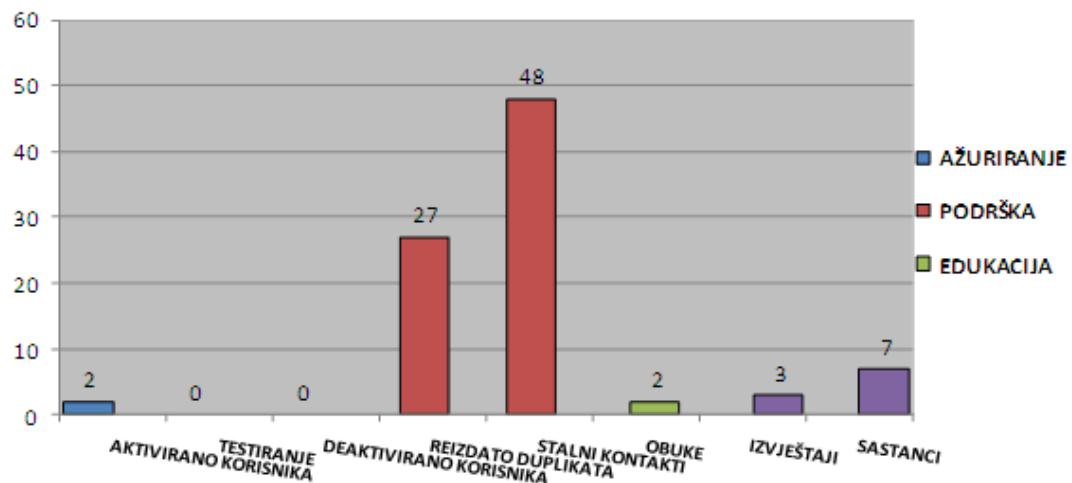
- ažuriranje,
- podršku;
- edukaciju
- administraciju.

Slika 17. prikazuje statistiku obavljenih poslova po ovoj kategorizaciji.

Slika 17: Statistika aktivnosti na Web registru

Na Slici 18. prikazana je statistika obavljenih aktivnosti po predhodno navedenim kategorijama:

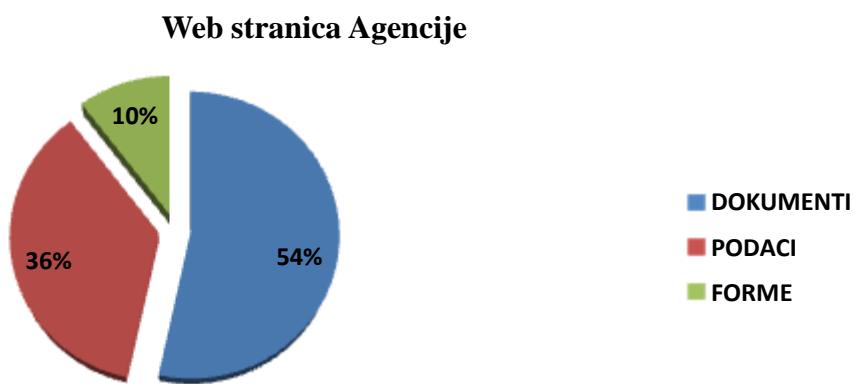
Slika 18: Upravljanje Web registrom Agencije u 2012.godini

4.2.3. Realizacija zadataka u okviru Web stranice Agencije

Ažuriranje web stranice Agencije (objavljivanje/povlačenje dokumenata, kreiranje i izmjena formi, unos, izmjene i brisanje podataka u/iz baze podataka na sve 4 jezika). U 2012.godini, na web stranicu je postavljeno 4.385 dokumenta, podataka i formi, povučeno je 969 dokumenata, podataka i formi, što ukupno iznosi 5.354 aktivnosti koje su izvršene na Web stranici Agencije.

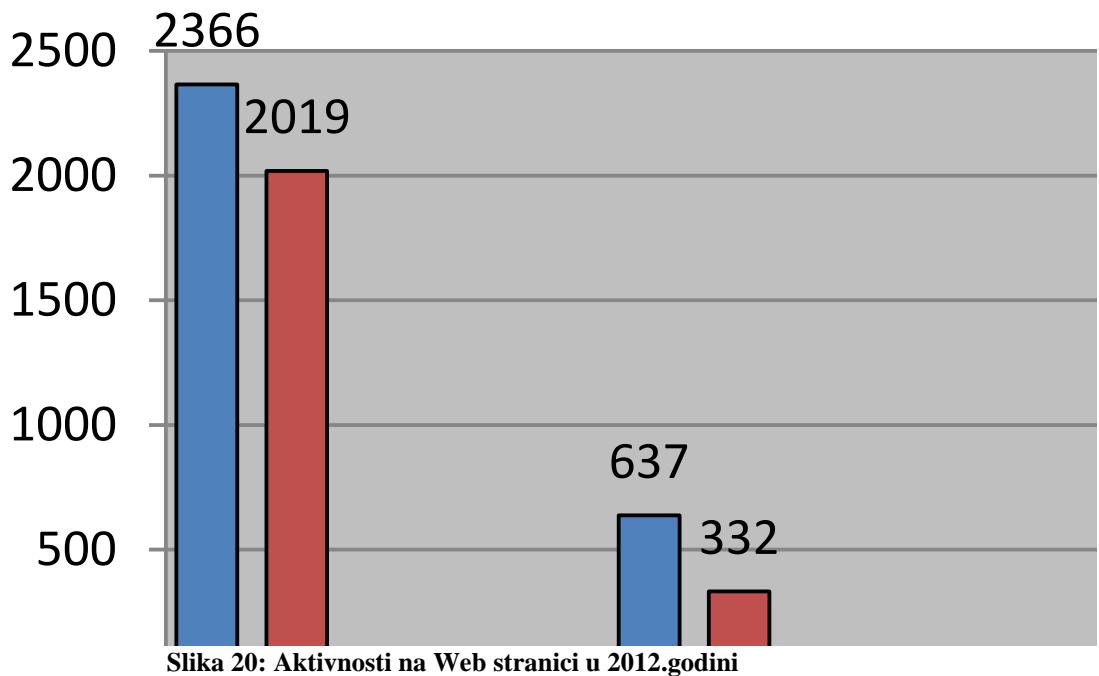
U sklopu redovnih aktivnosti, ažuriranje Web stranice se obavlja na osnovu informacija koje šalju svi odjeli Agencije. Kategorizacija je izvršena prema vrsti informacije koja se objavljuje na web stranici: dokumenti, podaci, forme i aktuelnosti.

Slika 19. prikazuje statistiku obavljenih poslova po ovoj kategorizaciji:

Slika 19: Statistika aktivnosti na Web stranici Agencije

Slika 20. prikazuje statistiku obavljenih aktivnosti prema vrsti ažuriranja.

4.2.4. Podrška za kalkulator tarifa telekom usluga (KalkDesk)

Ažuriranje aplikacije Kalkulator tarifa telekom usluga (unos, izmjene i brisanje podataka u/iz baze podataka).

4.2.5. Članstvo u komisijama

Vanredne aktivnosti u okviru IT podrške:

- Članstvo u komisiji za javne nabavke u postupku nabavke usluga dorade aplikacije za kontrolu dokumenata i poslovanja;
- Članstvo u komisiji za javne nabavke u postupku nabavke usluga dorade računarske aplikacije WEB Registar;
- Članstvo u komisiji za javne nabavke u postupku nabavke usluga dorade računarske aplikacije Kalkulator tarifa telekom usluga;

Svi postupci nabavke su uspješno realizovani.

4.2.6. Dizajn, razvoj, servisiranje i održavanje IT aplikacija

U 2012. godini, nastavljene su aktivnosti na održavanju i unaprijeđivanju postojećih te razvoj novih aplikacija kao što su:

- Producenje usluga održavanja sistema OWIS za 2012. godinu;
- Producenje usluga web hostinga zvanične web stranice Agencije;
- Producenje usluga održavanja WEB registra;
- Nabavka usluge dorade računarske aplikacije WEB registar;

- Nabavka usluge dorade računarske aplikacije WEB portal za upravljanje RF spektrom i migracija na novu platformu;
- Nabavka dijelova i dorade IT sistema za snimanje TV programa;
- Nabavka usluge dorade sistema za upravljanje resursima OWIS.

4.2.7. Implementacija IT strategije

U 2012. godini započeta je realizacija unapređivanja postojeće IT infrastrukture. Nabavljen je 1 inteligentni mrežni uređaj koji će omogućiti povezivanje ureda u Sarajevu s uredima u Mostaru i Banja Luci putem virtualne privatne mreže (eng. Virtual Private Network, skraćeno VPN). U 2013. godini izvršit će se nabavka preostale opreme za uredе u Banja Luci i Mostaru čime će se kompletirati hardverski dio mreže. Finalizacijom ovog projekta značajno će se povećati produktivnost i efikasnost rada Agencije te smanjiti ukupni troškovi komunikacije između ureda.

4.3. Odjeljenje za kontrolu poštivanja uslova dozvole

U skladu sa Zakonom o komunikacijama (Sl.glasnik br. 31/03, član 46), u cilju osiguranja poštivanja kodeksa rada i pravila, Agencija ima izvršna ovlaštenja, u skladu s evropskom regulatornom praksom, da primjenjuje izvršne mjere inspekcijskog pregleda izdatih dozvola na čemu se temelje aktivnosti odjeljenja za kontrolu poštivanja uslova dozvole. Poslovi koje obavlja odjeljenje za kontrolu poštivanja uslova dozvole, rade se u skladu s Zakonom o komunikaciji, Zakonom o upravi (Sl.glasnik 32/02, poglavljje IX) i ostalim podzakonskim aktima.

Kontrola korisnika dozvole se obavlja na osnovu zahtjeva koji dolaze iz različitih izvora kao što slijedi:

1. Žalbe
2. Kontrola po službenoj dužnosti

U 2012. godini urađen je veći broj kontrola korisnika dozvole po službenoj dužnosti i zahtjevima nadležnih sektora, istim su date instrukcije radi usklađivanja rada s uslovima dozvole i Zakonom o komunikacijama i pravilima Agencije. U toku 2012. godine odjeljenje za kontrolu je utvrdilo nelegalnu kablovsku distribuciju i radio na otkrivanju ilegalnih pružaoca internet usluga po dojavi građana. Rezultati kontrole se upućuju nadležnim odjelima Agencije na obradu u sklopu upravnih postupaka. Ovi rezultati su opisani u pojedinim dijelovima područja za telekomunikacije i emitovanje.

Odjeljenje za kontrolu poštivanja uslova dozvole, u 2012. godini, obavio je ukupno 24 kontrole nosioca Dozvole za distribuciju RTV programa. Urađeno je 5 kontrola na osnovu zahtjeva nadležnih sektora, pravnih i građanski lica, a 19 kontrola po službenoj dužnosti

Na grafikonu je prikazan broj obavljenih kontrola korisnika dozvole, na osnovu načina pokretanja postupka kontrole. Po službenoj dužnosti obavljeno je 80% kontrola, a na osnovu žalbi, građana, pravnih lica i zahtjeva nadležnih sektora obavljeno je 20% kontrola.

Odjeljenje za kontrolu je po nalogu pomoćnika direktora obavljalo i druge poslove koji nisu vezani za poslove kontrole ali su doprinjeli uspješnijem funkcionisanju odjeljenja za IT podršku i Sektora općih poslova.

U 2012. godini su nastavljeni poslovi vezani za Pravila 55/11,56/11, što se odnosi na kontakt sa korisnicima i davanje dodatnih informacija, a u vezi s Pravilom 55/11,56/11. Odjeljenje za kontrolu je u 2012. godini učestvovao u izradi pravila Agencije i to na način prikupljanja informacija, direktnim razgovorom i slanjem zapisnika nadležnim sektorima te je sugerisano na određene nedorečenosti starih Pravila.

Odjeljenje za kontrolu poštivanja uslova dozvole u narednom periodu planira raditi na izradi Pravila o načinu vršenja kontrole korisnika dozvole.

Kontinuirano će se raditi na analizi kantonalnih, entiteskih, državnih inspektorskih i izvršnih organa i njihove nadležnosti. Praćenje relevantnih propisa iz oblasti poštivanja uvjeta dozvole od strane korisnika, uključujući i sudsku praksu kao i evropske standarde, trendove u oblasti elektronskih komunikacija.

III ORGANIZACIONA STRUKTURA AGENCIJE

VIJEĆE:

- Neven Tomić - predsjedavajući
- Mahir Hadžiahmetović - podpredsjedavajući
- Mehmed Spaho - član
- Sead Mulabegović - član
- Branko Todorović - član
- Slobodan Bošković- član

RUKOVODSTVO:

- Kemal Huseinović – generalni direktor
- Fikret Kasumagić – pomoćnik direktora za telekomunikacije
- Helena Mandić – pomoćnik direktora za emitovanje
- Vinko Dugonjić – pomoćnik direktora za pravne, finansijske i opće poslove
- Siniša Petrović – pomoćnik direktora za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom
- Jasmin Mušović – pomoćnik direktora za radiomonitoring, IT podršku i kontrolu poštivanja uslova dozvola
- Amela Odobašić – rukovodilac Sektora za odnose sa javnošću
- Jasenko Lasta – rukovodilac Regionalnog sektora Mostar
- Boris Kujundžić – rukovodilac Regionalnog sektora Banja Luka

Glavni ured Sarajevo:

Mehmeda Spahe 1
Tel: ++ 387 33 250 600
Fax: ++ 387 33 713 080
E-mail: info@rak.ba
Internet stranica:
<http://www.rak.ba>

Regionalni ured Banja Luka:

Jevrejska 99,
Tel: ++ 387 51 222 410
Fax: ++ 387 51 222 411

Regionalni ured Mostar:

Franjevačka 90/P
Tel: ++ 387 36 333 670
Fax: ++ 387 36 333 671

IV AKTIVNOSTI VIJEĆA AGENCIJE u 2012. godini

U skladu sa Zakonom o komunikacijama, Vijeće Agencije vodi Agenciju u pogledu strateških pitanja provođenja zakona, te vrši konsultacije s generalnim direktorom i prima od njega izvještaje. Vijeće Agencije usvaja Kodeks rada i pravila za emitovanje i telekomunikacije. Osim toga, Vijeće Agencije ima funkciju apelacionog tijela za rješenja koja donosi generalni direktor. Vijeće Agencije usvaja prijedlog budžeta Agencije za svaku fiskalnu godinu.

Vijeće Agencije je i u 2012. godini radilo u nepotpunom sazivu od šest članova, s obzirom da Vijeće ministara BiH odnosno Parlamentarna skupština BiH, sukladno članu 39. st. (2) Zakona o komunikacijama, nisu izvršili izbor odnosno imenovanje sedmog člana Vijeća Agencije nakon upućene inicijative Vijeća Agencije iz 2008. godine. Također, procedura izbora i imenovanja novog saziva Vijeća Agencije nije okončana ni u 2012. godini.

Vijeće Agencije je tokom 2012. godine održalo sedam redovnih sjednica. Vijeće Agencije je u 2012. godini usvojilo:

- Plan i program rada Vijeća Regulatorne agencije za komunikacije BiH za 2012. godinu
- Prijedlog Proračuna Agencije za 2013. godinu
- Godišnji izvještaj Agencije za 2011. godinu
- dva nacrtta pravila
- 15 pravila
- jedan kodeks

riješilo:

- o 21 žalbi u drugostepenom postupku

razmatralo:

- 41 informaciju
- dva izvještaja
- dvije analize

uputilo:

- 9 dopisa

Kao i proteklih godina, Vijeće Agencije je u 2012. godini nastojalo ostvariti saradnju sa institucijama vlasti BiH, prije svega sa Ministarstvom komunikacija i prometa, te Vijećem ministara i Parlamentarnom skupštinom BiH, u cilju uspješne realizacije Odluke o politici sektora telekomunikacija, kao i drugih pitanja iz njihove nadležnosti koja su od značaja za ostvarivanje zakonske uloge i uspješan rad Vijeća Agencije.

Vijeće Agencije je u 2012. godini, u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o Javnom radiotelevizijskom servisu BiH i Zakona o Radioteleviziji Republike Srpske, utvrdilo dvije rang- liste kandidata za članove Upravnog odbora BHRT-a iz srpskog i hrvatskog naroda i listu kandidata za člana Upravnog odbora RTRS-a iz bošnjačkog naroda, te iste proslijedilo Parlamentarnoj skupštini BiH, odnosno Narodnoj skupštini RS, koje prema navedenim zakonima vrše imenovanje članova upravnih odbora.

V FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

1. Podaci o ostvarenim prihodima

Ukupno ostvareni prihodi Regulatorne agencije za komunikacije u 2012. godini iznose KM 25.068.808 i veći su za 2.150.610 KM od ukupno ostvarenih prihoda u predhodnoj godini.

Prihodi od redovnih tehničkih naknada za dozvole za regulisanje i nadzor operatera telekomunikacija i emitera, iz kojih se, prema Zakonu o komunikacijama ova Agencija i finansira, ostvareni su u iznosu od 10.139.081 KM i veći su za 6% u odnosu na planirane. U odnosu na ostvarene prihode u 2011. godini, ovi prihodi su manji za KM 320.992. Manje izvršenje prihoda u odnosu na prethodnu godinu je posljedica odluka Vijeća Agencije o smanjenju naknada za dozvole.

Prihodi od doprinosa za korištenje radio-frekvencijskog spektra iznose 14.633.168 KM, a prihodi od novčanih kazni ostvareni su u iznosu od 296.559 KM.

2. Podaci o ostvarenim rashodima

Ukupno ostvareni rashodi Regulatorne agencije za komunikacije u 2012. godini iznose 7.191.949 KM ili 92% u odnosu na planirane i odobrene rashode Agencije, prema Zakonu o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2012 godinu. Indeks ostvarenih rashoda u odnosu na godišnji plan rashoda kod Tekućih izdataka iznosi 90%, a kod Kapitalnih izdataka 99%.

Rashodi neposredne potrošnje ostvareni su u iznosu od KM 7.070.441 i veći su za 36% od ostvarenih rashoda u istom periodu 2011. godine. Ovo povećanje je nastalo radi činjenice da u 2011. godini nije bilo realizacije kapitalnih izdataka, dok u 2012. godini realizacija ovih izdataka iznosi 1.856.925 KM.

Rashodi programa posebne namjene "SEE Digi.TV" iznose KM 121.508 ili 88% u odnosu na pristigla sredstva Evropske komisije 27.01.2012.godine (70.602,13 Eura). Tekući rashodi neposredne potrošnje ostvareni su u iznosu od KM 5.213.516 i manji su za 425.666 KM od ostvarenih rashoda za tekuće izdatke u 2011. godini.

Manja izvršenja rashoda neposredne potrošnje u odnosu na iste rashode 2011. godine, su i posledica nastavka kontinuiranih aktivnosti u Agenciji na stvaranju ušteda, posebno na onim vrstama troškova na koje se može direktno uticati (putni troškovi, PTT troškovi, nabavka materijala, troškovi goriva, ugovorene usluge). Realizacija putnih troškova u 2012. godini je za 1/3 manja od ostvarenja putnih troškova u 2011. godini. Troškovi nabavke materijala u 2011. godini su manji za 22.000 KM u odnosu na na iste troškove iz prošle godine, dok su troškovi reprezentacije, ostvareni u 2011. godini, manji su za 2.000 KM u odnosu na ostvarenje u 2011. godini. Izdaci za usluge po osnovu ugovora o djelu su za 45% manji u odnosu na izdatke po ovom osnovu u 2011. godini. Utrošena sredstva za troškove fiksnih i mobilnih telefona u 2012. godini su također ostvarena u manjem iznosu u odnosu na predhodnu godinu.

Najveće odstupanje ostvarenih rashoda u odnosu na planirane je na poziciji "izdaci za tekuće održavanje" (ostvarenje 47%). Osnovni razlog za ovo odstupanje nalazi se u činjenici da je Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2012. godinu, stupio na snagu tek 01.06.2012. godine, te je finansiranje Agencije u prvih pet mjeseci vršeno prema Odlukama Vijeća ministara BiH o privremenom finansiranju. Iz ovog razloga su i ugovori o održavanju računarske i specijalne monitoring opreme potpisani tek koncem šestog mjeseca, te nisu mogli biti ni realizovani do kraja 2012. godine.

Tokom 2012. godine primljeno je 9 novih uposlenika (pripravnika 2), dok je 9 uposlenika (pet pripravnika) napustilo Agenciju.

3. Revizija materijalno-finansijskog poslovanja Agencije

Prema Izvještaju o reviziji Regulatorne agencije za komunikacije za 2011. godinu broj 01-02/03-08-16-1-486/12 iz juna 2012. godine Ureda za reviziju institucija BiH, finansijsko poslovanje Agencije u toku 2011. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima uskladeno sa odgovarajućim zakonima i propisima.

I pored pozitivnog mišljenja Agencija je preduzela niz mjera u cilju racionalizacije i unapređenja poslovanja. Tako je broj parking mesta ispred zgrade sjedišta Agencije smanjen sa pet na tri, što će predstavljati manje izdatke za ove namjene na godišnjem nivou od 12.000 KM. Izvršena je interna revizija u Području upravljanja radiofrekventnim spektrom i poduzete mjere u cilju unapređenja sistema internih kontrola. Pokrenute su i procedure za izradu Strategije razvoja informacione tehnologije i Plana bezbjednosti informacionog sistema.

Tabela 21

PREGLED
Ostvarenja prihoda po izvorima od 01.01.2012. – 31.12.2012. godine

<i>R.b.</i>	<i>Izvor prihoda</i>	<i>Ekonomski kod</i>	<i>Planirani prihodi za 2012. godinu</i>	<i>Rebalans (+,-)</i>	<i>Korigovani plan (4+,-5)</i>	<i>Ostvareno u tekućem periodu</i>	<i>Index (7/6)</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1	Prihodi od kamate za depozite u banci	721211				6.769	
2	Popust, rabat, ostali prihodi	721214				14.085	
3	Ostali prihodi	721511				16	
4	Prihodi od dozvola za emitovanje	722101	350.000		350.000	495.146	141
5	Prihodi od korisnika fiksne telefonije	722102	1.200.000		1.200.000	1.200.000	100
6	Administrat. i ostale naknade za dozvole	722103	138.000		138.000	95.975	70
7	Prihodi radio frekvencija - linkovi	722105	350.000		350.000	311.035	89
8	Pružanje internet usluga	722106	79.000		79.000	77.959	99
9	Naknade za mrežne operatore	722107	521.000		521.000	547.909	105
10	Prihodi od GSM	722109	1.500.000		1.500.000	1.500.000	100
11	Prihodi od GSM brojeva	722113	3.618.000		3.618.000	4.025.070	111
12	Prihodi kablovske RTV	722115	120.000		120.000	94.488	79
13	Naknade za ostvarene brojeve i kodove	722117	580.000		580.000	622.988	107
14	Naknada za blokove brojeva fiksne mreže	722118	370.700		370.700	327.478	88
15	Dozvola za pružanje javnih telefon. usluga	722124	418.000		418.000	465.362	111
16	God. naknada za dozvole za pruž.audio viz.	722125	50.000		50.000	48.443	97
17	Prihodi od dozvola za pruž.usluga na unive.	722126	300.000		300.000	300.000	100
18	Vanredni prihodi	735111				6.358	
UKUPNO			9.594.700		9.594.700	10.139.081	105

Tabela 22

PREGLED
Izvršenje rashoda po ekonomskim kategorijama od 01.01.2012. – 31. 12. 2012. godine

R.b.	Vrsta Rashoda	Ekonomski kod	Budžet za 2012. godinu	Izmjene: Odluka VM, prestrukturizacija (+,-)	Korigovani Budžet (4+,-5)	Ostvareni iznos rashoda 01.01.-31.12.	Index (7/6)
I	2	3	4	5	6	7	8
I	Tekući izdaci		5.923.000		5.923.000	5.335.024	90
1.	Bruto plate i naknade	6111	3.948.000		3.948.000	3.815.536	97
2.	Naknade troškova zaposlenih	6112	462.000		462.000	400.616	87
3.	Putni troškovi	6131	430.000		430.000	319.978	74
4.	Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	6132	138.000		138.000	123.299	89
5.	Izdaci za energiju i komunalne usluge	6133	135.000		135.000	100.865	75
6.	Nabavka materijala	6134	57.000		57.000	34.621	61
7.	Izdaci za usluge prevoza i goriva	6135	57.000		57.000	47.703	84
8.	Unajmljivanje imovine i opreme	6136	61.000		61.000	55.583	91
9.	Izdaci za tekuće održavanje	6137	234.000		234.000	110.089	47
10.	Izdaci osiguranja bank.usl.i plat. prom.	6138	70.000		70.000	64.683	92
11.	Ugovorene i druge posebne usluge	6139	331.000		331.000	262.051	79
II	Kapitalni izdaci		1.880.000		1.880.000	1.856.925	99
1.	Nabavka opreme	8213	1.880.000		1.880.000	1.856.925	99
UKUPNO			7.803.000		7.803.000	7.191.949	92

VI PRILOG

IZVJEŠTAJ o sudskim sporovima po tužbama protiv Regulatorne agencije za komunikacije i sudskim presudama donesenim u 2012. godini

I SUDSKI SPOROVI

U 2012. godini se protiv Regulatorne agencije za komunikacije (RAK) vodi ukupno šest (6) sporova, od kojih:

- Pred Sudom Bosne i Hercegovine (po tužbama podnesenim u 2012. godini)**

1) Upravni spor po tužbi Amela Ramića iz Sarajeva od 15.07.2011. godine protiv Rješenja Vijeća Agencije, broj UP2: 01-07-3/11 od 14.06.2011. godine kojim je Vijeće, odbilo žalbu tužitelja protiv prvostepenog Rješenja RAK broj UP1: 02-07-394/11 od 21.04.2011. godine (prvostepenim Rješenjem je kao neosnovana odbijena pritužba tužitelja protiv „Logosoft“ d.o.o. Sarajevo zbog jednostrane izmjene zaključenog ugovora o pružanju internet usluga);

2) Upravni spor po tužbi BH TELECOM d.d. Sarajevo od 13.12.2011. godine protiv Rješenja Vijeća Agencije, broj UP2: 01-07-9/11 od 27.09.2011. godine kojim je Vijeće odbilo žalbu tužitelja protiv prvostepenog Rješenja RAK, broj UP1: 02-07-596/11 od 28.07.2011. godine (prvostepenim Rješenjem je tužitelju naloženo da, u roku od 30 dana od dana dostave Rješenja, zaključi ugovor o pružanju usluge „telefonska kartica“ sa preduzećem Crumb Group Brčko Distrikt d.o.o. Brčko);

- Po tužbama iz prethodnih godina**

3) Parnični postupak pred Sudom BiH po tužbi „MICO“ d.o.o. Banja Luka od 02.07.2009. godine protiv prvostepenog Rješenja RAK, broj UP1: 02-07-708 od 10.09.2007. godine (kojim je tužitelju ukinuta Opšta dozvola za javnog mrežnog operatora) i naknade štete u iznosu od: 90.000,00 KM (na ime izgubljenih plata te uplata doprinosa za PIO), iznosa od 45.900.000,00 KM (na ime materijalne štete za izgubljenu dobit) i 800.000,00 KM (na ime nematerijalne štete) sa zakonskim zateznim kamatama;

- Pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine**

4) Apelacija „VIKOM RTV Banja Luka“ d.o.o. protiv Presude Suda BiH, broj: U-369/07 od 06.01.2010. godine kojom je odbijena tužba „STEP“ d.o.o. Bijeljina – Radio Step od 02.04.2007. godine protiv Rješenja Vijeća Agencije, broj: UP2-01-07-3/07 od 30.01.2007. godine, kojim je Vijeće odbilo žalbu tužitelja protiv prvostepenog Rješenja Agencije (Prvostepenim Rješenjem, broj: 03-29-1141-5/06 od 03.11.2006. godine, odbijen je zahtjev za izdavanje saglasnosti za prenos Dozvole za zemaljsko emitovanje radio programa sa „STEP“ d.o.o. Bijeljina – Radio Step na „RTV Vikom“ d.o.o. iz Banja Luke.

Apelacija protiv naznačene sudske Presude podnesena je zbog navodne povrede člana II/3 tačka 3. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. (pravo na pravičan postupak) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Protokola uz navedenu Konvenciju.

- **Pred drugim sudovima u Bosni i Hercegovini**

- 5) Parnični postupak pred Općinskim sudom u Sarajevu po tužbi „Babić – BISS tours“ d.o.o. iz Zenice od 06.04.2010. godine radi isplate duga u iznosu od 1.728 KM po osnovu otkazivanja izdate avio-karte za zaposlenika RAK zbog otkazivanja službenog puta od strane organizatora;
- 6) Parnični postupak pred Osnovnim sudom u Banja Luci po tužbi “EPI“ d.o.o. iz Gradiške od 26.02.2009. godine protiv tuženih: 1) Telekomunikacije RS a.d. Banja Luka i 2) Regulatorne agencije za komunikacije radi naknade štete u iznosu od 100.000,00 KM zbog zloupotrebe položaja dominantnog operatera od strane prvočlanog i navodnog propuštanja RAK da postupa po pravu nadzora u skladu sa čl. 37. stav 1. tačka a) i člana 46. Zakona o komunikacijama.

II SUDSKE PRESUDE

U sporovima protiv Regulatorne agencije za komunikacije u 2012. godini je doneseno ukupno sedam (7) sudske presude od kojih: pet (5) presuda u upravnim sporovima pred Sudom Bosne i Hercegovine i dvije (2) presude u parničnim postupcima pred drugim sudovima u Bosni i Hercegovini.

- **Presude Suda Bosne i Hercegovine:**

Sud Bosne i Hercegovine je u upravnim sporovima po tužbama protiv konačnih upravnih akata RAK donio ukupno pet (5) presuda, od kojih: četiri presude (4) o odbijanju tužbe i jedna (1) presuda kojom je uvažena tužba, poništeno rješenje Vijeća Agencije i predmet vraćen Vijeću Agencije na ponovno rješavanje:

- 1) Presudom Suda BiH, broj: S1 3 U 002473 10 U od 05.07.2012. godine odbijena tužba u upravnom sporu tužitelja „BHB CABLE TV“ d.o.o. iz Lukavca od 08.04.2010. godine protiv Rješenja Vijeća Agencije, broj UP2: 01-07-6/09 od 04.02.2010. godine kojim je Vijeće odbilo žalbu tužitelja i izmjenilo prvostepeno Rješenje RAK, broj UP1: 02-07-814/09 od 23.12.2009. godine u dijelu smanjenja izrečene novčane kazne sa prvobitnog iznosa od 50.000 KM na iznos od 35.000 KM
(Prvostepenim Rješenjem je tužitelju izrečena novčana kazna u iznosu od 50.000 KM zbog kršenja člana 4. stav 2. tač. a), b), c) i f) Zakona o komunikacijama, odnosno sprječavanja preplatnicima pristupa javnim telekomunikacijskim uslugama);
- 2) Presudom Suda BiH, broj: S1 3 U 002659 10 U od 19.04.2012. godine odbijena tužba u upravnom sporu tužitelja „NABA“ d.o.o. iz Visokog od 09.06.2010. godine protiv Rješenja Vijeća Agencije, broj UP2: 01-07-9/10 od 04.05.2010. godine kojim je Vijeće odbilo žalbu tužitelja i potvrdilo prvostepeni Zaključak RAK, broj UP1:02-07-714/09 od 08.03.2010. godine (prvostepenim Zaključkom je tužiteljeva žalba odbačena kao neblagovremena);
- 3) Presudom Suda BiH, broj: S1 3 U 001920 10 U od 09.10.2012. godine odbijena tužba u upravnom sporu tužitelja „BH Telecom“ Sarajevo od 07.09.2010. godine protiv Rješenja Vijeća Agencije, broj UP2: 01-07-13/10 od 29.06.2010. godine, kojim je Vijeće odbilo žalbu tužitelja i potvrdilo prvostepeno Rješenje RAK, broj UP1: 02-07-649/09 od 02.04.2010. godine (prvostepenim Rješenjem je tužitelju izrečena novčana kazna u iznosu od 20.000,00 KM zbog kršenja Zakona o komunikacijama i člana 23. stav (2) Pravila 39/2008 – Upravljanje planom brojeva za telefonske usluge u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 105/08);

4) Presudom Suda BiH, broj: S1 3 U 002630 10 U od 21.12.2012. godine odbijena tužba u upravnom sporu tužitelja JP Radiotelevizije Republike Srpske (RTRS) od 26.05.2010. godine protiv Rješenja Vijeća Agencije, broj UP2: 01-07-7/10 od 18.03.2010. godine kojim je Vijeće odbilo žalbu tužitelja protiv prvostepenog Rješenja RAK broj UP1: 02-07-690/09 od 21.01.2010. godine i izmijenilo prvostepeno Rješenje u dijelu smanjenja izrečene novčane kazne tužitelju sa prвobitnog iznosa od 100.000 KM na iznos od 75.000 KM Prvostepenim Rješenjem je tužitelju izrečena novčana kazna u iznosu od 100.000 KM zbog kršenja člana 32. stav 1. i člana 46. stav 3. tačka c) Zakona o komunikacijama, odnosno zbog neovlaštenog korištenja frekvencija i nepostupanja po nalogu RAK za obustavu nelegalnog emitovanja);

Protiv navedene Presude tužitelj je dana 22.01.2013. godine Apelacionom odjeljenju Suda BiH podnio zahtjev za preispitivanje sudske odluke na koji je Sektor za pravne poslove dostavio odgovor dana 07.02.2013. godine, po nalogu Suda;

5) Presudom Suda BiH, broj: S1 U 001919 09 u od 07.02.2013. godine uvažena tužba u upravnom sporu tužitelja „ANEKS“ d.o.o. iz Banja Luke od 24.08.2009. godine, poništeno Rješenje Vijeća Agencije, broj UP2: 01-07-4/09 od 15.06.2009. godine (kojim je Vijeće odbilo žalbu tužitelja i potvrdilo prvostepeni Zaključak RAK broj UP1: 05-29-377-4/09 od 21.04.2009. godine) i predmet vraćen Vijeću na ponovno rješavanje. (prvostepenim Zaključkom je obustavljen postupak po prijavi tužitelja protiv Telekoma Srpske a.d. Banja Luka radi ispitivanja usaglašenosti poslovanja Telekoma Srpske sa uslovima Dozvole i članom 15. st. 1. i 4. Zakona o komunikacijama)

Postupajući po navedenoj Presudi Vijeće Agencije je drugostepenim Rješenjem, broj: UP2: 01-07-4/09 od 22.02.2013. godine usvojilo žalbu tužitelja od 28.05.2009. godine, poništalo prvostepeni Zaključak RAK, broj UP1: 05-29-377-4/09 od 21.04.2009. godine i predmet vratilo prvostepenom organu na ponovni postupak.

- **Presude drugih sudova u Bosni i Hercegovini:**

6) Prvostepenom Presudom Općinskog suda u Sarajevu, broj: 65 0 P 131837 11 P od 05.09.2012. godine u parničnom postupku odbijen tužbeni zahtjev tužitelja „NRTV STUDIO 99“ d.o.o. iz Sarajeva od 26.03.2010. godine protiv tuženih: 1) „PEP“ Društvo za prenos i emitovanje programa d.o.o. Sarajevo i 2) RAK radi naknade štete u iznosu od 5.000 KM (u odnosu na prvtuženog) i poništenja Saglasnosti RAK, broj: 11-29-2793-7/05 od 07.12.2005. godine, za prenos dugoročne dozvole za emitovanje radio programa i TV programa sa tužitelja na prvtuženog. Istom Presudom tužitelj je odbijen i sa stavljenim Prijedlogom za određivanje mjere osiguranja;

7) Prvostepenom Presudom Općinskog suda u Bihaću, broj: 17 0 Ps 007815 09 Ps od 18.05.2012. godine u parničnom postupku odbijen tužbeni zahtjev tužitelja „ELTA – MT“ d.o.o. Tuzla od 10.04.2009. godine protiv tuženih: 1) Unsko-Sanski kanton; 2) Općina Sanski Most; 3) Regulatorna agencija za komunikacije i 4) „El-Džemo“ radi solidarne naknade materijalne štete tužitelju za porušenu mrežu kablovske TV u Sanskom Mostu u iznosu od 146.277,27 KM, kao i naknade materijalne štete zbog izgubljene zarade tužitelja u periodu od 2006 do 2009. godine u iznosu od 25.628,40 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 06.04.2009. godine pa sve do isplate i troškovima parničnog postupka;

Protiv navedene Presude tužitelj je dana 15.06.2012. godine izjavio žalbu Kantonalmu sudu u Bihaću koja je dana 21.06.2012. godine proslijedena Agenciji na odgovor. Sektor za pravne poslove dostavio je Sudu odgovor na žalbu dana 28.06.2012. godine.